H.P. LOVECRAFT

HYPNOS

Volumul conţine povestiri scrise de Howard Phillips Lovecraft între anii 1919-l937: *The Transition of Juan Romero; Azathoth; The Descendant; The Book; The Thing in the Moonlight; Hypnos; The Festival; Imprisaned With the Pharaons; He; The Strange High House in the Mist; În the Walls of Eryx; The Beast in the Cave; The Evil Clergyman; The Tomb.*

PREFAŢĂ

LOGIC, MACABRU ŞI SUBLIM

Aşa aş fi tentat să definesc fantasticul lui Howard Phillips Lovecraft, americanul născut în anul 1890 la Providence, lîngă Boston, şi mort în 1937, de cancer mai curind decît din pricina mizeriei materiale, cum a vrut să ne facă să credem o legendă încă răspîndită în jurul figurii sale oarecum enigmatice. Fără îndoială, sănătatea i-a fost tot timpul precară, sensibilitatea ieşită dintre reperele comune şi, astfel, mereu pusă în pericol de agresiunile unei vieţi moderne pentru care omul nu pare să fi fost prea bine înzestrat. Dar de aici şi pînă la individul „infirm pe plan emoţional" pe care ni-l sugerează criticul, Damon Knight, calitatea aceasta fiind — după el — obligatorie pentru cine scrie literatură fantastică, rătnîne o bună distanţă de parcurs. Dacă nu cumva sîntem invitaţi să vedem în respectiva infirmitate nu lipsa de sentiment, cum ne-am aştepta, ci excesul, ori vreo deformare aparte a percepţiei realităţii, care pe unii îi conduce la nebunie, iar pe alţii îi face -mari artişti.

Dintre toate vîrstele omului, cea care l-a fascinat pe Lovecraft este copilăria. Nu puţine personaje de-ale sale îşi mărturisesc chiar o bolnăvicioasă cantonare în copilărie, lume idealizată pînă la mirific şi, în fond, un refugiu comod şi splendid, chiar dacă ineficace, din faţa penibilelor responsabilităţi antrenate de o vîrstă matură. Este soluţia naturilor fragile, iar dincolo de personaje scriitorul lasă să se înţeleagă, într-o pagină de autobiografie, că nici el n-ar fi complet străin de o asemenea abordare, iluzorie, a realităţii. Cel puţin uneori. Însă cu atît mai mult cu cit copilăria sa inteligentă şi precoce pare să-i fi oferit amintirea unui univers cu adevărat viu şi straniu, populat în devălmăşie de personajele exotice din O mie şi una de nopţi, *de stafiile povestirilor gotice şi, de la un moment încolo, de faunii şi satirii mitologiei greceşti.*

Astfel îmi explic orientarea pronunţat paseistă a lui Lovecraft, indiscutabil

legată de atitudinea sa retractilă, de oroarea cu care priveşte proliferarea manifestărilor de tip modern ale civilizaţiei. Copilăria ca stadiu biologic, dar înţeleasă şi ca etapă mitizată din istoria unei colectivităţi, ii permite autorului lui Dagon să *producă nu puţine mostre de fantastic de o artificioasă seninătate, un fantastic al iluziei, al dorinţei ideale, "tragice în fond, fiindcă de fiecare dată asemenea explorări deloc străine de sublimitatea basmului sfîrşesc prin* a *fi anulate în stratul adine al povestirilor, care nu este unul optimist, ci cu un sens strîns legat de ideea de eşec.*

În cazul fantasticului lui H. P. Lovecraft, sublimul se naşte însă şi dintr-o sursă mai direct conectată la substanţa sa cea mai autentică, aşa cum au definit-o filosofi de talia lui Kant şi Edmund Burke: o plăcere stîrnită din neplăcere, o înclntare inseparabilă de durere, de spaimă, de uluirea trăită în raport cu dimensiunile infinite ale lumii, implicit cu tainele chinuitoare ce o constituie pe aceasta dincolo de percepţia comună, dincolo de înţelegerea umană obişnuită. Astfel de proiecţii in sublimul terifiant sînt, aici, „tranziţia" subterană a lui Juan Romero, rătăcirile labirintice de care se face responsabilă „cartea blestemată" (Descendentul, Cartea, Sărbătoarea), *spăimoasele explorări infernale din* Prizonierul faraonilor *sau coşmarurile tulburătoare din* Hypnos *şi* O apariţie pe clar de lună. *Pentru că, dacă Lovecraft vede într-o anume fază de copilărie a civilizaţiei umane un fel de etapă fericită, sinonimă cu vîrsta de aur, el mi întîrzie să sugereze totuşi, dincolo de ea,*

În străfundurile nebuloase ale tuturor începuturilor, sinistre focare de nelinişte, rînduieli stupefiante şi mai ales o colcăială de entităţi inumane, malefice, repre-' zentînd imperiul dezagreabil al morţii eterne. O moarte tentaculară, acaparatoare, chiar .dacă nicicînd săvîrşită pînă la capăt şi tocmai de aceea capabilă să înfricoşeze imens.

Pe un traseu al beznelor asediatoare, ne reîntîlnim cu predilecţia personajelor lui Lovecraft pentru macabru. Ceea ce putea fi însă prilej de maculatură grosieră, hrănită din putreziciunile verminei de dragul unei simple exhibări a senzaţionalului facil, primeşte aici o perspectivă literară indiscutabilă. „Vinovate" de atingerea unei asemenea condiţii se fac atît o discretă gradare şi filtrare a efectelor „de gen", cît şi prezenţa unor semnificaţii logice, chiar dacă intenţionat opacizate, făcute confuze din raţiuni ce ţin de o tehnică şi o estetică speciale, în plus, nu de puţine ori gestul macabru e întîm-pinat cu o inteligentă undă de umor. Am întîlnit-o în mai vechea înlănţuire de jubilaţii funebre intitulată Herbert West, reanimator. O *vom simţi din nou în* Cavoul, *fără ca această subtilă basculare a morbidului în comic să anuleze ceva din fineţea unei remarcabile analize a psihologiilor pervertite.*

În interiorul universului său, Lovecraft este cit se poate de logic şi convingător. Am putea vorbi şi la el, ca în cazul lui Poe, de un „fantastic exact", dacă semnatarul lui Hypnos *n-ar fi totuşi atît de tentat să-şi în-veşmînteze*

insolitele născociri în ţesătura unor artificii poetice care le dau citeodată un aspect complicat, aproape baroc. Dar nici în asemenea situaţii nu putem pune la îndoială logica povestirilor. O logică a coşmarului, fireşte, dispusă să alunece cu uşurinţă de la un reper stabil spre altul cu contur de ceaţă şi invers, însă prin nimic contrazisă în regimul textului, căruia îi asi-gură astfel coerenţa şi unitatea.

Sînt convins că Lovecrafl exagerează atunci, cînd ţine să ne asigure de limpezimea „ştiinţifică" a gîndirii sale, de materialismul şi ateismul deplin ce ar fi urmat, în evoluţia propriei personalităţi, acelei faze de păgînisrn infantil în care îşi pîndea vîrfurile urechilor în speranţa că i se vor alungi odată cu corniţele aşteptate să-i rasa ă din frunte, spre a-l transforma astfel în satirul potrivit cu statutul fabuloasei sale lumi interioare. După asemenea rătăciri mitologizante, tînărul din Providence ar fi studiat filosofia şi ocultismul cu detaşare, fără să descopere în doctrinele spiritualiste nimic adevărat. „Foarte probabil — va aprecia el — Cosmosul nu-i decît o eternă masă de forţe acţionînd unele asupra altora şi *în mijlocul cărora universul nostru vizibil, mica noastră Terra şi slaba noastră specie nu sînt decît un accident temporar, lipsit de importanţă. Astfel încît concepţia mea despre realitate, atunci cînd vorbesc serios, e total opusă celei, în întregime fantastică, pe care o apăr ca estet." Afirmaţia netezeşte calea unor povestiri precum* Lumea de dincolo *şi, in acest volum,* între zidurile din Eryx, *cu evidente ecouri din science-fiction. Avansînd cam mult în sensul pomenit, un exeget francez (Jacques Sa-doul) e tentat să vadă inclusiv în zeii şi demonii lui Love-craft nişte creaturi extraterestre descinse printre noi din alt timp sau din alte dimensiuni.*

Nu spun că ipoteza nu e atrăgătoare, că nu e încurajată întrucîtva chiar de autor, prin necontenitul balans al explicaţiilor sale între aparenţa naturală a faptelor stranii narate şi proiecţiile lor în cel mai delirant coşmar. Să nu exagerăm, totuşi, rostul unor trucuri cu finalitate stilistică, printre care răzbate-suferinţa provocată de faptul că gîndirea ştiinţifică „despoaie constant pămîntul de mantia sa de minuni" (vezi scurta povestire Azathoth). *Lui Lovecraft, ideea de ştiinţă îi serveşte spre a scoate la lumină, din „bezne insondabile", cum îi place lui să repete, realităţi obscure, mitizate fantezist, ţinînd de o evidentă mistică a supranaturalului. Pătrundem deci în plin fantastic, şi tot acestuia îi aparţine avieniţarea continuă căreia trebuie să-i facă faţă. fiinţa umană, nicicînd stăpină pe situaţie în aceste proze, ci mereu expusă riscului de a fi-distrusă, anulată fizic şi spiritual, proiectată într-o moarte sinistră sub presiunea inexplicabilului de sorginte iraţională.*

Şi totuşi: „Cred că straniul şi supranaturalul mă fascinează cu atît mai mult cu cit nu cred deloc în ele", se încăpăţînează Lovecraft să susţină. Ceea ce pare iarăşi mai degrabă o poziţie construită strategic decît o realitate a operei sale. Mult mai aproape de adevărul acesteia din urmă se arată a fi o altă

constatare a lui Sadoul, după care la multele fobii ale scriitorului american ar mai trebui adăugată o ciudăţenie, literară de astă dată: „chiar dacă nu credea cu adevărat în el, fantasticul îl fascina într-o măsură ieşită din normalitate'''.

Performanţele în proză ale acestei fertile obsesii ne stau la îndemînă şi în volumul de faţă.

MIRCEA OPRIŢA

TRANZIŢIA LUI JUAN ROMERO

Despre întîmplările petrecute în zilele de 18 şi 19 octombrie 1894 la mina Norton aş prefera să nu vorbesc.

Totuşi, astăzi, în aceşti ultimi ani ai vieţii mele, simt că, din datorie faţă de Ştiinţă, trebuie să las să-mi renască în memorie amintirile acelea pline de o groază ce nu se poate povesti.

Înainte de moarte, o să spun tot ce ştiu despre „tranziţia" — dacă se poate numi aşa — lui Juan Romero. Nu-i nevoie ca numele meu sau neamul din care mă trag să ajungă cunoscute posterităţii. Cred că-i chiar de dorit să nu le pronunţ. Căci un om care "emigrează; — în Statele Unite sau în colonii — îşi lasă intenţionat trecutul în urmă. Cel care eram cîndva n-are de altfel, nici o legătură cu această istorie, exceptînd poate faptul că, pe vremea serviciului meu în armata Indiilor, îmi plăcea compania învăţaţilor indigeni cu barbă aibă mai mult decît aceea a camarazilor mei de arme. Misterele Orientului stîrneau în mine o adevărată pasiune. Dar necazurile existenţei m-au dus departe de pămîntul acela. Mi-am refăcut viaţa pe marile întinderi din Far West-ul american, împrumutînd încă de la venire un nume de familie obişnuit aici, fără vreo semnificaţie particulară.

În vara şi toamna lui 1894, locuiam în regiunea posomoriţilor Cactus Mountains. Lucram acolo, ca simplu muncitor, în faimoasa mină Norton, a cărei descoperire cu cîţiva ani înainte transformase cu totul acea regiune desertică într-un clocotitor cazan de existenţe mizere.

Un zăcămînt de aur, ascuns adînc sub un lac de munte, îl îmbogăţise pînă dincolo de orice speranţă pe bătrînul .prospector care îl descoperise. În prezent, era exploatat intensiv, deoarece societatea ce răscumpărase mina săpa galerii de jur-împrejur. Randamentul era atît de ridicat, că minerii angajaţi în acest scop alcătuiau o veritabilă armată, numeroasă şi amestecată, scobind zi şi noapte prin subteranele stîncilor. Şeful lucrătorilor, un oarecare Arthur, vorbea adesea despre geologia aparte a locului. Prevedea o extindere a galeriilor şi lua în cîntar viitorul unor uriaşe societăţi miniere. După el, calitatea

auriferă a terenului era rezultatul ostenelilor apei. Conta, de altfel, pe faptul că în scurt timp avea să se deschidă o mină nouă."

Juan Romero a apărut printre noi la puţină vreme după ce sosisem eu însumi. Făcea parte din numeroasele cete de mexicani ce traversau frontiera. Avea o faţă care atrăgea atenţia. Chiar dacă trăsăturile erau de indian, avea o puritate extraordinară, iar pielea îi era surprinzător de deschisă la culoare. În plus, nu semăna cu indienii locului. Peon tăcut care se trezea în zori pentru a fixa extatic soarele, nu evoca prin nimic imaginea conchistadorului castilian şi nici pe cea a pionierului american. Nu, el era aztecul aristocratic al timpurilor vechi, care-şi întindea mîinile spre astrul zilei, împli-nind un rit milenar, cu semnificaţia necunoscută nici măcar de el însuşi.

La drept vorbind, doar chipul lui exprima o oarecare notă aristocratică. Murdar, incult, Romero se simţea bine între compatrioţii săi cu pielea negricioasă. Provenea, am aflat mai târziu, din clasa cea mai umilă pe scara socială din ţara sa. În copilărie fusese găsit într-o cabană de munte, singur supravieţuitor al unei epidemii ce nimicise populaţia regiunii. Aproape de coliba aceea, alături de o ciudată crăpătură în stîncă, zăceau două schelete curăţate de Vulturi. Probabil tot ce mai rămăsese din părinţii lui. Nimeni nu le ştia numele. Prin urmare, au fost repede uitaţi. Coliba, de altfel, s-a prăbuşit curând, iar o avalanşă s-a abătut peste crevasă.

Crescut de un hoţ de vite mexican, care-i dăduse numele său, Juan se deosebea prea puţin de compatrioţii lui.

Romero îmi arăta o oarecare simpatie, datorită, fără nici o îndoială, inelului hindus pe care-l purtam în orele noastre de odihnă. Cum ajunsese în posesia mea? N-aş fi putut să spun. Era, în tot cazul, ultimul lucru ce mă ţinea legat de un capitol de-acum închis al vieţii mele. Pentru mine, bijuteria aceea n-avea preţ. Ciudatul mexican îi arăta un interes imens, fără nici o legătură cu cupiditatea. Vechile hieroglife păreau să mişte, în străfundul spiritului său necioplit, unele vagi amintiri dintr-un trecut îndepărtat. Era totuşi cu neputinţă să mai fi văzut ceva asemănător înainte.

La cîteva săptămîni de la apariţia lui, Juan Romero îmi devenise într-o oarecare măsură servitor, în ciuda situaţiei noastre profesionale asemănătoare. Discuţiile ne erau limitate, căci cunoştea doar cîteva. cuvinte englezeşti; cît despre mine, am avut prilejul să constat că spaniola învăţată la Oxford n-avea nimic comun cu dialectul din Noua Spanie.

Întîmplarea pe care o s-o povestesc n-a fost precedată de nici un semn prevestitor.

Cu tot interesul nutrit de mine pentru Romero, nu mă aşteptam deloc la explozia ce s-a produs.

Studiile geolqgice impuseseră hotărîrea de a extinde mina în adîncime. Dar şeful lucărilor se aştepta să găsească la fund o rocă extrem de solidă, încît

a dat ordin să se plaseze, acolo o mare încărcătură de dinamită. Romero şi cu mine n-am avut nici un rol în această operaţie. Faptul explică de ce noi n-am aflat despre ceea ce se întâmplase decît din relatările altora. Încărcătura, de bună seamă mai puternică decît credeam noi, păru să zguduie întreg muntele. Pe pante, ferestrele barăcilor noastre zburară în ţăndări sub presiunea şocului, pe cînd în galerii minerii fură trîntiţi la pămînt de suflul exploziei. Lacul Jewel s-a stîrnit ca sub efectul unei furtuni.

Curînd s-a văzut că un nou abis se căsca, nesfîrşit, chiar pe locul dellagraţiei. Un hău nemăsurat, de proporţii atît de monstruoase eă nici o lampă nu reuşea să-l lumineze mulţumitor. Uluiţi, săpătorii se sfătuiră cu şeful lucrărilor, care dădu dispoziţie să se transporte lîngă prăpastie colaci de funie şi sâ fie desfăşurată funia pînă avea să se atingă fundul.

Ceva mai tîrziu, muncitorii se prezentară la şeful nostru pentru a-i aduce la cunoştinţă eşecul încercării. Chiar dacă respectuos, îi comunicară refuzul lor de a se întoarce acolo, altfel zis de a mai lucra în mină cită vreme prăpastia n-avea să fie rambleiată. În mod neîndoielnic, ceea ce se întîmplase depăşea competenţa oricăruia dintre noi, deoarece se vădise că prăpastia n-avea fund. Maistrul de lucrări nu le reproşa nimic. Reflectă îndelung, în ziua aceea, înainte de a-şi stabili planul pentru a doua zi. Echipa de noapte n-a lucrat. Pe la orele două dimineaţa, xin coiot singuratic a slobozit un urlet lugubru pe panta muntelui. De pe şantier, un cîine i-a răspuns. O furtună se pregătea să izbucnească peste lanţul muntos şi nori cu contururi bizare se înghesuiau pe un cer răvăşit. Luna gheboasă se străduia în van să sclipească printre păturile norilor.

M-a trezit glasul lui Romero, care stătea întins pe patul de deasupra mea. O voce întărîtată, încordată, îngrijorată:

— *Madre de dios,* a strigat el. *El sonido! Ese sonido! Oiga Usted! Lo oye Usted?* Zgomotul ăsta?

Mi-am încordat auzul, întrebîndu-mă la ce zgomot se referea: coiotul, dinele, furtuna? Aceasta din urmă devenea tot mai violentă pe măsură ce se întăreau rafalele vîntului. Se puteau vedea fulgerele prin fereastră.

L-am întrebat pe mexican, ca să ştiu ce-l îngrozea într-atîta.

— *El perro? El vento? El coyote?*

Romero nu mi-a răspuns. Dar începu să murmure terorizat:

—- *El ritmo, Senor, el ritmo de la tierra!* Bătaia asta din măruntaiele pămîntului!

Atunci am auzit şi eu zgomotul. Da, l-am auzit şi am început imediat să tremur, fără să ştiu de ce.

Departe, foarte departe sub mine, exista cu adevărat un ritm, tare slab, şi pe care, totuşi, noi îl percepeam în ciuda lătratului cîinelui, în ciuda coiotului şi a furtunii. Era de nedescris. Poate că semăna puţin cu huruitul unor motoare

de vapor mare — însă nu era atît de mecanic.

Ascultîndu-l, mi s-a părut că avea ceva viu, ceva conştient. Ceea ce m-a impresionat mai mult era faptul că se îndepărta.

Deodată, Romero a sărit din patul lui şi s-a postat dinaintea mea, cu ochii ţintă pe inelul care, la fiece fulger, arunca lumini stranii. Apoi privirea i s-a întors, susţinînd-o pe a mea. M-am ridicat şi eu şi am rămas amîndoi nemişcaţi un lung moment, cu simţurile treze, pe cînd ritmul neliniştitor părea să-şi piardă din putere.

Atunci, ca atraşi de ceva străin de voinţa noastră, am făcut cîţiva paşi în direcţia uşii, ale cărei trosnete sub vijelie ne mai linişteau, pentru că nu sugerau decît realităţi terestre.

Cîntecul din adîncuri — căci cu un cîntec semăna de-acum ritmul acela — se făcu mai puternic, iar noi ne-am simţit împinşi irezistibil, prin furtună, spre gura căscată a puţului.

N-am întîlnit nici o făptură vie, întrucît echipele de noapte se aflau la odihnă. Oamenii trebuie să fi fost în campamentul de la Dry Gulch, turnînd fără îndoială zvonuri neliniştitoare în urechile flăcăilor de după tejghele.

Un pătrat de lumină gălbuie apăru la ghereta paznicului. Mă întrebam cum putea el să suporte zgomotul. Apoi l-am vazut pe Romero înaintînd. L-am urmat imediat. Cum coboram spre puţ, sunetul părea tot mai complicat. Am avut impresia că recunosc un soi de ceremonie orientală, presărată cu bătăi în tamburine şi voci care cîntau.

După cum ştiţi, am trăit multă vreme în India.

Romero şi cu mine am avansat printre bîrnele şi scările îngrămădite pe jos. Mergeam spre fucrul acela care ne atrăgea, fără să ne putem stăpîni teama. La un moment dat, am crezut că mi-am pierdut minţile. Mă întrebam cum aveam să ne găsim drumul lipsiţi de ajutorul vreunei torţe şi am observat că inelul de pe degetul meu arunca sclipiri supranaturale, împrăştiind prin aer un halou palid, umed şi greu. Brusc, fără să mă prevină, după ce coborise una dintre numeroasele scări, Romero începu să alerge, lăsîndu-mă singur.

Notele noi, stranii, produseseră asupra lui un efect extraordinar. Cu un ţipăt sălbatic, a dat năvală în cavernă. Era ca un nebun, se poticnea în lungul platformelor, se rostogolea pe scări. Aşa înspăimîntat cum eram, îmi rămînea încă destulă luciditate ca să-mi dau seama că vorbele lui deveniseră absolut de neînţeles. Aglomerări de silabe înlocuiseră obişnuitul său amestec de spaniolă stricată şi engleză rea. N-am recunoscut printre ele decît cuvintul *Huitzilopochtli.*

Mai tîrziu am regăsit cuvîntul acesta în scrierile unui mare istoric, iar apropierea mi-a produs fiori.

Momentul culminant al oribilei nopţi a fost plin de complicaţii, dar destul de scurt. El s-a produs chiar pe cînd ajungeam la ultima galerie. Din bezna

întinsă dinaintea mea a urcat un ultim strigăt al mexicanului, urmat de un ansamblu de sonorităţi atît de îngrozitoare, încît am crezut că n-o să mai supravieţuiesc unei asemenea experienţe.

Chiar în clipa aceea, am avut impresia că toate ororile, toate monstruozităţile ascunse ale pămîntului se adunaseră la un loc pentru ca, într-un suprem efort, să nimicească rasa oamenilor.

Brusc, lumina inelului meu a dispărut şi am perceput o lumină nouă, la cîţiva metri în faţă şi în jos, fiindcă ajunsesem la prăpastia învăpăiată care, după toate semnele, îl înghiţise pe nefericitul de Romero.

Am înaintat şi am scrutat adîncul, devenit acum un pandemoniu de flăcări şi de tumult. Mai întîi n-am distins decît o lumină orbitoare. Apoi au apărut nişte forme şi am văzut... să fi fost Juan Romero? O, Doamne, nu îndrăznesc să spun ce-am văzut!...

O putere divină mi-a luat din faţa ochilor spectacolul acela groaznic, făcînd larma să dispară. Cu un zgomot pe care l-ar putea produce două universuri intrate în coliziune prin spaţiu, a izbucnit haosul, iar eu m-am prăbuşit fără cunoştinţă.

Nu ştiu cum să-mi urmez povestirea. Mă voi strădui, totuşi, să închei ce am început. Cînd m-am redeşteptat, eram bine-sănătos în propriul meu pat. Prin geamurile ferestrei puteam vedea lucoarea roşiatică a aurorei. Pe o masă zăcea un corp lipsit de viaţă. Tovarăşul meu era înconjurat de un grup de. muncitori şi de medicul de campanie. Oamenii discutau despre moartea aceea stranie care-l lovise pe mexican în somn, fiind, se pare, în directă legătură cu furtuna ce zgîlţîise muntele. Decesul avea o aparenţă naturală, iar autopsia practicată asupra defunctului nu ne-a adus nimic special. A reieşit că nici Romero şi nici eu nu părăsiserăm baraca pe timpul nopţii, că nici măcar nu ne-au trezit tunetele asurzitoare rostogolite pe deasupra şantierelor. Nişte muncitori cobo-rîţi în mină constataseră că, în furtună, numeroase galerii s-au prăbuşit, astupînd prăpastia căscată care inspirase atîta teamă în ajun. Cînd l-am întrebat pe paznic ce zgomote auzise înainte de tunet, mi-a pomenit de coiot, de cîine şi de urletul vîntului în munţi. Cu-vîntul lui e demn de încredere. La reluarea lucrului, Arthur, şeful nostru, i-a adunat în jurul său pe oamenii absolut siguri şi le-a cerut să cerceteze locul genunii astupate. S-au supus fără entuziasm, executînd un foraj adînc. Rezultatele erau ciudate. În ajun, materialul ce constituise bolta prăpastiei era de slabă consistenţă. Acum perforatoarele se loveau de ceva ce părea o rocă solidă şi nelimitată ca grosime. Cum nu apărea nimic interesant, mai ales aur, şeful de lucrări puse capăt cercetărilor. Dar pe cînd se aşeza la birou am putut citi, pe chipul lui, o expresie de mare perplexitate.

Mai rămîne în afacerea asta un element foarte misterios, pe care de asemenea trebuie să-l pomenesc. La puţin timp după ce. m-am trezit, în

dimineaţa următoare furtunii, am descoperit cu surprindere că inelul indian îmi dispăruse de pe deget. Cu tot ataşamentul meu faţă de el, am simţit o oarecare uşurare. Dacă vreunul din tovarăşii mei l-a furat, reuşise să-i găsească o ascunzătoare formidabilă. De fapt, în ciuda anunţurilor şi a unei anchete întreprinse de poliţie, inelul nu s-a mai găsit niciodată.

Mă îndoiesc totuşi că furtul acesta a fost comis de mîini de muritor. Căci, pe parcursul şederii mele în India, am învăţat destule lucruri stranii. Părerea mea în legătură cu această poveste diferă în funcţie de momente. Peste zi sînt dispus să cred că totul n-a fost decît un vis. Dar uneori, în zilele de toamnă, către orele două dimineaţa, cînd urletul vîntului şi al fiarelor capătă rezonanţe neliniştitoare, urcă în mine, din adîn-curile insondabile ale fiinţei mele, amintirea unui ritm pe care îl cunosc.

Îmi spun atunci că tranziţia lui Juan Romero a fost teribilă, într-adevăr.

AZATHOTH

Cînd bătrîneţea s-a abătut peste lume şi mirarea a pierit din sufletul omenesc, cînd oraşele cenuşii au înălţat spre cerul afumat turnuri înalte, sinistre şi slute, în umbra cărora nu mai era cu putinţă să visezi la soare ori la câmpurile înflorite .ale primăverii, cînd ştiinţa a despuiat pămîntul de mantia sa de minuni şi poeţii n-au mai cîntat altceva decît fantomele deformate de privirile lor răvăşite, întoarse numai înăuntru, cînd, aşadar, toate aceste lucruri au devenit un fapt împlinit, iar dorinţele copilăriei s-au şters pentru totdeauna din minţi, s-a găsit un ins dispus să călătorească dincolo de existenţa aceasta şi să plece în spaţii, în căutarea vechilor noastre vise. Se ştiu puţine despre numele său, despre locul unde a trăit respectivul om. Se ştie totuşi că era clin stirpe obscură. Locuia într-un oraş cu ziduri înalte, unde domnea în permanenţă un crepuscul steril şi în care el muncea zi de zi în semiîntuneric şi vacarm. La sfîrşitul zilei sale de lucru, revenea într-o cameră cu o singură fereastră ce dădea nu spre pajişti şi păduri, ci spre o curticică sumbră în care se deschideau, l-a fel, în disperare şi plictis, alte ferestre. Din camera sa, panorama nu oferea privirilor decît ziduri şi ferestre. Şi trebuia să te apleci ca să distingi, pe cer, stelele mărunte. Iar pentru că nevăzînd mereu decît ziduri şi ferestre o fiinţă inteligentă şi visătoare poate înnebuni, ocupantul acelei camere îşi făcuse obiceiul de a scruta, noapte de noapte, cerul de deasupra lui, în speranţa că va găsi ceva diferit de tot ce exista în lumea treziei şi în cenuşiul oraşelor suite în înalt. La capătul mai multor ani, el chema stelele pe nume şi le urmărea cu închipuirea pînă ce dispăreau, cu un regret parcă, din privirea lui.

Apoi, tot cercetînd cerul, ajunse să descopere lucruri misterioase. În fine, într-o noapte, o punte fu zvîrlită peste adînca prăpastie ce despărţea două universuri: cerurile pline de vise se amestecară cu aerul modest al încăperii, învăluind omul în fabuloasa lor fantasmagorie.

Intense lumini violete de miez de noapte, scîn-teindu-şi pulberea de aur, pătrunseră atunci în cameră. Apoi izbucniră furtuni de nisip şi de foc, ieşite din spaţiile nemărginite, grele de parfumurile altor lumi. Se revărsară oceane de opiu, luminate de sori pe care nici o privire nu-i contemplase vreodată şi purtînd pe valuri nimfe acvatice şi delfini ciudaţi, iviţi din adîncuri insondabile. Infinitul se roti în tăcere în jurul visătorului şi-l luă cu sine fără ca măcar să-i atingă corpul aplecat pe fereastră. Şi vreme îndelungată, ignorată de calendarul omenesc, valurile şi curenţii sferelor îndepărtate îl pur-tară lin prin împărăţia viselor, către care aspira întreaga sa fiinţă. Visele pierdute de oameni. În sfîrşit, după ce se scurseră fără număr ciclu după ciclu, îl depuseră tandru, în somn, pe malul verde al unui răsărit de soare. Un mal verde cu parfum de lotus şi presărat cu camelii roşii.

DESCENDENTUL

Scriu culcat pe ceea ce doctorul spune că-i patul meu de moarte, iar cea mai mare decepţie ar fi, pentru mine, ca el să se înşele. Săptămîna viitoare ar urma să-aibă loc înmormîntarea mea...

Există în Londra un om care începe să urle de fiecare dată cînd bat clopotele bisericilor. Omul acesta trăieşte singur, doar cu pisica lui tărcată, la pensiunea Gray's Inn. Lumea îi spune nebunul paşnic. Camera îi e plină de cărţi copilăreşti, inofensive, pe care le răsfoieşte ore întregi. Tot ce-şi doreşte în viaţă este să nu trebuiască să gîndească. Din vreun motiv special, gîndirea i-a devenit un lucru insuportabil şi fuge ca de ciumă de orice formă a imaginaţiei. Uscăţiv, posomorit şi ridat, unii afirmă totuşi că n-ar fi atît de bătrîn pe cît arată. Pradă unei terori eterne, tresare la cel mai mic zgomot auzit. Ochii i se măresc atunci nemăsurat şi fruntea i se acoperă de sudoare. Nu mai are nici prieteni, nici camarazi, fapt ce-l scuteşte să răspundă la întrebări. Cei care l-au cunoscut odinioară pe acest ins erudit, pe acest estet, spun că-i apucă sincer mila văzîndu-l acum. I-a pierdut treptat din atenţie în decursul anilor, iar astăzi nimeni n-ar putea spune despre el dacă e plecat din ţară sau dacă nu cumva se ascunde de cunoştinţe într-un refugiu izolat. Instalat de zece ani la Gray's Inn, nu şi-a evocat niciodată trecutul, pînă în seara cînd tînărul Williams a cumpărat scrierea intitulată *Necronomicon.*

Williams era un visător de douăzeci şi trei de ani. Cînd se aşează în locuinţa aceea veche, simţi imediat straniul suflu cosmic ce emana dinspre bătrînul încărunţit care-şi avea camera vizavi de a lui. Şi reuşi să-şi impună prezenţa acolo unde prietenii de demult eşuaseră. Crizele de spaimă ce puneau uneori stăpînire pe acest observator atent, descărnat şi înfricoşat, îl - fascinau. De fapt, omul îşi petrecea timpul privind şi as-cultînd, mai mult cu sufletul decît cu ochii şi urechile. Mai părea, de asemenea, că încearcă să fugă de ceva, scufundîndu-se în romane vesele şi insipide. Dar atunci cînd clopotele bisericilor începeau să bată, lăsa la o parte totul, îşi astupa urechile, iar urletele sale, cărora li se alătura şi pisica, nu încetau decît odată cu ultima bătaie de clopot. Williams se străduise adesea să descopere secretul, vecinului său, dar fără rezultat. Ciudatul bătrîn se manifesta în deplin, contrast cu înfăţişarea sa fizică. Veşnic afişa un surîs şi trăncănea febril, înflăcărîndu-se copilăreşte din fleacuri. Cîteodată, vocea lui atingea tonuri false care i-o făceau incoerentă. Totuşi, Williams nu fu uimit să-l audă pomenind de Harrow şi de Oxford, căci replicile sale (chiar şi cele mai anodine) purtau amprenta unei vaste erudiţii. Ne,-cunoscutul se dovedi a fi lordul Northam, al cărui castel situat în Yorkshire ajunsese în miezul unor povestiri bizare. Cînd Williams încercă să aducă vorba despre originile romane ale respectivei clădiri, lordul Northarn,-refuză să admită că ar fi fost ceva neobişnuit prin locurile acelea şi pufni în rîs la aluziile ce priveau criptele subterane, săpate în stîncile dure din coasta Mării Nordului. Lucrurile rămaseră astfel pînă în seara cînd Williams aduse *Necronomicon*-ul scris de arabul nebun Abdul Alhazred. De existenţa acelei cărţi blestemate ştia de la vîrsta de şaisprezece ani: de atunci se interesa de fantastic şi tot atunci un librar bătrîn. din Chandos Street îi vorbise despre documentul acela teribil care-i făcea să pălească de spaimă pe toţi cei ce-l ţinuseră în mînă. Librarul îi spusese că numai cinci exemplare scăpaseră de ruguri şi de interdicţii. Fiecare era ascuns cu spaimă de către deţinătorul său. Din întîmplare, Williams descoperise o copie în prăvălioara unui evreu, în, sordidul cartier Claremarkt, unde tîrguia adesea lucruri stranii, şi reuşise să o cumpere pe un preţ neînsemnat. Odată intrat în posesia lucrării, îl văzu pe bă-trînul levit petrecîndu-l cu un zîmbet semnificativi ascuns în .barba lui creaţă şi chiocotind într-un chip îngrijorător. Masiva copertă de piele, cu închizători; rezistente, era atît de frumoasă şi preţul de o modestie atât de incredibilă, încît Williams, recitind titlul operei rarisime, trăi o bucurie imensă. Unele diagrame ce figurau în textul latin îi stîrniră un torent de amintiri atît de neliniştitoare, de misterioase, că se apucă îndată să le descifreze. Cînd, însă, pricepu că amestecul de caractere gotice şi de latină vulgară îi depăşea priceperea lingvistică, fu nevoit să apeleze la ajutorul ciudatului! său prieten. Lordul Northam, care tocmai îi împărtăşea; pisicii diverse înţelepciuni inutile, tresări violent la intrarea tînărului. Văzînd titlul volumului adus de el, bătrînul leşină.

După ce-şi reveni în simţuri, îşi spuse povestea, povestea fantastică a unei nebunii, pe un ton murmurat, grăbit şi plîngăreţ, pe care şi-l voia convingător, ca să-şi oblige tovarăşul să ardă ediţia aceea blestemată şi să-i risipească în vînt cenuşa. Cartea, susţinea lordul Northam, aducea nenorocirea încă de la primele pagini şi el însuşi n-ar fi ajuns să decadă atîtalj dacă nu şi-ar fi împins cercetările atît de departe.

Lordul Northam era al nouăsprezecelea baron dintr-o I viţă cu începuturile pierdute mult în urmă. O tradiţie de familie pretindea că neamul urca în epoca de dina-intea saxonilor, pînă la un anume Luneus Gabiniusi Capito, tribun militar în legiunea a treia a lui August, staţionată la Lindum, în Britania romană, îndepărtat în grabă de la comandă pentru că participase la nişte rituri ce nu aparţineau nici unei religii cunoscute.

Gabinius, se spunea, descoperise în peretele falezei o peşteră unde se adunau pe întuneric nişte personaje stranii, venite să facă acolo Semnul Străvechi. Creaturile acelea, de care şi bretonii se temeau, erau ultimii, supravieţuitori ai unui ţinut de la apus, dispărut sub-ape, şi în urma căruia nu rămăseseră decît insule presărate cu cercuri de piatră şi menhiri. Legenda afirma că Gabinius poruncise să se zideascâ deasupra acelei grote interzise o citadelă inexpugnabilă, pe care picţii şi saxonii, danezii şi normanzii n-au reuşit niciodată s-a cucerească. Nu era. sigur că viteazul locotenent al Prinţului Negru — pe care Eduard al III-lea îl făcuse baron de Northam — cobora din spiţa amintită, dar aşa se spunea şi lucrul nu părea de necrezut. În fond, don-jonul de piatră al citadelei semăna în mod surprinzător cu arhitectura zidului lui Hadrian.

În copilărie, lordul Northam fusese asediat de vise bizare, atunci cînd dormea în partea cea mai veche a castelului. Îşi făcuse obiceiul ca, la deşteptare, să caute-în memorie scenele stranii, situaţiile confuze şi impresiile vagi pe care le simţise sau în care se găsise în somn, toate foarte diferite de experienţa trăită. Deveni un visător în replică la o viaţă monotonă ce nu-i oferea nici o mulţumire. Înflăcărarea îl conduse spre nişte impresii închipuite şi himerice, odinioară familiare, astăzi străine de acest pământ. Era convins că lumea noastră terestră alcătuia doar un simplu atom pierdut în mijlocul unui univers imens şi neliniştitor, încredinţat, la fel, că pomenitele spaţii ale necunoscutului presau asupra sferei cunoscutului, gata s-o străpungă din toate părţile, Norhtam îşi însuşise în tinereţe şi în primii ani ai maturităţii toate cunoştinţele posibile în legătură cu religia şi cu misterele ocultismului. Dar, cu trecerea vremii, limitele şi banalitatea existenţei ajunseră din ce în ce mai intolerabile. Îl apucă atunci pasiunea pentru satanism, petrecîndu-şi cea mai mare parte a timpului cu mistuirea lacomă a tuturor doctrinelor şi teoriilor ce păreau să-i promită alte deschideri decît neschimbatele şi strimtele legi ale naturii.

În cărţi precum relatarea himerică a lui Ignatius d'Onnely despre Atlantida, sau cele scrise de o duzină de precursori ai lui Charles Fort, găsea divagaţii entuziasmante. Nu ezită să străbată leghe după leghe pentru a vedea la faţa locului vreun detaliu straniu referitor la istoria unei anume aşezări. O dată porni prin deşertul Arabici în căutarea unei cetăţi fără nume despre care auzise vag vorbindu-se, fără s-o fi văzut însă vreodată cineva. O convingere neclintită, fanatică, îl făcea că creadă că pe undeva există o poartă ce-i îngăduie găsitorului său să pătrundă în adîncul misterelor ale căror ecouri îi obsedau memoria. Poate că aceste ecouri îndepărtate existau cu adevărat în lumea vizibilă, ori poate că nu erau decît o extrapolare a spiritului său rătăcit? Dar, iarăşi, poate că într-o parte neexplorată a creierului său deţinea cheia misterioasă, cheia ce deschidea pentru el, în sfîrşit, poarta civilizaţiilor uitate şi viitoare şi trecerea spre dimensiunile pierdute prin care avea să ajungă la stele, la infinit, la eternitate ...

CARTEA

Amintirile îmi sînt foarte confuze. Nu reuşesc deloc să-mi precizez unde încep, întrucît uneori îmi pare că am deja în urmă un imens număr de ani, iar în alte momente cred că prezentul meu. nu-i decît un punct izolat într-un infinit cenuşiu şi inform. Nu ştiu nicî măcar cum să comunic acest mesaj. Conştient de faptul că sînt pe cale să-l scriu, am vaga impresie că îmi va fi necesară o intermediere străină şi, fără îndoială, cumplită, ca să îngăduie mesajului să fie ascultat acolo unde doresc. Surprinzător de nesigură este şi identitatea mea. Am sentimentul că aş fi suferit un şoc puternic, datorat monstruoasei mulţimi de cicli cuprinzînd experienţele mele unice şi incredibile. Experienţele pomenite şi-au avut originea în cartea aceasta mîncată aproape în întregime de molii. Îmi amintesc că am găsit-o într-un loc slab luminat, nu departe de ţărmul negru şi uleios peste oare zac mereu pături groase de ceaţă. Era un spaţiu foarte vechi, cu pereţii, pînă la tavan, acoperiţi de rafturi înţesate de volume pe jumătate putrede.. Existau cărţi în toate încăperile şi în toate ungherele. Unele erau strînse în cutii grosolane, altele în grămezi, pe jos. Într-una din ele am descoperit obiectul. N-am aflat niciodată titlul acestei lucrări, căci îi lipseau primele pagini. Pe cînd o ridicam, s-a deschis singură undeva,, spre sfîrşit, iar cele văzute acolo m-au stîrnit teribil. Era o listă cu lucruri de făcut şi de- spus, în care am recunoscut o formulă interzisă, neagră, de felul celor citite de mine în scrierile ezoterice ale vechilor cabalişti porniţi în căutarea secretelor

Universului. Aveam în mîini ghidul, cheia la care visează misticii încă din primele ere ale omenirii, pentru a trece dincolo, în domeniul insondabilului. Vreme de secole, oamenii în-l cercaseră zadarnic să regăsească formula aflată acolo, în acaa carte foarte veche. Literele mari şi înfricoşătoare ale frazelor latineşti nu fuseseră imprimate de vreo tiparniţă, ci înscrise de mina unui călugăr pe jumătate nebun. Cînd am luat documentul, bătrinul care rînjea întruna a făcut un gest straniu cu mina şi i-am simţit multă, vreme privirea şireată scormonindu-mă. N-a acceptat să-i plătesc, dar abia cu mult mai tîrziu am înţeles de ce.

Pe clnd mergeam grăbit pe străduţele şerpuitoare şi înecate în ceaţă din lungul cheiului, am avut impresia nelinişţitoare că. mă urma pe furiş un zgomot de paşi înăbuşiţi. De-o parte şi de alta a străzii, casele înclinate, seculare, dădeau semne că se trezesc la viaţă. Îmi păreau răutăcioase şi malefice, ca şi cum din pămînt ar fi erupt pe neaşteptate un curent de intenţii maligne. Aveam impresia că zidurile, frontoanele de cărămidă mucegăită, de ghips şi bîrne năpădite de ciuperci, şi ferestrele semănînd cu nişte faţete de diamant, toate mă aţinteau, toate ieşeau în întîmpinarea mea, să mă strivească. Nu citisem decit ultimul fragment al incantaţiei blasfematorii înainte de a închide cartea ca s-o duc acasă. Locuiam într-o clădire mare şi liniştită, şi cred că aveam o familie. Ştiu că erau acolo mulţi servitori, însă nu-mi mai amintesc în ce an s-au petrecut toate acestea, deoarece de atunci încoace am trăit veacuri de aventuri, pierzînd complet noţiunea timpului. Pe la miezul nopţii m-am dus să mă închid, palid de emoţie, în mansarda pe care mi-o amenajasem special pentru cercetările mele secrete. La flacăra unei luminări cu ceara picurîndă, deranjat doar de bătăile ritmice ale orologiilor din vecinătate, am început să citesc cu lăcomie manuscrisul. Ascultam vibraţia bătăilor cu o intensitate aparte, ca şi cum m-aş fi temut să nu descopăr cumva, printre notele obişnuite, vreun sunet venit de dincolo de mormânt. Dar cea dintîi bizarerie s-a produs sub forma unui rîcîit în fereastra cea mai de sus, care domina toate acoperişurile oraşului. În clipele acelea citeam cu glas tare paragraful al nouălea din prima parte a documentului şi am priceput imediat despre ce era vorba. Rîcîrtul îmi dădea de ştire că tocmai depăşisem pragul dinspre domeniul umbrelor şi că n-aveam să mai fiu singur. De fapt, am intrat într-un vîrtej unde timpul şi imaginile erau complet deformate. În zori am observat că tencuiala pereţilor şi decoraţia rafturilor se schimbaseră, încăperea nu mai era aceeaşi. Ca urmare, n-am mai recunoscut nicicînd nimic din lumea în care mă născusem. Prezent, trecut, viitor, totul se amesteca; obiecte odinioară familiare îmi păreau brusc străine, într-atîta se lărgise viziunea mea asupra lucrurilor. Incepînd de atunci, am fost purtat printr-un vis fantastic unde formele îmi erau, în cel mai bun caz, pe jumătate ştiute, dar de cele mai multe ori total necunoscute. Fiecare poartă de care treceam mă antrena mai departe şi mai

adînc în fantasmagorie. Îmi era tot mai greu să recunosc obiectele uzuale din sfera strimtă ce fusese a mea vreme atît de îndelungată. Ceea ce vedeam eu în jur nu vedea nimeni altul. Şi, de frică să nu mă ia ceilalţi drept nebun, am rămas singur, departe de agitaţia oamenijor. Cîinii se temeau de mine, căci simţeau umbra aflată de fiecare dată în preajma mea. Îmi petreceam timpul citind cărţi uitate şi secrete, manuscrise de vrăjitorie care, pe măsură ce treceam fără oprire de noi praguri, mă împingeau spre inima neştiutelor lumi cosmice.

Ţin minte o noapte cînd am trasat pe jos cinci cercuri concentrice, de foc, şi stînd în picioare în cel din mijloc am recitat una dintre îngrozitoarele litanii aduse de trimisul Tartarului. Într-o clipită pereţii s-au topit şi un suflu întunecat m-a purtat prin spaţii cenuşii, de nepătruns, la cîţiva kilometri deasupra piscurilor oţelite ale unor munţi misterioşi. După o beznă deplină, lumina miriadelor de stele alcătuia constelaţii monstruoase. Treceam în zbor peste o cîmpie înverzită pe care zăream acum turnurile întortocheate ale unui oraş cum-plit. Nu văzusem niciodată şi nici nu citisem sau visasem despre ceva asemănător. Coborînd spre centrul oraşului, am distins o imensă clădire de piatră. M-a cuprins o teamă înfiorătoare. Am ţipat, zbătîndu-mă să nu mă zdrobesc de ea. După un moment de inconştienţă, m-am regăsit în mansardă, întins cît eram de lung peste cele cinci cercuri fosforescente. Călătoria aceea n-a fost nici mai mult, nici mai puţin bizară decît cele făcute de mine înainte. Spaima, însă, mi-a fost violentă. Ajunsesem prea aproape de hăurile terifiante ale lumii de dincolo. Ca urmare, am devenit mai prudent în ce priveşte incantaţiile, căci n-aveam nici cea mai slabă dorinţă să mă rup definitiv de lume şi să plonjez în nişte genuni necunoscute de unde să nu mai pot reveni nicicînd ...

O APARIŢIE PE CLAR DE LUNĂ

Morgan nu-i om de litere. De fapt, el nu-i în stare nici măcar să vorbească engleza corect. Acesta e motivul care m-a determinat să-mi pun întrebări în legătură cu cele scrise de el, pe cind altora le-au stirnit rîsul. În seara cînd i s-a întîmplat, era singur. Brusc, l-a invadat o dorinţă nestăvilită de a scrie; apucînd un stilou, a început să aştearnă rîndurile următoare:

"Mă numesc Howard Phillips. Locuiesc pe College Street la numărul 6(3, în Providence (Rhode Island). La 24 noiembrie 1927 — evident, nu ştiu în ce an sîntem acum — am căzut într-un somn bîntuit de vise şi nu m-am mai trezit de

atunci. Visele au început într-un smîrc sumbru şi învăluit în ceaţă, sub un cer cenuşiu de toamnă, la nord de o faleză povîrnită, plină de licheni. Împins de nu ştiu ce forţă obscură, am escaladat peretele unei rîpe ameţitoare, pînă cînd atenţia mi-a fost atrasă de deschiderile negre, căscate, ale unui mare număr de vizuini adînc înfundate în măruntaiele platoului stîncos. Pe măsură ce mă căţăram, mi-am dat seama că unele porţiuni ale drumului pe care apucasem erau atît de întunecoase, încît mă împiedicau să Văd vizuinile, presupunînd că ele ar fi existat pe acolo. Într-un loc din cale-afară de obscur, am simţit cum mă cuprinde frica. Era ca şi cum o emanaţie subtilă şi impalpabilă ieşea din prăpastie să se înstăpînească pe sufletul meu. În beznă totală, n-am avut prilejul să verific dacă temerile îmi erau întemeiate. Conti-nuîndu-mi efortul, am ieşit în fine pe o platformă de piatră acoperită cu muşchi, luminată de o palidă rază de lună, care înlocuise astrul apus al zilei. În jurul meu nu era nici un semn de viaţă, însă am distins. imediat un zgomot aparte urcînd din freamătul mlaştinii fetide de unde plecasem. Am mai mers cîtva timp şi am descoperit nişte şine ruginite şi stîlpi roşi de cari, purtînd încă fire slăbite. Urmînd acelaşi drum, am ajuns curînd în faţa unui tramvai galben. Avea numărul 1852. Era un vehicul de tip comun, cu două vagoane, folosit cu regularitate între anii 1900 şi 1910. Era gol, în stare de funcţiune, gata de plecare. Absenţa conductorului nu putea fi decît de scurtă durată, fiindcă motorul torcea lin, făcând să tresalte frîna pusă. Intrigat, am urcat în cabină ca să aprind lumina. Nu exista nici o manetă de control. Năucit, m-am pregătit să urc în alt vagon, dar chiar atunci am auzit iarba rară foşnind în stînga mea. Două siluete sumbre au apărut în lumina lunii. Cele două creaturi purtau caschetele regulamentare ale companiei de tramvaie şi e limpede că erau controlorul şi conductorul vehiculului. Pe neaşteptate, unul dintre ei a adulmecat într-un chip bizar, şi-a înălţat faţa spre cer şi a început să urle la lună. Îndată, celălalt s-a lăsat să cadă în patru labe şi a alergat spre vagon. Am sărit afară ca un smintit, fugind pe platou pînă la sufocare, pînă cînd, epuizat, m-am prăbuşit la pămînt. Nu vederea, controlorului ce alerga în patru labe mă speriase într-atîta, ci conductorul, căci chipul său nu era decît un con alb, terminat printr-un tentacul roşu ca sîngele.

Chiar dacă ştiam prea bine că era doar un vis, îl simţeam teribil şi dezagreabil. Din acea noapte de groază, mă rog întruna să mă trezesc. Degeaba!

Am devenit, prin urmare, unul dintre locuitorii acestui univers de coşmar. Prima mea noapte s-a risipit o dată cu zorii. Rătăceam fără ţintă peste pămînturi mlăştinoase şi singuratice. Cînd a revenit noaptea, încă mai rătăceam, sperînd să mă trezesc. Dar deodată, dînd la o parte stuful, am văzut vechiul tramvai şi, alături de el, o apariţie cu faţa conică, ridicîndu-şi capul spre cer şi urlînd la lună. În fiecare zi se întîmplă la fel. Şi în fiecare noapte mă regăsesc în locul acela oribil. Încerc să stau nemişcat cînd vine noaptea, însă în

somnul meu trebuie să merg, căci de fiecare dată cînd deschid ochii am dinainte apariţia aceea cumplită, ur-lînd la luna palidă. Şi de fiecare dată fug, alerg ca un dement.

Doamne, cînd o să mă trezesc?"

Asta-i ce-a scris Morgan. Trebuie să mă duc la numărul 66 de pe College Street, în Providence, însă mă tem de ceea ce aş putea descoperi acolo.

HYPNOS

„Apropo de somn, aventură sinistră de fiecare seară, se poate spune că oamenii adorm zi de zi cu un curaj care n-ar putea fi înţeles dacă n-am şti că-i rezultatul ignorării primejdiei."

BAUDELAIRE

Dacă universul adună la sînul său zei milostivi, fie ca aceştia să vegheze asupră-mi de-a lungul ceasurilor în care nici voinţa mea şi nici drogurile nu pot să mă împiedice să cad în abisele somnului.

Fără discuţie, moartea e de compătimit. Dar cel ce renaşte din profunzimile infernale ale nopţii ştie, în buimăceala lui, că pacea vine din abandonul definitiv.

Nebun am fost cînd m-am decis — cu frenezie — să plonjez în misterele cărora omul nu le-a pătruns nici-cind semnificaţia. La fel de nebun şi prietenul meu — nebun, sau zeu? — singurul meu prieten, care m-a antrenat în această căutare şi chiar m-a depăşit, spre a sfîrşi în spaime ce mai pot, într-o zi sau alta, să fie ale mele.

Ne-am cunoscut, ţin minte, într-o gară unde el ajunsese ţinta privirilor unui grup de curioşi. Se găsea într-o stare de totală inconştienţă, căzut pe jos, victimă a unui fel de convulsii ce-i lăsaseră corpul, plăpînd şi îmbrăcat în negru, într-o stranie rigiditate. Cred că se apropia de patruzeci de ani, întrucît faţa lui, cu obraji scofîlciţi, era marcată de riduri adînci, păstrîndu-şi totuşi ovalul pur şi o frumuseţe de netăgăduit. În plus, cîteva tuşe de gri deschideau la culoare părul său des şi ondulat, ca şi barba scurtă şi stufoasă, care în alte vremuri trebuie că fuseseră mai negre decît pana corbului. Avea fruntea albă ca marmura de Pentelia şi atît de largă încît ai fi zis că-i a unui zeu.

În emoţia mea de sculptor, mi-am spus că bărbatul acela era un faun din Grecia antică, ieşit din săpăturile unui templu în ruină şi proiectat nu se ştie currţ în lumea noastră tristă pentru a fi supus probei nepăsării şi uzurii devastatoare operate de timp. Cînd şi-a deschis imenşii ochi negri, lumina

privirii sale adinei mi-a dat de înţeles că de aici înainte avea să fie singurul meu prieten — nu avusesem nici unul mai înainte — întrucît înţelegeam că ochii lui contemplaseră din plin măreţia şi spaimele imperiilor aflate dincolo de conştiinţa comună şi de realitate. Imperiile de care mâl îndrăgostisem în închipuire, căutîndu-le însă în van. Prin urmare, după ce am îndepărtat cu un gest mulţimea, i-am spus că trebuia să vină la mine, să-mi fie profesor şi ghid în cercetările pe care le întreprindeam asupra misterelor insondabile. A încuviinţat cu o simplă înclinare a capului. Mai tîrziu, am descoperit în vocea sa muzicală sunete profunde, de violă şi de sfere de cristal. Stăteam împreună la taifas zi şi noapte, în vreme ce-i sculptam bustul sau gravam în fildeş miniaturi ale chipului său, pentru a-i imortaliza expresiile.

Despre studiile noastre nu-i cu putinţă să vorbesc, căci n-aveau nimic comun cu orice altceva din lumeai asta, aşa cum o cunoaşte spiritul uman.

Ele vizau universul fără conştiinţă, entitatea obscură, mai vastă şi mai înfricoşătoare decît orice s-ar concepe de către cineva, aflată dincolo de materie, de timp, de spaţiu, şi căreia nu i se poate percepe existenţa decît în unele forme de somn — visele de dincolo de vis ce nu-i vizitează niciînd pe muritorii de rînd, venindu-le doar celor cu imaginaţie, o dată sau de două ori în viaţă. La trezire, ceea ce ne rămînea din acest cosmos se pierdea în noi cum se pierde în aerul înconjurători balonaşul de săpun suflat de un caraghios: odată lansat în atmosferă, el nu mai avea nici un contact cu sursa originii sale.

Oamenii ds ştiinţă nu-şi prea fac probleme din asta, majoritatea nici nu ştiu cum stau lucrurile. Unii savanţi au încercat să interpreteze visele respective. Zeii au rîş. Un ins cu ochi de oriental a declarat că timpul şi spaţiul sînt relative. Oamenii au rîs la rîndul lor. Dar pînă şi savantul nu făcuse decît să emită presupuneri. Eu am vrut să merg mai departe. Am încercat. Prietenul meu, de asemenea, a încercat. În parte a şi reuşit. Apoi ne-am asociat încercările şi, ajutaţi de nişte droguri exotice, am trăit vise teribile, interzise, în camera noastră din vârful turnului unui conac din comitatul Kent.

Printre suferinţele îndurate de mine în prezent, cea mai de nesuportat este neputinţa de a mă exprima. Ce am aflat, ce am văzut în decursul acelor ceasuri de explorare nelegiuită nu se poate povesti, fiindcă nici un limbaj nu conţine simbolurile prin care asemenea experienţe s-ar face cunoscute. Într-adevăr, de la început şi pînă la sfîrşit, descoperirile noastre au fost exclusiv de domeniul simţurilor. Senzaţii fără nici o legătură clară cu impresiile ce pot fi înregistrate de sistemul nervos uman. Erau pur şi simplu senzaţii, comportînd însă elemente temporale şi spaţiale uluitoare — lucruri care, prin ele însele, nu aveau o existenţă distinctă ori definită.

În cel mai bun caz limbajul omenesc nu poate transcrie decît caracterul general al experienţelor noastre, şi asta într-un fel de salturi sau zboruri planate. Pentru că, la fiecare din perioadele de revelaţie, o parte a spiritului

nostru evada brusc din real şi din prezent, ca să zboare grăbit către abisele brutale, obscure şi îngrozitoare, destrămînd uneori nişte obstacole, mereu aceleaşi — nori informi, aburi vîscoşi.

În timpul acestor zboruri tenebroase şi imateriale, uneori eram solitari, alteori reuniţi. Cînd plecam împreună, prietenul meu mi-o lua mult înainte. Puteam să-i sesizez prezenţa în ciuda mediului amorf în care ne scăldam, deoarece o imagine de-a lui mă bîntuia constant pe parcursul călătoriilor pomenite: plutind într-o lucoare aurie, faţa sa eu obrajii surprinzător de plini şi de tinereşti, cu privirea arzătoare, cu fruntea olimpiană, cu părul negru şi barba abia crescută.

Nu ne dădeam seama în ce fel se împlineau experienţele, căci timpul însuşi devenise pentru noi cea mai pură dintre iluzii. Ştiu doar că trebuie să se fi petrecut ceva cu totul aparte, fiindcă am ajuns să descoperim, minunîndu-ne, că urmele anilor nu ne mai apăreau pe chipuri.

Ţelurile ne-au devenit păcătoase, cu alte cuvinte de o ambiţie extremă. Nici un zeu, nici Un demon n-au aspirat vreodată, pînă azi, la izbînzile evocate de noi cu voce scăzută. Tremur cînd vorbesc despre ele şi nu îndrăznesc să fiu explicit. În respectul adevărului, trebuie totuşi să spun că prietenul meu a aşternut o dată pe hîrtie dorinţa pe care se temea s-o formuleze prin viu grai, ceea ce m-a făcut să ard în grabă foaia blasfe-matoare, privind cu spaimă prin fereastra larg deschisă spre cerul înstelat. Presupun — e numai o presupu-nere — că plănuise să subjuge propriei sale dominaţii cursul universului vizibil şi, poate, încă şi mai mult: voia ca pămîntul şi stelele să se mişte după cum poruncea el, iar destinul oricărei vietăţi să-i aparţină. Afirm sub jurămînt că nu împărtăşeam asemenea aspiraţii. Indiferent ce-ar fi putut spune sau scrie în sens contrau prietenul meu, ele trebuie considerate false, căci nu sînt eu omul care să rişte miza sferelor fără număr, singurele în' stare să garanteze reuşita unei acţiuni.

A venit o noapte în care vînturi năvălite din spaţii necunoscute ne-au rotit prin vidul fără capăt de dincolo de gînd şi concept. Percepţii înnebunitoare ne-au asaltat. Percepţiile Infinitului, stîrnind în noi ciudate spasme de bucurie, de şi azi nu nu mă simt capabil nici să-mi amintesc pe de-a-ntregul senzaţiile acelea şi nici să descriu puţinul de oare îmi aduc aminte. După străpungerea nestînjenită a unei serii de obstacole persistente, am descoperit că fuseserăm purtaţi prin imperii infinit mai îndepărtate decît cele cunoscute de noi pînă atunci.

Prietenul meu avea un considerabil avans faţă de mine în acest ocean de azur virgin şi am putut citi o agitaţie funestă pe imaginea-amintire a feţei sale plutitoare, chipul acela luminos, cu o expresie foarte tinerească. Brusc, figura s-a întunecat, dispărînd rapid, iar eu m-am simţit proiectat într-un obstacol pe care n-am mai putut să-l înving. Semăna cu celelalte, dar era totuşi cu mult

mai dens. Era o masă dură şi, ca să spun aşa, cleioasă — dacă astfel de termeni ar putea fi aplicaţi unor calităţi analoage dintr-o lume imaterială.

Mă izbisem de o barieră pe care prietenul meu o depăşise fără dificultate. Mă zbăteam să-l ajung din urmă, tocmai cînd efectul drogului absorbit ajunse la capăt. Am deschis ochii, iar în colţul opus al camerei mi-am văzut camaradul, palid, încă inconştient, cu o expresie rătăcită, avînd o frumuseţe sălbatică imprimată pe trăsăturile marmoreene, sub lumina verde~au-rie a lunii.

După un scurt răgaz, s-a mişcat. Să mă ferească cerul de spectacolul la care am asistat atunci! Nu pot să povestesc în ce fel urla, nici viziunile de infern necunoscut ce scînteiau vreme de o clipă în ochii lui negri, ieşiţi din orbite de groază. Pot să spun doar că mi-am pierdut cunoştinţa. Am rămas leşinat pînă cînd s-a trezit singur şi m-a scuturat, în dorinţa sa presantă de a găsi pe cineva dispus să-i îndepărteze din suflet furtunile de oroare şi de amărăciune.

Acesta a fost sfîrşitul voluntarelor noastre explorări prin cavernele visului. Terorizat, zdrobit, tremurător şi grav, prietenul meu care trecuse de barieră m-a avertizat că nu aveam voie să ne mai aventurăm vreodată prin imperiul acela. Îi lipsea curajul să-mi descrie ce văzuse. Mi-a spus însă, în deplină cunoştinţă de cauză, că trebuia să dormim cît mai puţin posibil, chiar dacă ar fi fost să apelăm la medicamente pentru a rămîne treji. Avea perfectă dreptate, iar eu urma să descopăr curînd teama imensă ce începea să mă invadeze de fie-care dată cînd alunecam în starea de inconştienţă.

La ieşirea din aceste somnolări inevitabile şi de scurtă durată, păream mereu mai bătrîn, iar prietenul meu, şi el, îmbătrînea în chip neliniştitor.

Este ceva cumplit să priveşti cum ţi se adîncesc ridurile pe faţă şi să constaţi că părul îţi albeşte văzind cu ochii. Ne-am schimbat modul de viaţă. Prietenul meu, care nu mi-a spus niciodată nici cum îl cheamă şi nici din ce neam se trăgea, trăise pînă atunci izolat. Dintr-o dată a început să deteste singurătatea. Noaptea, refuza să rămînă singur, iar compania cîtorva persoane nu era suficientă pentru a-l linişti. Doar o mulţime apreciabilă şi voioasă îl mai domolea. Aşa am ajuns să bîn-tuim prin diverse grupuri de tineri. Acolo, chiar dacă înfăţişările noastre şi vîrsta stîrneau glume prosteşti, prietenul meu suferea mai puţin decît în solitudine. Îi era teamă mai ales să iasă afară cînd stelele începeai să strălucească, arunca atunci priviri îngrijorate spre cer, ca şi cum ar fi căutat pe el urma unui lucru mon-struos. Nu se uita mereu în acelaşi punct de pe firmament: direcţia privirii sale se schimba după oră şi după anotimp. Primăvara, ochii i se întorceau spre nord-est; vara privea chiar deasupra capetelor noastre; toamna, spre nord-vest, iar iarna spre est — şi numai către dimineaţă.

Serile de miez de vară îl aruncau într-o teroare indescriptibilă.

După doi ani, am sfîrşit prin a pricepe că spaimele lui erau legate de un

lucru foarte precis. Am dedus că fixa pe bolta cerească o pată care îşi schimba poziţia odată cu anotimpurile, descoperind totodată că regiunea aceea de cer era a constelaţiei Corona Borealis.

Am închiriat o garsonieră la Londra. Nu ne despărţeam nici măcar o singură clipă, însă nu pomeneam deloc vremurile cînd încercaserăm împreună să cunoaştem misterele de dincolo de lume. Eram mai bă-trîni, consumaţi de stupefiante, de permanenta noastră tensiune nervoasă şi de desfrîurile vechi ce ne mar-caseră viaţa.

Chelia nu mi-a ocolit deloc prietenul. Barba şi puţinul păr rămas îi deveniseră albe ca zăpada. Obţinuserăm o uimitoare victorie asupra somnului, pentru că dormeam cel mult o oră sau două pe noapte.

Apoi a venit şi un ianuarie plin de ceaţă şi ploaie. Nu mai aveam bani pentru drog. Îmi vîndusem toate statuile şi miniaturile şi-mi lipsea forţa cu care să mai cioplesc marmura şi fildeşul. Ce brumă de energie îmi mai rămăsese nu conta, căci mă părăsise plăcerea de a da formă materiei.

Am suferit amîndoi cumplit. Într-o noapte, prietenul meu s-a prăbuşit înţr-un somn ciudat. Scotea un fel de horcăit adînc şi ore întregi am tot încercat să-l trezesc fără să pot. Scena mi-a rămas întipărită în minte cu toate amănuntele ei: întunecoasa noastră mansardă de sub acoperişurile bătute de ploaie; tic-tacul pendulei şi acela, mai slab, al ceasurilor de mînă aşezate pe noptieră; pocnetul unui oblon de-al clădirii; departe, rumoarea oraşului, estompată de ploaie şi de ceaţă; şi, lucrul cel mai cumplit, răsuflarea grea, adîncă, sinistră,. ce părea că măsoară momentele unei spaime supranaturale, agonia unui spirit pierdut prin sfere interzise, de neînchipuit, teribil de îndepărtate.

Pe măsură ce-mi vegheam prietenul, tensiunea creştea în mine şi m-am trezit asaltat de o mulţime de imagini mentale. Am auzit undeva bătînd un orologiu — nu era al nostru, căruia ii lipsea clopotul — şi reveria morbidă mi s-a accentuat. Orologiu: timp: spaţiu: infinit. Apoi spiritul meu a revenit în locuinţă. Peste acoperiş, peste ceaţă, ploaie şi peste atmosfera însăşi, Corona Borealis se ridica spre nord-est. Constelaţia de care prietenului meu părea să-i fie teamă şi al cărei semicerc de stele, invizibil pentru ochii noştri, trebuie să fi inundat deja cu lumină roşiatică infinitele abise de azurj Deodată, auzul meu sensibilizat percepu un zgomot nou, un murmur lent şi insistent, provenit din depărtări. Monoton şi batjocoritor, apelul venea dinspre nord-est.

Însă nu vuietul acela îndepărtat mi-a retezat orice, iniţiativă, lăsîndu-mi în suflet asemenea urme de groază că n-o să le uit nicicînd. Nu, nu din pricina lui tre-tremuram din toate încheieturile, scoţînd urlete care i-au făcut pe vecini şi pe poliţişti să dea fuga şi să spargă uşa. Nu ce-am auzit, ci mai curînd ce-am văzut. Căci în camera zăvorită, întunecoasă, cu ferestrele protejate de draperii, pătrunsese dinspre obscura regiune de la nord-est o înfiorătoare lumină auriu-roşiatică. Fasciculul luminos a trecut prin fereastră, dirijîndu-se exact spre

capul celui adormit, ca pentru a-şi depune într-însul razele malefice. Imaginea — amintirea feţei lui — mi-a apărut încă o dată aşa cum mi se arătase în decursul călătoriilor noastre prin genunile spaţiului şi timpului, cînd prietenul meu lăsa mult în urma sa frontiera tuturor lucrurilor secrete, ca să pătrundă în cavernele adînci şi interzise ale cosmosului.

Cum mă uitam la el, i-am văzut capul ridicîndu-se, ochii negri mişcîndu-se îngroziţi, buzele subţiate între-deschizîndu-se pentru un ţipăt prea înspăimîntător ca să mai poată ieşi. În clipa aceea, pe figura lui macabră, fascinantă şi supranaturală, s-a imprimat o expresie de atît de cumplită teroare, cum nici cerul şi nici pămîntul nu vor mai putea vreodată să-mi scoată în cale.

În zgomotul tot mai amplu pe măsură ce se apropia de bîrlogul noastru, n-am scos un cuvînt, străduindu-mă în schimb să urc la sursa blestemată a acelui vuiet, nu alta decît a funestei raze de lumină ce scălda imaginea înnebunită a prietenului meu. Ceea ce am văzut într-o străfulgerare m-a făcut să cad într-o criză de epilepsie care i-a zguduit pur şi simplu pe vecini şi pe poliţişti. Niciodată, în mod precis niciodată n-o să pot povesti ce-am văzut, şi chiar dacă mi-aş aduna toate puterile, nu sînt sigur că amintirea rămasă reprezintă tocmai acea viziune despre care ştiu doar că a fost cumplită. De puţin folos. Îmi e şi capul acesta ţeapăn, căci dacă el a cunoscut mai multe decît mine, n-o să mai vorbească, însă nicicînd. Dar de acum înainte voi avea mereu un ochi aţintit, spre nesăţiosul şi ironicul Hypnos, stăpînul somnului, ca să mă apere de puterile delirante ale Cunoaşterii şi ale Filosofici.

Nu ştiu în fond ce anume s-a întâmplat, cu exactitate. Asta întrucît nu numai că mie lucrul acela straniu şi hidos mi-a dezechilibrat mintea, dar şi pe ceilalţi i-a lovit subit uitarea, care pentru ei era singurul) remediu împotriva nebuniei.

Au declarat, nu ştiu de ce, că nu avusesem niciodată vreun prieten. Că doar arta, filosofia şi viciul mi-au umplut viaţa tragică. În noaptea respectivă s-au ocupat de mine vecinii şi poliţiştii, iar medicul mi-a administrat un calmant. Nimeni n-a înţeles ce fel de coşmar se produsese. Nici prietenul meu doborît nu le inspira vreo milă, dimpotrivă, ceea ce au găsit pe patul camerei noastre i-a uluit în aşa măsură încît s-au pornit să-mi aducă elogii. Acum am o reputaţie pe care n-o merit, chiar o dispreţuiesc în vreme ce şed ore întregi cuprins de disperare. Sînt pleşuv, plin de zbîrcituri, barba mi-a devenit cenuşie. Mă simt paralizat, drogurile au ajuns să mă dezaxeze, m-au ruinat.

Timpul ce-mi rămîne de trăit mi-l dedic adorării şi contemplării obiectului descoperit atunci.

Ei refuză să creadă că mi-am vîndut pînă şi cea din urmă dintre lucrări şi privesc în extaz obiectul ă'sta mut, încredinţat de raza de lumină.

E tot ce-mi rămîne din prietenul care a făcut din mine o epavă: un cap de

marmură magnific, demn de cei mai mari sculptori eleni, de o tinereţe atemporală'. Chipul lui frumos are o barbă deasă şi creaţă, buze surîzătoare, păr lung şi buclat, o frunte olimpiană, încununată de maci. Ei spun că faţa asta obsedantă eu însumi am sculptat-o şi că mă reprezintă la vîrsta de douăzeci de ani. Dar pe soclul său de marmură stă gravat cu litere greceşti un singur nume: Hypnos.

SĂRBĂTOAREA

Eram departe de casă şi farmecul mării de la răsărit mă copleşea. În amurg, o auzeam spărgîndu-se de stînci şi ştiam că se întinde de cealaltă parte a colinei pe care -sălcii noduroase se răsuceau spre cer şi spre cele dintîi stele ale serii. Întrucît cei de dinaintea mea mă chemaseră în oraşul vechi, îmi urmam mersul prin zăpada proaspătă şi groasă, pe o cale ce suia singura-tică spre locul unde licărea Aldebaran printre copaci. Ţineam drumul spre aşezarea străveche, pe care n-o văzusem niciodată, visînd-o însă mereu.

Era vremea Yuletidei, pe care oamenii o numesc Crăciun, ştiind în adîncul inimii lor că această sărbătoare e mai veche decît Bethleemul şi Babilonul, mai veche decît Memphis şi omenirea. Era Yuletida, iar eu ajunsesem în sfîrşit în faţa vechii aşezări de pe malul mării, unde locuiseră strămoşii mei şi unde celebraseră sărbătoarea pe vremea cînd lucrul acesta era interzis. Aici îşi sfătuiseră copiii să ţină sărbătoarea o dată pe secol, pentru ca amintirea secretelor de demult să nu se piardă. Ai mei coborau dintr-un neam vechi, deja bă-trîn cînd ţara asta a fost colonizată, acum trei sute de ani. Şi erau ciudaţi, fiindcă veniseră, popor întunecat şi ascuns, din nişte grădini înmiresmate, pline de orhidee. Vorbeau o altă limbă înainte de a o deprinde pe a pescarilor cu ochi albaştri. Acum sînt risipiţi şi practică rituri misterioase pe care nimeni altcineva nu le înţelege.

În noaptea aceea reveneam singur în vechea aşezare pescărească, aşa cum poruncea tradiţia. Căci numai cei săraci şi singuri îşi mai amintesc.

De partea cealaltă a colinei, tîrgul Kingsport se întindea sub brume, sub zăpadă, cu vechile sale giruete, cu clopotniţele, cu acoperişurile şi hornurile sale, cu cheiuri şi podeţe, cu sălcii şi cimitire. Vedeam ne-sfîrşitele labirinturi de străzi povîrnite, strîmte, întortocheate, înălţimea abruptă dominată de biserică, pe care vremea nu cutează s-o degradeze, şi întinsa aglomerare de case coloniale, îngrămădite ori împrăştiate la toate nivelurile ca într-un joc de

cuburi.

Timpul plana cu aripile lui cenuşii peste acoperişurile albite de zăpadă, peste ferestruici şi ferestre cu geamuri minuscule, lumini în miezul unui crepuscul îngheţat.

Iar marea se azvîrlea peste cheiuri putrede, marea secretă, imemorială, de unde mi-a venit poporul cîndva.

Alături de drum, în vîrful colinei, sub rafalele vântului se ivea ceva mai înalt şi mi-am dat seama că era un cimitir în care pietrele de mormînt ieşeau de sub zăpadă ca unghiile descompuse ale unui cadavru gigantic. Lipsit de urme, drumul lăsa impresia unei singurătăţi depline şi câteodată mi se părea că aud în depărtare un scrâşnet oribil, asemeni celui scos de o spînzurătoare în vînt. Mi-au fost spânzuraţi patru membri ai familiei în 1612, dar nu ştiam cu precizie în ce loc; se făcuseră vinovaţi de vrăjitorie. Calea şerpuia, coborînd panta spre mare. Mi-am incordat auzul ca să prind zgomotele vesele ale unui sat la ceas de seară, însă nici un sunet n-a ajuns pînă la mine. Mi-am zis că vechiul neam puritan putea avea obiceiuri de Crăciun aparte şi că, eventual, se ruga în tăcere la gura focului. Aşa că n-am mai căutat ecouri ale bucuriei. Mi-am urmat drumul, trecând de gospodăriile ou lumini scăzute şi cu ziduri de piatră, pînă în locul unde firmele vechilor prăvălioare şi taverne scîrţîiau sub briza sărată, iar ciocanele porţilor mărginite de coloane luceau de-a lungul ulicioarelor pustii. Văzusem nişte planuri ale oraşului şi ştiam unde găsesc locuinţa familiei mele. Mi se spusese că aveam să fiu recunoscut şi mi se va da bineţe, căci legenda are memorie lungă. De asta mă grăbeam pe Bock Street spre Circle Court, prin zăpada proaspătă ce acoperea dalele de piatră ale pavajului, acolo unde Green Lane se întîlneşte cu Mark House. Vechile hărţi erau încă folositoare şi n-am avut nici un necaz, chiar dacă în Arkham m-au minţit pesemne, spunîndu-mi că tramvaiul vine pînă aici. N-am văzut nici un cablu pe deasupra capului meu.

M-am bucurat că alesesem mersul pe jos, căci, văzut de pe colină, tîrgul alb îmi păruse magnific, iar acum ardeam de nerăbdare să bat la poarta celor de un neam cu mine, a şaptea casă pe stînga în Green Lane, cea cu acoperişul vechi şi ascuţit şi cu două caturi construite înainte de 1650.

Apropiindu-mă, am observat lumină înăuntru. Privindu-i ferestrele împărţite în ochiuri de geam, mi-am zis că de la zidire casa nu se schimbase prea mult. Partea superioară ieşea peste strada îngustă şi năpădită de ierburi, aproape atingînd acoperişul casei din faţă, aşa că mă aflam într-un fel de tunel. Nu exista trotuar, dar destule clădiri aveau intrările mult înălţate, încît ajungeai la ele pe o scară dublă cu balustradă de fier. Peisajul era ciudat. Îmi plăcea, însă aş fi preferat să văd urme pe zăpadă, oameni pe străzi şi ferestre care să nu aibă perdelele trase.

Pe cînd loveam în poartă cu arhaicul ciocan de fier, m-a încercat puţin

teama. Frica se strecurase în mine, poate, din pricina trecutului meu bizar, a serii triste şi a liniştii ciudate din acel vechi oraş cu obiceiuri insolite. Iar atunci cînd am primit răspuns la bătăile mele, teama m-a cuprins de-a binelea, fiindcă n-auzisem nici un pas înainte ca poarta să se deschidă, scîrţîind.

Bătrînul în cămaşă de noapte şi papuci care stătea în cadrul uşii avea o faţă inexpresivă, liniştitoare. Prin semne, m-a făcut să pricep că era mut. Mi-a scris un mesaj tradiţional de bun-venit, cu stilul, pe o tăbliţă de ceară ţinută la îndemînă.

Mi-a făcut semn să intru într-o încăpere joasă, cu luminări aprinse, cu grinzi aparente, masive şi negre, şi cu mobilier din secolul al XVII-lea, compus din foarte puţine piese. Exista acolo o vatră monumentală şi o vîrtelniţă asupra căreia stătea aplecată o bătrînă cu şal şi bonetă, depănînd în tăcere. Locul avea o vagă umezeală şi m-a mirat lipsa focului. Banca prevăzută cu spătar înalt stătea chiar în faţa şirului de ferestre cu perdelele trase şi părea să nu fie goală, deşi nu eram sigur de asta. Nu-mi plăcea deloc ce vedeam, şi iarăşi mi s-a făcut frică. Teama îmi era alimentată de expresia întipărită pe feţele gazdelor mele. Nu li se mişcau ochii, iar pielea lor prea aducea a ceară. Curînd m-am încredinţat că nu erau feţe, ci nişte măşti iscusite. Între timp, mîinile moi şi înmănuşate ale bărbatului scriau nişte cuvinte pe tăbliţă: trebuia să aştept puţin înainte de a fi condus la locul sărbătorii. Arătîndu-mi un scaun, o masă şi o grămadă de cărţi, bătrînul a ieşit din în-căpere, iar atunci cînd m-am aşezat să citesc, am constatat că acele tomuri vechi şi mucede conţineau teribilele *Minuni ale ştiinţei* de Morryster, redutabilul *Saducis-mus Triumphatus* de Joseph Glanvill, publicat în 1681, înspăimîntătoarea *Daemonolatreia* de Remigius, imprimată în 1595 la Lyon, şi, mai rău încă, incalificabilul *Necronomicon,* volum pe care nu-l citisem niciodată, dar auzisem spunîndu-se lucruri monstruoase despre el. Nimeni nu-mi vorbea, însă distingeam scîrţîitul firmelor în vînt, afară, şi sfîrîitul vîrtelniţei la care bătrîna cu bonetă depăna, depăna mai departe, tăcută...

Am găsit că încăperea, cărţile şi persoanele acelea erau sinistre şi îngrijorătoare; cum însă vechea tradiţie a înaintaşilor mei mă poftise la nişte sărbători stranii, am luat hotărîrea de a mă aştepta la lucruri bizare. Prin urmare, am încercat să citesc şi, curînd, ceva des-coperit în blestematul de *Necronomicon* m-a absorbit cu totul. O idee şi o legendă prea oribile pentru o conştiinţă şi un spirit clădite sănătos, cînd, deodată, am crezut că aud una dintre ferestrele camerei închizîndu-se, ca şi cum ar fi fost deschisă pe furiş. Asta părea că se întîmplă după un rîriit ce nu venea de la vîrtelniţa bătrînei. Vechea pendulă a bătut chiar în acel moment. După care n-am mai avut impresia că pe banchetă stătea cineva şi am citit mai departe, concentrat şi înspăimîntat, pînă cînd a revenit bătrînul, încălţat cu cizme şi îmbrăcat într-un larg costum de odinioară. S-a aşezat pe bancă în aşa fel încît nu-l puteam

vedea. Aşteptarea mi-a pus zdravăn nervii la încercare, stare agravată de cartea blasfematoare pe care o ţineam în mîini. Cînd însă a bătut de unsprezece, bătrînul s-a ridicat, a alunecat pînă la o enormă comodă sculptată şi a scos de acolo două pelerine cu glugă. S-a înfăşurat în una din ele, iar cu cealaltă a învelit-o pe bătrînă, care se oprise din truda ei monotonă. Apoi, împreună, s-au îndreptat spre ieşire. Femeia şchiopăta, iar bătrînul după ce închisese *Necronomicon*-ul*,* mi-a poruncit să-i urmez, trăgîndu-şi gluga peste faţă — ori peste masca aceea nepăsătoare.

Am ieşit în reţeaua întortocheată, neluminată de lună, a străzilor acelui oraş de o incredibilă vechime; luminile din dosul ferestrelor cu perdele lăsate dispăreau una după alta, iar Steaua Cîinelui fixa ameninţător mulţimea siluetelor ce ieşeau din case pentru a alcătui o monstruoasă procesiune. Aceasta înainta pe ulicioare primejdioase, unde casele şubrede se prăbuşeau în ruine, pe rînd. Intra prin curţi şi prin cimitire, făcînd ca felinarele agitate să formeze constelaţii bete.

În mulţimea tăcută, îmi urmam gazdele înghiontit de coate ce păreau de o moliciune nenaturală şi împins de piepturi şi corpuri anormal de fleşcăite. Dar n-am văzut nici un chip şi n-am auzit vreun cuvînt.

Am remarcat că pelerinii avansau spre un punct în care se întîlneau toate străzile, pe vîrful unei înălţimi din mijlocul oraşului, dominată de o mare biserică albă. O văzusem de pe drum, pe înserate, iar ea mă făcuse să tremur, deoarece aveam impresia că Aldebaran se balansa deasupra clopotniţei fantomatice. Biserica era înconjurată de un spaţiu descoperit. Într-o parte, morminte spectrale. În cealaltă, o piaţetă pavată de unde vîntul măturase zăpada, loc mărginit de case arhaice, cu aspect neliniştitor.

Focuri zglobii dansau pe morminte, lăsînd să se vadă peisaje înfricoşătoare; în mod curios, însă, ele nu produceau umbre. Dincolo de cimitir nu mai erau case, încît puteam zări vîrful dealului şi scînteierea stelelor peste port, chiar dacă oraşul era invizibil în noapte. Doar o singură dată un felinar s-a agitat oribil pe străduţele şerpuite, ajungînd din urmă mulţimea care acum, în tăcere, se înghesuia în biserică. Am aşteptat ca grupul să dispară prin intrarea întunecată, inclusiv cei rămaşi la urmă. Bătrînul mă trăgea de mînecă, dar eu hotărîsem să fiu ultimul care intră. Trecînd peste prag, în interiorul templului plin şi tenebros, m-am întors să mai văd o dată lumea de afară, în vreme ce fosforescenţa cimitirului arunca reflexe infecte pe dalele din vîrful colinei.

M-au scuturat fiorii, căci, dacă vîntul nu lăsase pe acolo multă zăpadă, rămîneau totuşi nişte fîşii pe drumul ce conducea la intrare, iar privirea mea fugară a înregistrat faptul tulburător că pe ele nu apărea nici o urmă de picior, nici măcar ale mele.

Biserica era vag luminată de felinare, întrucît cea mai mare parte din mulţime dispăruse. Se scursese în lungul navei, printre bănci, pînă la trapa ce

ducea la cavouri, căscată în chip înspăimîntător chiar în faţa amvonului. Mulţimea se adincea în ea fără pic de zgomot. Am coborit docil treptele roase şi m-am trezit într-o criptă sumbră, sufocantă. Capătul acelei sinuoase procesiuni de noctambuli îţi făcea cu adevărat silă, iar yăzîndu-i cum se strecurau într-un mormînt venerabil, i-am găsit încă şi mai oribili. Apoi am observat că îri fundul cavoului exista o deschizătură prin care pătrundea mulţimea. În clipa următoare coboram cu toţii pe o scară în spirală, strimtă, umedă, cu un miros din cale-afară de puternic, şi care, rotindu-se la nesfîrşit, se în-funda în măruntaiele dealului, trecînd prin dreptul unor pereţi monotoni, cu apa şiroind pe ei. A fost o coborîre îngrozitoare. Într-o străfulgerare, am remarcat că pereţii şi treptele îşi schimbau aspectul, de parcă totul era acum cioplit în stîncă. Mai tare mă tulbură faptul că miriadele acelea de paşi nu făceau nici un zgomot, nu trezeau nici un ecou. După veşnicia descinderii, am văzut nişte căi de acces sau vizuini laterale, care, venite din adîncul tenebrelor neştiute, comunicau cu acest puţ plin de mistere nocturne. Cu-rînd erau foarte multe la număr, catacombe nelegiuite purtînd o ameninţare fără nume, iar duhoarea lor de putreziciune deveni repede insuportabilă. Ştiam că trebuie să fi străbătut dealul şi să ne aflăm chiar sub Kingsport, aşa că m-am cutremurat la gîndul unui oraş atît de învechit şi atît de ros de vermina subterană.

Apoi am văzut sclipirea pîlpîitoare a unei lumini palide şi am auzit plescăitul înşelător al unor ape tenebroase. M-am înfiorat din nou, căci întîmplările acelei nopţi nu-mi erau deloc pe plac.

Aş fi vrut ca strămoşii să nu mă fi invitat nicieînd să iau parte la ritul lor primitiv. Cum treptele şi trecerile se lărgiseră, am distins un alt zvon, ca de flaut slab şi tînguitor, şi deodată s-a ivit în faţa mea spectacolul nemărginit al unei lumi subterane — un mal întins şi mîlos, plin de ciuperci, luminat de o coloană] de flăcări verzui şi nesănătoase; îl scălda un fluviu larg, uleios, ieşit din abise îngrozitoare şi nebănuite pentru a se vărsa în cele mai negre golfuri din ocea-nul imemorial. Apăsat, gîfîind, am privit întinderea aceea blestemată de ciuperci uriaşe, de lepră dospită şi apă noroioasă, observînd că siluetele cu pelerine alcătuiau un semicerc în jurul coloanei pîlpîitoare. Era ritul Yuletidei, mai vechi ca omul şi menit să-i supravieţuiască, ritul" primitiv al solstiţiului şi al promisiunii unei primăveri ce urmează zăpezilor, ritul focului şi al arborilor veşnic verzi, al luminii şi al muzicii. În caverna stigiană am văzut făpturile acelea săvîrşind ritul, adorînd coloana de flăcări şi aruncînd în apă pumni de vegetaţie vîscoasă ce răspîndea reflexe verzui cu aspect de clor. Am văzut acestea şi am mai văzut ceva fără formă, chircit departe de lumină şi suflînd ,cu putere într-un flaut, iar pe cînd arătarea sufla astfel, mi se părea că aud bătăi înăbuşite de aripi în întunericul fetid prin care nu puteam" distinge nimic. Cel mai mult mă îngrozea însă coloana de lumină izbucnită asemeni unui vulcan din profunzimi insondabile, care nu producea umbre, spre deosebire de

flăcările obişnuite, şi împrăştia pe luciul pietrei o coclează otrăvită. Din arderea aceea emana nu căldură, ci năclăiala morţii şi a descompunerii. Omul care mă adusese acolo se legăna acum lîngă văpaia supranaturală. Făcea gesturi ritualice spre semicercul din faţa lui. La un moment dat s-a prosternat în semn de adoraţie, ţinînd deasupra capului abominabilul *Necronomicon* pe care-l adusese cu sine. M-am prosternat şi eu, căci scrierile strămoşilor mei îmi porunciseră să mă supun ceremonialului. Apoi bătrînul a făcut un semn către cîntăreţul din flaut pe jumătate ascuns în umbră, care şi-a schimbat imediat melodia înceată cu un cîntec ceva mai tare, pe alt ton, provocator, stîrnind astfel o oroare pe cît de greu de imaginat, pe atît de neaşteptată. Văzînd acestea, apoape că m-am prăbuşit pe solul acoperit cu licheni, răpus de o groază ce nu aparţinea lumii noastre, putînd ieşi doar din absurdele spaţii dintre stele. Venită din tenebre de neînchipuit, de dincolo de lumina cangrenoasă a văpăii, din străfundul Tartarului pe care fluviul uleios îl străbătea, a apărut apoi o hoardă de făpturi înaripate, şi familiare şi hibride, pe care un ochi normal şi o minte sănătoasă n-ar fi avut puterea să şi le închipuie. Nu erau nici pe de-a-ntregul ciori, nici cîrtiţe, nici vulturi, nici furnici, nici vampiri, nici fiinţe omeneşti în descompunere. Erau însă ceva de care nu pot şi nici nu vreau să-mi amintesc. "Ei" înaintau şontîcăind, unii pe picioarele lor palmate, alţii ajutîndu-se de aripile membranoase. Cînd au ajuns lingă mulţimea adoratorilor, siluetele cu glugi i-au încălecat şi s-au îndepărtat una cîte una în lungul acelui fluviu neluminat, prin surpături şi galerii cumplite în care izvoare otrăvite alimentau nişte cascade înfricoşătoare.

Bătrîna plecase împreună cu mulţimea, iar bătrînul rămînea numai din pricină că eu, atunci cînd mi se ceruse, refuzasem să iau un animal şi să-l încalec, cura făcuseră ceilalţi. Ridicîndu-mă în picioare, am observat că informul cîntăreţ din flaut dispăruse, însă doi monştri aşteptau răbdători. Întrucît nu mai voiam să merg înainte, bătrînul şi-a scos stilul şi tăbliţa, scriind pe ea că el unul era cu adevărat trimisul strămoşilor mei. Lui i se datora faptul că în acel loc străvechi practicau cultul lui Yule. Revenirea mea şi împlinirea celor mai ascunse mistere erau ceva hotărît. A scris toate acestea cu litere de demult şi, deoarece eu mai ezitam, a scos de sub pelerină un sigiliu şi un ceasornic, ambele cu însemnele familiei mele, menite să-i ateste calitatea. Dovada era însă oribilă, întrucît din vechile documenta ştiam că acel ceasornic fusese îngropat odată cu unul dintre înaintaşii mei, în 1698. Bătrînul şi-a ridicat atunci gluga, să remarc cît de mult semăna cu cei din familia mea, dar n-am putut decît să mă înfior, convins că faţa lui era abia o mască diabolică, de ceară. Animalele scurmau prin licheni şi am văzut că bătrînul era, aproape, tot atît de nervos ca şi ele. Cînd una dintre arătări începu să se legene, dînd să se îndepărteze, el s-a răsucit brusc s-o oprească, atît de brusc încît mişcarea i-a de-plasat masca de ceară de pe ceea ce trebuia să-i fie capul. Şi atunci, întrucît

făptura de coşmar îmi tăia drumul spre scara de piatră de unde coborîsem, am sărit în fluviul uleios ce curgea gîlgîind către mare, m-am aruncat în zeama putredă a pămîntului mai înainte ca urletele mele delirante să atragă asupră-mi legiunile de cadavre din adîncurile pestilenţiale.

La spital mi-au spus că fusesem găsit pe jumătate îngheţat, în zori, în portul din Kingsport, cramponat de un capăt de catarg pe care întîmplarea norocoasă mi-l scosese înainte. Mi-au spus că în noaptea precedentă, pe cînd traversam colina, greşisem direcţia şi căzusem de pe faleza de la Orange Point.

Nu le puteam răspunde, din moment ce totul era fals. Totul era fals: ferestrele largi se deschideau spre o mare de acoperişuri, dintre care doar unul din cinci era vechi, iar din stradă auzeam zgomot de tramvai şi de maşini. Mi-au repetat insistent că tot ce vedeam acolo era Kingsport, iar eu nu puteam să neg. M-a apucat delirul, aflînd că spitalul era aşezat în apropierea vechiului cimitir. M-au trimis la spitalul Sfînta Maria dini Arkham, unde puteau să mă trateze mai bine. M-am şî simţit mai bine, pentru că doctorii erau minţi luminate. Şi-au folosit toată influenţa ca să-mi procure un exemplar din atît de rarul *Necronomicon,* de la biblioteca Universităţii Miskatonic. Vorbeau de o „psihoză", iar eu sînt de acord că ar fi mai bine să-mi descarc spiritul de obsesii.

Am citit un capitol înspăimîntător şi fiorii m-au scuturat de două ori mai mult, căci, într-adevăr, pentru mine nu era ceva nou. Îl citisem deja, indiferent de ce spun amprentele, şi era preferabil să fi uitat unde anume îl citisem. Visele îmi sînt pline de groază din pricina unor fraze pe care nu îndrăznesc să le citez. N-o să citez decît un singur pasaj, pe care l-am tradus cît am putut de bine în engleză, din latina vulgară:

„Cavernele cele mai adinci — scrie arabul smintit, autorul *Necronomicon*-ului — nu pot fi observate de ochii văzători, căci ele ascund ciudate şi înfricoşătoare minuni. Blestemat fie pămîntul unde gîndurile moarta renasc sub înfăţişări stranii şi afurisită fie mintea ce nu are în ea pic de judecată. Ibn Schacabao a zis, cu multă îndreptăţire, că-i fericit mormîntul unde n-a zăcut nici un vrăjitor, fericit oraşul în care vrăjitorii au fost făcuţi cenuşă. Căci se ştie că sufletul celui cumpărat de diavol iese din stîrvul său de lut, hrănind şi învăţînd viermele ce roade, pînă cînd din putreziciune izbucneşte viaţa, iar necrofagii pămîntului cresc şi devin destul de tari încît să-l tortureze şi. se umflă groaznic ca să-l pustiască. Mari găuri sînt săpate în ascuns, pe unde ar trebui să fie îndestulători porii pămîntului, iar tîrîtoarele au început să umble."

PRIZONIERUL FARAONILOR

Misterul trage la mister. După ce numele meu a devenit simbolul unor situaţii inexplicabile, m-am trezit implicat în istorii şi împrejurări care, în mintea oamenilor, se legau de reputaţia şi de ocupaţia mea. Majoritatea întîmplărilor respective nu prezentau vţeun interes deosebit, însă unele au fost, totuşi, dramatice. Dacă vreo cîteva mi-au stîrnit senzaţii plăcute şi pline de risc, altele, în fine, m-au antrenat în nişte cercetări ştiinţifice şi istorice foarte profunde. Întotdeauna am vorbit fără reţinere despre aceste evenimente şi aşa o să fac mereu, dar există una despre care pînă azi m-am ferit să pomenesc; o descriu aici numai şi numai datorită insistenţelor depuse de editorii acestui magazin, la urechile cărora povestea a ajuns sub forma unor zvonuri plecate din familie. Neabordat înainte, subiectul se referă la vizita particulară făcută de mine în Egipt, cu paisprezece ani în urmă, şi despre care n-am vorbit din mai multe motive. Pe de-o parte, nu vreau să profit de nişte fapte autentice, de circumstanţe aparent necunoscute miilor de turişti ce roiesc în jurul piramidelor, şi nici de un secret atît de bine păzit de autorităţile de la Cairo. Pe de alta, ezit să relatez un incident în care imaginaţia mea delirantă a trebuit să joace un rol atît-de însemnat. Ceea ce am văzut, ori ceea ce am crezut că văd, de bună seamă că nu s-a întîmplat. Am fost, probabil, victima şi jucăria atmosferei stranii care mă înconjura. Amplificate de starea de exaltare în care ajunsesem din pricina unor împrejurări deja ieşite din comun, viziunile mi-au fost, desigur, destul de puternice încît să mă antreneze în aventură, în acea noapte fatală şi îndepărtată.

Era în ianuarie 1910. Tocmai îmi sfârşisem un contract în Anglia şi semnasem altul pentru un turneu prin teatrele australiene. Intrucît mi se acorda timp suficient pentru deplasare, am hotărît să mă aleg de pe urma ei cu avantaje maxime. Aşadar, întovărăşit da soţia mea, am traversat în chip. plăcut continentul şi m-am îmbarcat pe vasul *Malwa* spre Port-Said. De acolo, îmi propuneam să vizitez principalele locuri istorice, ale Egiptului de Jos, înainte de a porni spre Australia. Călătoria a decurs agreabil, presărată cu numeroasele reprezentaţii date de un magician aflat la bord. Ca să-mi salvez liniştea, intenţionasem să-mi păstrez ano-nimatul, însă am fost constrîns să mă trădez din cauza, acelui confrate magician, preocupat să uimească pasagerii cu numere dintre cele mai comune; asta a trezit în mine spiritul de concurenţă, obligîndu-mă să-mi spun numele. Menţionez episodul datorită consecinţelor stîr-nite de el, consecinţe pe care ar fi trebuit să le prevăd cînd hotăram să-mi dezvălui profesia dinaintea unei mase de turişti aflaţi în drum spre valea Nilului. Rezultatul a fost că de-acum mi se ştia identitatea oriunde mă duceam, ceea ce ne lipsea, pe soţia mea şi pe mine, de tihna căutată. Deşi întreprinsesem croaziera ca să descopăr diverse curiozităţi, devenisem eu

însumi obiectul curiozităţii altora.

Veniţi în Egipt în căutarea pitorescului şi misticii, am fost destul de dezamăgiţi cînd vasul şi-a aruncat ancora la Port-Said.

Dune de nisip, geamanduri plutind pe ape puţin adînci şi un orăşel european mohorît, fără nici un interes, cu excepţia statuii lui Lesseps, toate acestea ne-au sporit nerăbdarea de a ajunge în sfîrşit în zonele turistice importante. Prin urmare, am hotărît să mergem la Cairo, apoi la piramide, după care să luăm vaporul de Australia din portul Alexandria, incit să putem vizita: aşezările greco-romane ale acestei străvechi metropole. Călătoria pe calea ferată, cu o durată de patru ore şi jumătate, a fost suportabilă. Am văzut o mare parte din Canalul Suez, de-a lungul căruia am înaintat pînă la Ismailia, şi ne-am făcut o primă impresie despre Egiptul antic pe seama canalului restaurat din Imperiul Mijlociu. Oraşul Cairo l-am descoperit pe înserate: o constelaţie sclipitoare care pur şi simplu ne-a orbit, ajunşi în marea gară centrală. Încă o dată, însă, am rămas dezamăgiţi de faptul că tot ce vedeam era european, minus costumele şi mulţimea pestriţă. Un metrou prozaic conducea la o piaţă năpădită de maşini, de taxiuri, de tramvaie. Şiroiau lumini pe toate clădirile şi îndeosebi pe teatrul unde, fără succes, am fost invitat să mă produc — m-am mulţumit cu rolul de spectator — şi care fusese rebotezat de curînd *Cosmograful american.* Ne-am suit într-un taxi care rula pe străzi largi şi elegante, şi am descins la hotelul Shepheard. Cu serviciul impecabil din restaurant, cu ascensoarele şi luxul anglo-american al ansamblului, Orientul misterios şi trecutul imemorial păreau nespus de departe. Totuşi, ziua următoare ne-a proiectat în plin miezul unei atmosfere demne de *O mie şi una de nopţi.* Iar pe străzile cotite şi în peisajele exotice djn Cairo, părea să renască Bagdadul lui Harun al-Raşid. Orientîndu-ne după Baedeker-ul nostru, tocmai ne plimbam prin grădinile Ezbekiyeh în căutarea cartierului indigen cînd am acceptat serviciile unui cicerone gălăgios care, în ciuda întîmplărilor ce aveau să urmeze, s-a dovedit un maestru în felul său. Doar mai tîrziu mi-am dat seama că ar fi trebuii să cer un ghid autorizat. Omul era un individ simpatic, cu o voce neobişnuit de joasă, relativ curat. Semăna cu un faraon, pretindea să fie numit Abdul Reis el-Drogman şi părea să aibă destulă autoritate asupra celor de condiţia sa. Mai tîrziu, poliţia avea să declare că nu-l cunoştea, adăugind şi că Reis era. un nume folosit de orice persoană ce se bucură de o oarecare influenţă, pe cînd Drogman nu era, se pare, nimic altceva decît stîlcirea grosolană a cuvîntului întrebuinţat pentru a desemna pe şeful grupurilor de turişti: „dragoman". Abdul ne-a condus către minunile de care doar auzisem vorbindu-se şi pe care speram să le descoperim. Vechiul Cairo este prin el însuşi o carte de istorie şi un vis. E un labirint de xilieioare strimte, parfumate cu mirodenii secrete, şi ale căror balcoane în stil maur şi ferestre în relief aproape că se unesc deasupra străzilor. În înghesuiala de pe drum se aud

strigăte bizare, plesnituri de bici, scîrţîit de căruţe, clinchet de clopoţei de argint şi răgete de măgari. Un caleidoscop de veşminte în toate culorile, voaluri, turbane şi fesuri. Sacagii şi dervişi, cîini şi pisici, ghicitori de noroc şi bărbieri îşi tăiau unii altora calea. Iar peste tot acest spectacol răsunau gemetele cerşetorilor orbi, ghemuiţi sub arcadele porţilor, şi chemările răz-tătătoare ale muezinilor din minaretele subţiri care se detaşau pe cerul de un albastru profund şi neschimbător.

Am vizitat bazarele acoperite, mai puţin gălăgioase, găsindu-le la fel de încîntătoare. Mirodenii, parfumuri, tămîie, covoare, mătăsuri, obiecte de pielărie se vedeau acolo din belşug. Mai departe ne-a atras privirile o coloană corintică provenită, poate, din Heliopolis, unde Augustus îşi plasase una din cele trei legiuni egiptene de care dispunea. Antichitatea începea să se amestece cu exoticul. Apoi am văzut toate moscheile şi muzeul, silindu-ne să nu îngăduim ca deliciile dăruite nouă de Arabia să fie şterse de farmecul mai plin de mister al Egiptului faraonic, emanat din inestimabilele comori ale muzeului. Acesta trebuia să ne încununeze vizita, dar deocamdată ne-am îndreptat întreaga atenţie către gloria medievală a califilor, ale căror minunate morminte-moschei alcătuiesc o necropolă feerică la marginea deşertului Arabiei. Pe lîngă Sharia Mehemet Ali, Abdul ne-a condus pînă la Babel Azab, vechea moschee a sultanului Hassan, flancată de turnuri în spatele cărora *se* ridică în pantă un drum cu ziduri pe margini, ajungînd la puternica citadelă construită de Saladdin din pietrele uitatelor piramide. Soarele apunea cînd ne-am început urcuşul. Am înconjurat moscheea modernă a Tui Mehemet Aii şi am contemplat din înălţimea parapetului un Cairo mistic, un Cairo scînteietor, pe de-a-ntregul aurit, cu cupolele sale sculptate, cu minarete zvelte. Cu grădini pline de strălucire.

Marele dom roman al muzeului nou domina oraşul, iar dincolo, de cealaltă parte a cursului galben şi misterios al Nilului, se ascundeau nisipurile ameninţătoare» ale deşertului libian.

Soarele roşu cobora spre orizont, aducînd cu sine răcoarea crepusculului egiptean. Şi pe cînd stătea în echilibru pe marginea lumii, ca acel zeu străvechi din Heliopolis, Ra Harakht, pe fundalul roşu-închis al luminii sale sîngerii am văzut profilîndu-se contururile negre ale piramidelor de la Gizeh, avînd deja un mileniu vechime cînd Tutankamon se urca pe tronul său de aur, în îndepărtata Tebă. Atunci am ştiut că sfîrşiserăm cu Cairo — oraşul sarazin şi că era timpul să gustăm acum misterele mai adînci ale Egiptului antic — negrul Kem al lui Ra şi al lui Amon, ai lui Isis şi Osiris.

În dimineaţa următoare, am vizitat piramidele. Am luat o trăsură ca să ajungem în mica insulă Chizereh, legată de malul apusean printr-un mic pod englezesc. Am poftiit în lungul drumului ce ţinea malul, printr-o largă salbă de „lebbak"-uri, trecînd astfel de marea gră-dină zoologică de la periferia localităţii

Gizeh. Apoi, pătrunzînd în interior către Sharia El-Haram, am traversat o regiune cu canale noroioase şi sate indigene mizerabile, pînă cînd obiectul interesului nostru s-a ivit din pîcla zorilor, răsfrîngîndu-se în bălţile de pe marginea drumului. Patruzeci de secole ne contemplau, aşa cum le spusese acolo, soldaţilor săi, însuşi Napoleon.

Calea se înălţa brusc şi am ajuns pe platforma dintre staţia de troleu şi hotelul Mcna House. Abdul Reis, care ne cumpărase biletele pentru piramide, părea să se fi înţeles cu beduinii zgomotoşi şi agresfvi dintr-un sat de case din chirpici, aflat nu prea departe. A reuşit nu doar să-i ţină la distanţă, cînd îi deranjau cu insistenţele lor pe toţi călătorii, dar a mai şi obţinut o excelentă pereche de cămile, luînd pentru sine un măgar şi încre-dinţînd conducerea animalelor noastre unui grup de bărbaţi şi băieţi mai mult costisitori decît utili. Distanţa ce trebuia parcursă nu făcea necesară prezenţa cămilelor, însă n-am regretat că adăugam experienţei noastre această formă puţin liniştitoare de transport în deşert. Ridicate pe un înalt platou stîncos, piramidele făceau parte dintr-o serie de cimitire regale şi aristocratice din vecinătatea capitalei moarte, Memphis, aflată pe acest mal al Nilului, ceva mai la sud de Gizeh. Memphis îşi trăise apogeul între anii 3400 şi 2000 înainte de Cristos. Cea mai mare dintre piramide, care e şi cea mai apropiată de drumul modern, a fost construită de regele Keops sau Kufu pe la anul 2800. Are mai mult de o sută de metri înălţime. La sud-vest, în ordine, se găsesc o a doua piramidă, construită după o generaţie de regele Kefren, mai mică decît precedenta, dar părînd totuşi mai mare, din pricină că e zidită pe un teren înălţat; şi cea de-a treia piramidă, a regelui Mikerinos. cu mult mai modestă, edificată pe la anul 2700 înainte de Cristos. În marginea platoului, şi la est de cea de-a doua piramidă, imagine pe care neîndoielnic Kefren a dorit s-o lase despre sine lumii, se ridică monstruosul Sfinx — mut, sardonic şi înţelept pentru o întreagă eternitate.

În diferite locuri se întîlnesc piramide mai mici şi ruine ale piramidelor minore. Întreg platoul este presărat cu morminte de demnitari de un rang inferior celui regal. Acestea din urmă, la origine, erau marcate prin *mastaba* sau construcţii de piatră semănînd cu nişte bancuri, de felul celor descoperite în alte cimitire din Memphis şi al căror exemplu strălucit e mormîntul lui Perneb de la Muzeul Metropolitan din New York. Dar la Gizeh toate aceste vestigii au dispărut, victime ale timpului şi ale jefuitorilor. Şi doar cavităţile scobite în! stîncă, umplute cu nisip sau degajate de arheologi, mai supravieţuiesc spre a-şi atesta existenţa anterioară.

Fiecare mormînt avea o capelă unde preoţii şi rudele ofereau hrană şi rugăciuni defunctului. Sanctuarele micilor morminte sînt închise în acele *mastaba de* piatră, însă capelele mortuare ale piramidelor ce înmormântau faraonii erau temple distincte, construite la răsărit de piramidă şi unite printr-un coridor cu un vestibul principal (propileele), în marginea platoului stîncos.

Capela centrală ce conducea la cea de-a doua piramidă, pe jumătate scufundată în nisipuri, are o deschidere subterană la sud-est de Sfinx. O solidă tradiţie i-a dat numele de „Templul Sfinxului", ceea ce se justifică dacă Sfinxul îl reprezintă cu adevărat pe Ke-fren, botezătorul piramidei secunde. Există istorii care menţionează un Sfinx de dinainte de Kefren, însă nimeni nu-i va cunoaşte vreodată trăsăturile feţei, fiindcă monarhul le-a înlocuit cu ale sale, pentru ca oamenii să poată privi colosul fără spaimă. În templul centrat s-a găsit, în mărime naturală, statuia din diorit a lui Kefren, aflată în prezent la muzeul din Cairo. Statuia aceasta m-a impresionat mult, iar cînd am văzut edificiul, în 1910, era scufundat aproape cu totul în pă-mînt, cu intrarea zăvorită pe timp de noapte. De lucrări se ocupau germanii, şi războiul sau alte întîmplări au reuşit să le întrerupă. Aş fi dat mult să ştiu ce s-a întîmplat cu un anume puţ dintr-o galerie transversală, unde statuile faraonului au fost descoperite alături de unele reprezentînd babuini. Printre beduini circulau nişte zvonuri, dar Cairo rămînea mut în această privinţă.

Traseul urmat de noi cu cămilele în dimineaţa aceea cotea brusc pe dinaintea sediului poliţiei, lăsînd poşta, farmacia şi prăvăliile în stînga. O pornea apoi spre sud-est, formînd o buclă care înconjura platoul stîncos şi se oprea în faţa deşertului, chiar la poalele marii pira-mide. Am trecut de această construcţie ciclopică prin latura ei răsăriteană ce domină o vale cu piramide mai mici, dincolo de oare, la est, scînteiază Nilul etern, iar la vest sclipeşte deşertul cel veşnic. Cele trei piramide păreau foarte apropiate. Celei mai mari îi lipsea învelişul exterior, încît îşi lăsa la vedere lespezile enorme, pe cînd următoarele mai erau acoperite, ici-colo, de haina care le dăduse odinioară un aspect neted şi finisat. Acum coboram spre Sfinx, amuţiţi de fascinaţia teribililor săi ochi lipsiţi de privire. Pe marele portal de piatră am distins cu greutate emblema lui Ra Karakht, cu care Sfinxul a fost confundat într-o dinastie ulterioară. Cu toate că nisipul acoperise placa aflată între labele gigantice, ne-am rememorat inscripţia lui Tutmosis IV şi visul avut de acesta pe cînd nu era decît prinţ. Surîsul Sfinxului ne-a produs atunci o vagă tulburare. Am început să ne gîndim la legenda pasajelor subterane de sub înfiorătoarea creatură, coridoare du-cînd spre adâncuri pe care nimeni n-ar fi avut curajul, să le aproximeze. Abisele acelea se leagă de mistere mai vechi decît dinastiile scoase de noi la lumina zilei şi au o sinistră tangenţă cu prezenţa durabilă a zeităţilor nefireşti, cu capete de animale, din vechiul panteon al regiunii străbătute de Nil. Deodată, mi-a trecut prin minte un lucru a cărui semnificaţie tragică n-avea să-mi apară decît după mult timp. Ceilalţi turişti începeau să ne depăşească, iar noi ne-am deplasat cu cincizeci de metri mai încolo, spre sud-est, pînă la intrarea în templul Sfinxului, despre care am mai spus că era marea intrare în coridorul ce ducea la capela mortuară din cea de-a doua piramidă. O apreciabilă parte a vestigiilor era încă ascunsă sub nisipuri. Coborînd de pe

cămilă şi apucînd-o printr-un pasaj mai nou spre culoarul de alabastru şi spre marea sală cu coloane, am avut impresia ca Abdul şi funcţionarul german nu ne arătau tot ce era de văzut...

După asta am făcut circuitul convenţional al piramidelor, vizitînd cea ,de-a doua piramidă şi ruinele ca-pelei mortuare la est, a treia şi piramidele miniaturale de la sud, ca şi capela ruinată de la răsărit, mormintele din stîncă ale dinastiilor a IV-a şi a V-a şi faimosul mormînt al lui Campbell, al cărui orificiu obscur se a-fundă la cincizeci şi trei de metri sub pămînt, pînă la *un* sarcofag sinistru, degajat" din nisip de unul dintre conducătorii cămilelor noastre după o coborâre vertiginoasă, cu coarda. Nişte strigăte au ajuns pînă la noi dinspre Marea Piramidă, unde beduinii înconjurau un grup de turişti propunîndu-le să asiste la o căţărare în viteză pe monument. Recordul urcuşului şi al coborîşului este de şapte minute. Dar numeroşi localnici dornici de cîştig ne-au asigurat că puteau face încercarea în numai cinci minute, dacă primeau un bacşiş substanţial. Nu s-a găsit nici un amator. Abdul ne-a condus el însuşi în vîrful construcţiei, fapt ce ne-a îngăduit să profităm de o privelişte neegalată ca splendoare. Vedeam acolo nu doar îndepărtatul şi luminosul Cairo, între coline violete şi aurii, ci şi toate piramidele din ţinutul Memphis, de la Abu Roash, în nord, pînă în sud, la Dashur.

Piramida în trepte de la Sakkara, marcînd trecerea de la *mastaba* spre piramida veritabilă, apărea distinct pe nisipul din zare, atrăgîndu-ne privirile. Chiar în apropierea acestei piramide de tranziţie s-a descoperit celebrul mormînt al lui Perneb, la vreo patru sute de mile in nordul văii stîncoase a Tebei, unde îşi doarme somnul Tutankamon. Din nou, emoţia mi-a tăiat răsuflarea. Perspectiva atemporalităţii şi secretele pe care fiecare dintre aceste vechi monumente păreau să le conţină mă umpleau de respect şi de un sens al imensităţii pe care nu-l încercasem nicicînd înainte. Obosiţi de urcuşuri şi agasaţi de beduinii sîcîitori, care sfidau parcă prin manifestările lor toate regulile bunului gust, am renunţat să pătrundem în coridoarele înguste ale piramidei. Am văzut însă nişte turişti curajoşi pregătindu-se să intre în măruntaiele înăbuşitoare ale impresionantului mausoleu al lui Keops. După ce-am scăpat de paznicul nostru din partea locului, plătindu-l suplimentar, ne-am întors la Cairo cu Abdul Reis. Dar după-amiază ne-a cuprins regretul că nu fuseserăm mai îndrăzneţi. Se povesteau atîtea lucruri fascinante despre subteranele acelea! Evident, ele nu figurau în nici un ghid. Nu se spunea, oare, că exista un mare număr de coridoare cu intrările zidite în pripă şi ascunse de nişte arheologi discreţi, care începuseră să le cerceteze? Bineînţeles, zvonurile nu se întemeiau pe nimic precis, însă era destul de curios faptul că vizitatorilor nu li se per-mitea niciodată să intre noaptea în piramide, iar în timpul zilei li se interzicea accesul în sălile inferioare ale criptei din Marea Piramidă.

În acest ultim caz, poate că era de temut efectul psihologic, sentimentul

pe care l-ar fi trăit vizitatorul îngropat sub uriaşul bloc de zidărie, acestuia adăugîndu-i-se nevoia de a se tîrî printr-un coridor îngust pe care o capcană neînsemnată sau un accident cît de mic l-ar fi putut astupa. Toată povestea părea În egală măsură stranie şi ademenitoare, încît ne-am decis să revenim cu prima ocazie pe platoul piramidelor. Ocazia aceasta mi s-a oferit mie cu mult mai repede decît mă aşteptam. În seara respectivă, zdrobiţi de epuizantul program al zilei, turiştii din grupul nostru au optat pentru odihnă. Prin urmare, am ieşit cu Abdul Reis pentru încă o promenadă prin pitorescul cartier arab. Îl văzusem deja pe ziuă, dar doream să-i cercetez ulicioarele şi bazarul şi pe timp de noapte, cînd umbrele adinei şi sclipirile plăcute ale luminii sporeau splendoarea cadrului. Mulţimea se rărea, însă locul era totuşi animat şi zgomotos cînd am nimerit peste un grup de beduini puşi pe petrecere în piaţa Nahasin, bazarul pielarilor. Cel ce părea să le fie şef, un tînăr înfumurat, cu trăsături grosolane şi cu fesul înclinat în chip provocator, ne-a observat şi l-a recunoscut cu vădită nemulţumire pe ghidul meu, ins competent, dar semeţ şi dispreţuitor. Mi-am zis că, poate, îl stîrnise zîmbetul lui, acea ciudată imitaţie de rînjet întîlnită la Sfinx şi pe oare o remarcasem adesea cu o iritare amuzată, sau pesemne nu-i plăcea vocea joasă, sepulcrală a lui Abdul. În orice caz, schimbul de insulte ancestrale a devenit cu rapiditate foarte viu. Şi curînd Aii Ziz, cum i se spunea cînd nu era blagoslovit cu vreun nume plin de desconsiderare, începu să-l tragă violent pe Abdul de veşminte, ceea ce s-a soldat imediat cu o ripostă brutală, degenerată într-o gîlceavă energică, în! decursul căreia protagoniştii îşi pierdură sacrosanctele acoperitori.de cap. Scandalul ar fi luat proporţii, de bună seamă, dacă n-aş fi intervenit să-i despart cu forţa. Primită la început rău de ambele părţi, medierea mea a reuşit în cele din urmă să impună un armistiţiu. Beligeranţii îşi potoliră mînia şi, morocănoşi, îşi puseră veşmintele în ordine. Cu un subit şi profund aer de demnitate, amîndoi încheiară un neobişnuit pact al onoarei, care, am înţeles imediat, la Cairo este un obicei ce urcă pînă în cea mai îndepărtată antichitate. Urma ca ei să-şi rezolve neînţelegerea printr-un meci de box nocturn în vîrful Marii Piramide, după plecarea ultimului amator de clar de lună. Fiecare dintre combatanţi trebuia să-şi adune o echipă de martori, iar întîlnirea, o succesiune de runde desfăşurate în cea mai civilizată manieră posibilă, trebuia să aibă loc la miezul nopţii. Întreg acest program m-a aţîţat nespus. Lupta în sine promitea să fie spectaculoasă, iar gîndul la scena ce urma să se deruleze în vîrful anticei construcţii ce domina platoul străvechi, sub luna lividă a primelor ceasuri dinspre dimineaţă, îmi punea în mişcare toate firele închipuirii. La cererea mea, Abdul a fost de acord să mă includă în grupul său de martori. L-am însoţit deci, în tot restul serii respective, prin diferite cotloane ale celui mai „fierbinte" cartier din oraş, în principal la nord-est de Ezbekiyeh, de unde şi-a adunat o teribilă bandă de bătăuşi. Imediat după ora nouă, cocoţat pe măgari purtînd

nume la fel de regale ori la fel de sugestive pentru memoria turiştilor ca Ramses, Mark Twain, J.P. Morgan şi Minehaha, grupul nostru şerpuia prin aglomerarea de străzi în parte orientale, în parte occidentale. Am traversat Nilul, milos şi plin de catarge, pe podul cu lei de bronz şi am apucat-o într-un galop mărunt pe drumul spre Gizeh. Călătoria ne-a luat ceva mai mult de două ore. Ajunşi la destinaţie, ne-am încrucişat cu turiştii în-tîrziaţi pe calea de întoarcere, am salutat ultimul troleu al zilei şi am rămas în sfîrşit singuri cu noaptea, cu trecutul şi cu luna spectrală. Apoi am zărit masivele piramide la capătul drumului. Păreau macabre, încărcate de o stranie şi atavică ameninţare pe care n-o remarcasem în plină zi. Pînă şi cea mai mică dintre ele avea ceva înspăimîntător. Ce să mai spui de aceea unde fusese îngropată de vie regina Nitocris, din dinastia a VI-a! Rafinata regină Nitocris, care îşi invitase într-o zi toţi duşmanii la un mare ospăţ într-un templu situat sub nivelul Nilului, înecîndu-i apoi prin deschiderea vanelor. Îmi amintesc că arabii murmurau lucruri stranii în legătură cu Nitocris şi evitau cea de-a treia piramidă în anumite pătrare ale lunii. Iar Thomas Moore la ea se gîndea, probabil, scriind aceste lucruri preluate de măs-căricii din Memphis:

Nimfa subterană cu lăcaş între gemele neînsorite şi voioşii ascunşi — Doamna Piramidei.

În ciuda grabei noastre, Ali Ziz şi grupul său ne în-trecuseră, căci am văzut siluetele măgarilor lor profilate pe platoul pustiu de la Kafrel-Haram. Ne-am îndreptat către o sordidă aşezare arabă din vecinătatea Sfinxului, evitînd drumul regulat ce duce la Mena House, unde poliţiştii somnoroşi şi ineficienţi ar fi putut să ne observe şi să ne ia la întrebări. Acolo, nu departe de mormintele curtenilor lui Kefren, beduinii îşi lăsară cămilele şi măgarii şi ne conduseră printre stîncile înnisipate pînă la Marea Piramidă. Arabii se căţărară grăbiţi pe coastele mîncate de vreme ale edificiului. Abdul Reis mi-a oferit un sprijin de care nu aveam nevoie. Cum cei mai mulţi dintre călători ştiu, vîrful adevărat al acestei construcţii a fost de mult erodat de vînturi, lă-sînd loc unei platforme de vreo doisprezece metri pătraţi. Pe acest platou fantastic şi sub ochiul sardonic al lunii se desfăşură lupta. Lăsînd la o parte strigătele-scoase de spectatori, ea semăna cu toate celelalte lupte la care asistasem pînă atunci prin cluburile sportive. Lovituri, fente, parade, înfruntarea fu scurtă şi, în ciuda îndoielilor mele privitoare la metodele folosite, am simţiţi un fel de mîndrie de proprietar cînd Abdul Reis fu declarat învingător. Împăcarea s-a produs incredibil de» repede şi, în mijlocul cîntecelor, al declaraţiilor de prietenie şi al toasturilor ce urmară, îmi era greu să accept că doi oameni tocmai sfîrşiseră bătaia. La un moment dat am avut impresia că eram în centrul discuţiei. Cu puţina arabă cunoscută de mine, am priceput că tovarăşii mei discutau despre

performanţele mele profesionale, despre capacitatea mea de a scăpa din orice loc unde aş fi fost închis. M-a surprins să văd că mă cu noşteau atît de bine, însă am remarcat la ei o oarecare ostilitate şi destul scepticism cu privire la isprăvile mele. Puţin cîte puţin, am avut revelaţia faptului că străvechea magie a Egiptului nu dispăruse fără să lase urme. Frînturi dintr-o bizară ştiinţă secretă şi din practici religioase mai supravieţuiau pe ascuns, printre felahi, mergîndu-se pînă acolo încît izbînzile unui vrăjitor sau magician străin sînt mereu contestate şi resimţite ca un afront. Îmi spuneam că ghidul meu cu voce joasă, Abdul Reis, semăna mult cu un străvechi preot egiptean ori, cu un faraon, sau cu un sfinx surîzător, iar asta mă făcea să mă simt stînjenit. Deodată, s-a produs un lucru menit să arate cît de just gîndeam şi să-mi blestem uşurinţa cu care acceptasem întîmplările nopţii, fără să-mi dau seama că ele nu fuseseră decît pretexte. Brusc, la un semn discret al lui Abdul, întreaga bandă de beduini s-a aruncat asupra mea. M-au legat imediat cu nişte funii groase, mai solid decît am fost legat vreodată, în întreaga mea viaţă, pe vreo scenă sau altundeva. Am început să mă zbat, însă mi-am dat seama curînd că un singur om nu putea ţine piept la vreo douăzeci de barbari viguroşi. Mîinile îmi fură legate la spate, genunchii îndoiţi la maximum, iar încheieturile braţelor şi gleznele mi-au fost de asemenea legate între ele prin corzi bine strînse. În gură mi-au înfipt un căluş sufocant şi mi-au aplicat o legătură peste ochi. Apoi, pe cînd arabii mă purtau pe umeri, coborînd piramida, am suportat răutăţile ghidului, care îşi bătea joc de mine cu o plăcere diabolică. Mă asigura că puterile mele magice urmau să fie puse curînd la încercare, eclipsînd fără îndoială orice urmă din încrederea cîştigată anterior, în decursul dificultăţilor îndurate de mine în America şi în Europa. Egiptul, îmi spunea el, este foarte vechi. El e plin de mistere şi de puteri de demult pe care experţii de astăzi nu le pot concepe măcar.

La ce distanţă şi în ce direcţie mă purtau? N-aş fi putut spune. Eram incapabil să fac o apreciere exactă. Ştiam totuşi că nu foarte departe, întrucît paznicii mei nu şi-au grăbit niciodată paşii, iar pe umeri m-au ţinut surprinzător de puţin. Mai tremur şi azi de fiecare dată cînd mă gîndesc la Gizeh şi la platoul său. Dar în momentul acela aveam alte motive să mă simt nefericit, căci răpitorii, depunîndu-mă pe o suprafaţă mai curînd nisipoasă decît stîncoasă, îmi trecură o funie peste piept şi mă tîrîră cîţiva metri, pînă la un soi de puţ în care m-au împins destul de brutal. O vreme, mi s-a părut că secole întregi, m-am lovit tot de pereţii de piatră zgrun-ţuroasă ai unei deschideri înguste pe care am luat-o drept unul dintre numeroasele morminte de pe platou. Aveam impresia unei descinderi la o adîncime înfiorătoare, aproape de necrezut. Oroarea situaţiei mele creştea cu fiece secundă. Mi se părea de neconceput ca o coborire prin stîncă să dureze atît de mult fără să atingi miezul planetei, sau ca o funie să poată fi atît de lungă încîfe să mă balanseze în adîncurile acelea

blestemate şi aparent fără fund, măruntaiele pământului. Ştiu în ce măsură poate deveni înşelătoare noţiunea de timp cînd eşti scos din contextul normal, dar eram absolut convins că-mi păstrasem toate simţurile şi nu exageram cruda realitate în care ajunsesem. Teroarea mea sporea proporţional cu viteza căderii. Acum, arabii desfăşurau cu rapiditate frînghia aceea lungă, iar pereţii aspri şi apropiaţi ai puţului m-au zgîriat cumplit. Hainele îmi erau zdrenţuite, sîngeram abundent. O ameninţare abia definită îmi asaltă brusc nările. Era un miros pătrunzător de umiditate şi de putreziciune, fără asemănare cu ceva simţit vreodată de mine. Apoi s-a produs cataclismul mental. A fost îngrozitor, de o hidoşenie dincolo de orice descriere, fiindcă totul se petrecea în suflet şi e imposibil să dai amănunte despre lucrul acela. Era extazul unui coşmar, punctul culminant al posesiunii diavoleşti. Rapiditatea sa ţinea de apocaliptic şi satanic — într-unul din momente plonjam în chip dureros în puţul strîmt care mă tortura cu milioanele sale de dinţi, iar în celălalt eram pe cale de a pluti pe aripi de lilieci prin genunile infernului. M-am înălţat vertiginos spre culmile infinite ale eterului rece. apoi am plonjat cu răsuflarea tăiată spre nişte nadire dezgustătoare. Mulţumesc lui Dumnezeu că a făcut să se scufunde în neant furiile conştiinţei mele, care îmi sfîşiau spiritul ca nişte harpii. Oricît de scurt, răgazul acesta mi-a dat forţa fizică de a îndura încercările încă şi mai mari, de panică pur şi simplu cosmică, prin care urma să trec.

Treptat, mi-am revenit în simţuri după interminabila mea cădere prin spaţiul stigian. Acest proces a fost de o durere infinită şi colorat cu vise fantastice în care condiţia mea, aşa cum eram legat de mîini şi de picioare, revenea adesea. Cit timp le trăiam, coşmarurile erau foarte vii, însă mi se estompau în memorie aproape imediat. Curînd am fost constrîns să fac apel la amintiri pentru a-mi explica teribilele evenimente ce veneau, reale sau imaginare. Visam că eram dedesubtul unei labe enorme, o labă galbenă, păroasă, cu cinci gheare, ieşită: din pământ ca să mă înhaţe şi să mă strivească. Iar cînd m-am oprit să cuget asupra acestei labe, mi s-a părut că reprezenta Egiptul. În vis, am revăzut întâmplările săptămîni'lor precedente şi m-am simţit antrenat, subtil şi perfid, în plasa infernală a vechii vrăjitorii de pe Nil, de către un spirit ce exista în Egipt înaintea Omului, şi care va fi mereu prezent acolo după ce Omul are să dispară.

Am văzut oroarea a ceea ce antichitatea egipteană avea mai fioros, descoperind monstruoasa alianţă pe care aceasta o stabilise mereu cu mormintele şi cu templele' morţilor. Am văzut procesiuni-fantomă de preoţi cu capete de taur şi de şoim, de pisici şi de ibişi, într-o neîncetată defilare prin labirinturi subterane şi propilee tita-nice, pe lingă care omul nu-i decît o insectă, oferind sacrificii fără nume unor zeităţi indescriptibile. Coloşi de piatră mărşăluiau prin noaptea nesfîrşită, în fruntea unor hoarde de androsfincşi rînjitori, conduşi spre maluri de fluvii cu apă întunecată şi stătătoare. Iar

dincolo de toate acestea, am văzut încarnarea malefică a necro-manţiei primare, neagră şi amorfă, căutîndu-mă prin tatonări lacome în întuneric ca să înăbuşe în mine spi-ritul ce îndrăznise s-o imite. În creierul meu adormit lua contur o melodramă a urii şi a sinistrei urmăriri. Am distins sufletul negru al Egiptului, care mă fixa şi mă chema prin şoapte neauzite. Mă atrăgea şi mă antrena irezistibil pînă la nişte catacombe faraonice lipsite de vvrstă. Apoi chipurile din vis începură să capete apa-renţă omenească şi mi-am văzut ghidul, pe Abdul Reis, în tunică regală, cu surîsul dispreţuitor al Sfinxului. Şi am ştiut că trăsăturile sale erau ale lui Kefren cel Mare, acclf a de pe faţa Sfinxului. Şi am privit mina lungă, subţire şi rigidă a lui Kefren, mîna văzută de mine la statuia de diorit de la muzeul din Cairo. Mă mir că n-am urlat descoperind că era a lui Abdul Reis... Mîna aceea! Frigul şi strînsoarea sarcofagului... Gheaţa şi îmbrăţişarea mortală a vechiului Egipt. Egiptul necropolelor şi al nopţii... Laba cea galbenă... Lucrurile stranii care se şoptesc despre Kefren ...

Chiar atunci am început să mă trezesc, sau cel pu-ţin să ies din starea de comă în care mă găseam. Mi-am amintit de lupta din vîrful piramidei, de trădarea beduinilor, de atac, de înspăimîntătoarea descindere cu frîn-ghia în nişte insondabile adîncuri deschise în stîncă, de căderea vertiginoasă şi nebunească într-un vid îngheţat cu duhoare de putreziciune. Aveam acum senzaţia că, stau întins pe o suprafaţă de piatră umedă, cu legăturile pătrunzîndu-mi dureros în carne. Era foarte frig şi mi se părea că un uşor curent de aer trecea pe deasupra mea. Contuziile şi tăieturile provocate de pereţii zgrunţuroşi ai puţului din stîncă mă făceau să sufăr cumplit, iar suflul de aer îmi ascuţea şi mai mult durerea. Simplul fapt că adia peste mine îmi producea cele mai intolerabile chinuri. Întorcîndu-mă, m-am simţit reţinut de sus de funia cu care fusesem coborît. N-aveam idee la ce adîncime eram. Ştiam că obscuritatea din jur era totală sau aproape, deoarece nici o rază de lumină nu traversa pînza cu care fusesem legat la ochi. Părea că mă aflam într-un spaţiu foarte larg, poate chiar capela intrării subterane la Kefren cel Bătrîn, în templul Sfinxului? Poate era un coridor interior pe care ghizii nu mi-l arătaseră cu prilejul vizitei mele de dimineaţă şi de unde aş fi putut scăpa cu uşurinţă dacă regăseam drumul spre intrarea zăvorită. Ar fi fost un traseu dificil, nu mai rău însă decît acela pe care îl şi urmasem. Prima etapă pretindea să mă debarasez de legături, de căluş şi de fîşia ce-mi acoperea ochii. Asta, o ştiam, n-avea să fie o sarcină prea grea, fiindcă experţi mai îndemînatici decît arabii aceia încercaseră pe mine tot felul de legături cunoscute, fără' a reuşi vreodată să mă dovedească. Apoi mi-a trecut prin gînd că arabii puteau foarte bine să alerge la intrare, aşteptînd acolo să mă aîace, de îndată ce ar fi remarcat că mă desprinsesem din funia lor. Asta, bineînţeles, admiţînd că locul încarcerării mele era chiar templul Sfinxului lui Kefren. Deschizătura de sus, oriunde ar fi dat, nu putea fi prea departe de intrarea obişnuită. Nu observasem nici un

orificiu de acest fel în decursul vizitei de peste zi, dar ştiam că pe lîngă astfel de cavităţi afundate în nisip poţi trece foarte uşor fără să le vezi. Gîndindu-mă la toate lucrurile acestea pe cînd zăceam pe piatră, legat fedeleş şi deprimat, aproape că uitasem de ororile descinderii mele abisale şi de şocurile ce mă aruncaseră în comă cu atît de puţin timp înainte. Singura mea idee era să le pot face arabilor figura. În consecinţă, ara luat. hotărîrea de a mă elibera de legături cît puteam de repede, ferindu-mă să trag de coardă, ca să nu mă trădez imediat. Dar o asemenea hotărîre nu putea fi realizată la fel de repede cum fusese luată. Cîteva încercări preliminare îmi dovediră că era imposibil să încerc ceva fără să fac mişcări smucite. Acestea atrascră atenţia beduinilor, căci am simţit inelele funiei căzînd peste mine. În aparenţă, pricepuseră că mă străduiam să-mi cîştig libertatea şi lăsaseră să cadă capătul corzii, grăbindu-se probabil spre adevărata intrare a templului, ca să-mi pîndească mişeleşte ieşirea. Gîndul acesta mi-a fost alungat însă îndată şi toate spaimele mele dinainte, legate de orari supranaturale şi de mistere demonice, izbucniră şi mai acut printr-un incident ce primea o semnificaţie din ce în ce mai înfiorătoare pe măsură ce-mi elaboram planul filosofic. Am spus că funia se îngrămădea peste mine. Deodată, mi-am dat seama că ea continua să se adune grămadă, într-un mod de neconceput pentru o coardă de lungime normală. Prindea putere, devenind o avalanşă de cînepă acumulată jos şi îngropîndu-mă pe jumătate sub inelele ce se înmulţeau rapid. Curînd am fost cu totul acoperit şi mă sufocam în vreme ce mereu adăugatele circumvoluţii mă înmormîntau, luîndu-mi aerul. Simţurile mi-au şovăit iarăşi, încercam în van să lupt împotriva ameninţării fatale. Mă tulbura nu atît faptul că sufeream chinuri dincolo de omeneasca putere de a îndura, nici că viaţa şi răsuflarea mă părăseau cu încetul, ci înţelegerea lucrului implicat de lungimea supranaturală a corzii. Eram la o adîncime necunoscută şi incalculabilă. Coborîrea fără sfîrşit şi căderea mea vertiginoasă prin spaţiu avuseseră loc, aşadar, cu adevărat. Neîndoielnic, zăceam întins, dezarmat, în vreo cavernă fără nume, în inima planetei. Conştiinţa bruscă a groazei finale era insuportabilă. Şi pentru a doua oară m-am năruit într-o uitare îndurătoare. Cînd spun uitare, nu înseamnă că n-aveam vise. Dimpotrivă, absenţa mea din universul conştient era marcată de viziuni ale celei mai amuţitoare orori. Doamne! Măcar dacă n-aş fi citit atîtea lucruri privitoare la egiptologie înainte de a veni în această ţară care e izvorul tuturor obscurităţilor şi al tuturor spaimelor! Al doilea acces de in-conştientă mi-a umplut din nou spiritul adormit cu secretele terifiante şi arhaice ale ţinutului. Printr-un hazard detestabil, visele mele se învîrteau în jurul vechilor noţiuni privitoare la morţi, la popasul lor în suflet şi în corp, dincolo de mormintele misterioase, mai mult case decît locuri de îngropăciune. Mi-am rememorat, în nişte vise despre care e mai bine să nu-mi amintesc, construcţia particulară, complicată a mormintelor egiptene, ca şi doctrinele extrem de

bizare, de stranii, pe baza cărora fuseseră ridicate. Moartea şi morţii erau singura idee a unui astfel de templu. Oamenii aceia credeau în reînvierea trupului şi-l îmbălsămau cu deosebită grijă, păstrînd organele vitale în ulcioare ermetic închise alături de corp. Mai credeau şi în alte două elemente, sufletul, care după judecata lui Osiris sălăşluia în ţara Celor Aleşi, şi obscurul, sinistrul Ka, sau principiul vieţii, rătăcitor prin lumile superioare şi inferioare într-un chip oribil, pretinzînd din vreme în vreme să intre în corpurile păstrate, să consume hrana adusă de preoţi şi de rubedenii în capela mortuară, iar uneori — cum se vorbea în şoaptă — să ia corpul, ori dublul său de lemn care i se îngropa întotdeauna alături, şi să se dedea la practici imorale, teribil de respingătoare. De-a lungul mileniilor, corpurile acelea admirabil închise, cu ochii sticloşi fixaţi în tavan cînd nu erau. vizitate de Ka, aşteptau ziua în care Osiris va trezi la viaţă simultan şi pe Ka, şi sufletul, conducînd întepenitele legiuni de morţi afară din subteranele lăcaşuri ale somnului. Urma să fie o resurecţie glorioasă, însă nu toate sufletele erau alese şi nici nu toate mormintele nevio-late, încît trebuia să te aştepţi la erori groteşti şi la nişte anomalii înspăimîntătoare. Chiar şi astăzi, arabii vorbesc cu voce scăzută despre culte ce nu se pot mărturisi, practicate prin abise uitate, pe care doar acele Ka invizibile şi înaripate le pot vizita. Legendele cele mai înmărmuritoare sînt cele referitoare la nişte creaţii perverse ale sacerdoţiului decadent: mumii realizate printr-o îmbinare artificială de trunchiuri şi de membre omeneşti cu capete de animale, imitînd zeităţile vechi. În toate epocile Istoriei, animalele sfinte erau îmbălsămate pentru ca taurii, pisicile, ibişii, crocodilii vrăjitori să poată reveni într-o bună zi în plină glorie. Dar abia în perioada decadentă au reunit egiptenii omenescul şi animalicul în una şi aceeaşi mumie, într-o vreme cînd nu mai înţelegeau drepturile şi prerogativele lui Ka şi ale sufletului. Nu se vorbeşte, cel puţin nu public, despre ce s-a întîmplat cu aceste mumii compuse şi e sigur că nici un egiptolog nu le-a găsit vreodată. Zvonurile purtate de arabi sînt cu totul fanteziste, nu pot fi luate în seamă la modul serios. Ei spun că bătrînul Kefren — cel cu Sfinxul, cu piramida a doua şi cu templul alăturat — trăieşte în adîncurile pămîntului, căsătorit cu regina-vampir Nitocris, şi domneşte peste mumii ce nu sînt nici oameni, nici bestii. Îi visam aşadar pe Kefren, pe soţia lui şi bizarele lor armate de morţi hibrizi, şi iată de ce mă bucur că aspectul precis al viselor mele 5-a şters din memorie. Viziunea cea mai oribilă pornea de la o întrebare pe care mi-o pusesem în ziua precedentă, privind enigmatica sculptură din deşert, cînd încercam să-mi închipui cam pe la ce adîncime neştiută se făcea legătura secretă între Sfinx şi templul înălţat în coastele sale. Întrebarea aceasta, atît de nevinovată şi de benignă atunci, dobîndea în visul meu o însemnătate ce-i dădea caracter de obsesie frenetică şi isterică... Oare ce anomalie enormă şi respingătoare reprezenta Sfinxul la origine? A doua trezire, dacă trezire va fi fost, îmi era marcată de amintirea unei orori profunde.

Şi totuşi, viaţa îmi fusese mai plină de aventuri decît cea a majorităţii muritorilor. Amintiţi-vă că-mi pierdusem cunoştinţa sub cascada unei funii a cărei lungime îmi revela adîncimea catastrofală unde mă găseam. Acum, cu simţurile regăsite, nu mai percepeam greutatea de deasupra mea şi, rostogolindu-mă, mi-am dat seama că, deşi rămîneam mai departe cu căluşul în gură şi cu legătura pe ochi, ceva sau cineva cărase de acolo inelele de cînepă ce mă sufocau. Semnificaţia acestei întîmplări n-am descoperit-o decît încetul cu încetul, şi cred că mi-aş fi pierdut încă o dată cunoştinţa, dacă n-aş fi atins deja un asemenea stadiu de epuizare emoţională, încît o oroare în plus sau în minus nu mai conta. Eram singur... dar cu ce? Înainte de a mă putea tortura cu noi întrebări, înainte de a face o nouă sforţare ca să scap de legături, un alt element a devenit manifest. Dureri pe care nu le simţisem pînă atunci îmi sfîşiau braţele şi picioarele şi aveam impresia că eram acoperit de o cantitate de sînge uscat mult superioară celei pierdute de mine. Pieptul îmi părea străpuns de sute de răni, ca şi cum un ibis crud şi titanio m-ar fi atacat cu lovituri de cioc. Fără nici o îndoială, puterea care retrăsese coarda îmi era ostilă şi începuse să-mi producă răni teribile, însă fusese silită să se oprească. Senzaţiile mele erau, totuşi, exact contrariul celor la care te-ai fi putut aştepta. În loc să mă scu-lund într-o disperare fără nume, m-am simţit gata să acţionez. Eram sigur acum că forţele răului se înfăţişau ca elemente fizice pe care un om neînfricat le putea înfrunta de la egal la egal. Încurajat de o asemenea constatare, am tras de legături şi mi-am folosit înde-mînarea de o viaţă întreagă spre a mă elibera cum făcusem adesea sub reflectoare şi sub aplauzele mulţimii. Am început să-mi reamintesc amănuntele familiare ale operaţiei de evadare şi, întrucît funia cea lungă dispăruse, mi-am zis că ororile supreme fuseseră nişte halucinaţii şi că nu existase niciodată vreo deschizătură înspăimîntătoare, vreun abis fără fund sau vreo coardă interminabilă. La urma urmelor, eram oare ehiar în templul de intrare al lui Kefren, nu departe de Sfinx, şi nu cumva arabii pătrunseseră acolo pe furiş ca să mă tortureze pe cînd zăceam lipsit de apărare? În orice caz, trebuia să mă eliberez. Iar odată ajuns în picioare, fără legături şi căluş, cu ochii larg deschişi şi gata să perceapă cea mai slabă rază de lumină, m-aş fi luptat cu o adevărată plăcere împotriva unor inamici perfizi. N-aş putea spune cit timp mi-a trebuit pentru a-mî smulge funiile, probabil mai mult decît cu prilejul exerciţiilor, căci eram rănit, epuizat şi slăbit de încercările suferite. Cînd, în fine, am fost liber şi am putut respira un aer îngheţat, umed şi putred, încă şi mai. cumplit dacă nu mai aveam filtrul căluşului şi al pînzei protectoare, am constatat că eram prea vlăguit şi chinuit de crampe ca să mă pot pune imediat în mişcare. Prin urmare, am rămas o vreme întins, străduindu-mă să-mi destind corpul chircit şi amorţit, forţîndu-mi privirile să străpungă bezna ca să mă orientez. Încetul cu încetul, puterile şi supleţea mi-au revenit, dar ochii nu distingeau nici cea mai vagă licărire.

Clătinîndu-mă pe picioare, am scrutat zadarnic în jur, întîlnind doar obscuritate la fel de adîncă precum cea care mă înconjurase pe cînd aveam ochii legaţi. Mi-am mişcat picioarele acoperite de sînge închegat sub fîşiile de pantalon rămase, constatînd astfel că puteam umbla. Am ezitat in privinţa direcţiei de mers. Era evident că nu mă puteam aventura la întîmplare, cu riscul de a mă îndepărta de deschizătura căutată. Oprit în loc, am încercat să stabilesc direcţia curentului de aer fetid, pe care îl sim-ţeam mereu. Închipuindu-mi că punctul de unde pro-venea era intrarea probabilă în acel hău, mă străduiam să menţin reperul şi să merg în direcţia respectivă. În seara respectivă adusesem cu mine o cutie de chibrituri şi chiar şi o mică lampă electrică, dar acum buzunarele hainelor mele zdrenţuite erau goale, bineînţeles. Pe cînd înaintam prudent prin întuneric, curentul de aer deveni mai puternic şi mai precis marcat, apoi l-am putut percepe, în sfîrşit, ca pe o emanaţie clară de vapori detestabili, ieşiţi dintr-un orificiu oarecare, aşa cum fumul geniului scapă din ulciorul pescarului în basmul oriental. Orientul... Egiptul... Cu adevărat, acest leagăn negru al civilizaţiei a fost mereu o sursă de orori şi de minuni inexprimabile.

Cu cît mă gîndeam mai mult la natura vîntului de cavernă, cu atît creştea în mine neliniştea, căci îi căutasem originea şi înţelegeam acum că, după toate probabilităţile, emanaţia putredă nu avea nici o legătură cu aerul pur din deşertul Libiei. Aşadar, mersesem în direcţia greşită!

După o clipă de ezitare, am hotărît să nu fac cale întoarsă. Dacă mă îndepărtam de curentul de aer, n-aş mai fi avut nici un reper, fiindcă solul de piatră neregulată nu prezenta vreo configuraţie distinctă. Dacă urmam, totuşi, firul curentului bizar, aş fi ajuns fără nici o îndoială la un orificiu oarecare, de unde aş fi putut eventual să dau ocol pe lîngă pereţi, ca să explorez partea opusă a acestei peşteri ciclopice, unde era cu neputinţă să te orientezi. Ştiam perfect de bine că puteam să dau greş. Aveam motive să cred că era o parte a templului Kefren necunoscută turiştilor şi mi-a trecut prin minte că peştera putea foarte bine să fie necunoscută chiar şi arheologilor, încît doar perfizii de arabi care mă închiseseră acolo să-i fi ştiut de existenţă. Dacă lucrurile stăteau aşa, era oare vreo trecere spre zonele cunoscute sau spre exterior? Ce dovadă aveam, în fond, că mă găseam în templul de intrare? Timp de cîteva secunde îmi reveniră gîndurile cele mai nebuneşti şi am meditat la amestecul viu de impresii, coborîrea, suspensia. În spaţiu, coarda, rănile şi visele mele. Ajunsesem oare la capătul vieţii? Clipa trăită acum să fi fost cea de pe urmă? Nu puteam răspunde la nici una din întrebări, însă am continuat să mi le pun pînă cînd destinul, pentru a treia oară, m-a făcut să mă prăbuşesc în uitare. De data asta n-a mai fost vis, căci rapiditatea şocului nu mi-a lăsat timp de gîndire. Poticnindu-mă de o treaptă apărută pe neaşteptate în locul unde greţosul curent de aer devenea foarte puternic, am căzut cu capul înainte în josul unei

scări monumentale, de piatră, într-un gol oribil. Îmi datorez salvarea doar vitalităţii şi rezistenţei miraculoase a organismului uman. Adesea, rememorîndu-mi noaptea respectivă, percep comicul celor trei leşinuri; repetarea lor aminteşte de melodramele cinematografice ale epocii. Bineînţeles, e posibil ca aceste trei întîmplări să nu se fi produs, încît toate peripeţiile din coşmarul subteran sa nu fie altceva decît o înlănţuire de vise care a început cu şocul căderii mele în abis şi s-a terminat în prospeţimea mîngîietoare a aerului liber, cînd m-am trezit întins pe nisipurile din Gizeh, la picioarele marelui Sfinx. Prefer să cred această ultimă explicaţie şi am fost mulţumit să aflu de la poliţie că poarta ce închide templul de intrare al lui Kefren fusese găsită întredeschisă şi că există o bortă largă pe platou. Am fost mulţumit, şi de faptul că medicii îmi consideră rănile datorate numii răpirii, caznei de a mă elibera şi încercărilor îndurate... Diagnostic foarte liniştitor. Şi totuşi, ştiu că există ceva ce merge dincolo de aparenţe. Căderea aceea extraordinară mi-a lăsat o amintire mult prea vie ca s-o neglijez, şi e ciudat că nimeni n-a fost vreodată în stare să dea de urma unui om cu înfăţişarea ghidului meu Abdul Reis el-Drogman, călăuza cu voce de dincolo de mormînt şi cu surîsul asemănător celui al regelui Kefren. M-am îndepărtat de povestire în speranţa vană, fără îndoială, de a evita să relatez incidentul final, acel incident care, în mod foarte precis, trebuie să fi fost o halucinaţie. Dar am promis că-l relatez şi n-o să uit să-mi ţin promisiunea. Cînd mi-am revenit în simţuri, sau am avut impresia că-mi revin în simţuri după ce căzusem la picioarele scării de piatră, eram la fel de singur în beznă ca şi înainte. Suflul greţos era acum putred, însă reuşisem în bună măsură să mă obişnuiesc cu el, încît să-l pot suporta cu stoicism. Pe or-becăite, am început să mă îndepărtez tîrîş de locul de unde provenea putoarea şi, cu mîinile însîngerate, pipăiam dalele colosale ale unui pavaj gigantic. Capul mi s-a lovit de un obiect dur, iar cînd l-am atins, mi-am dat seama că era piciorul unei coloane, o coloană de-o măreţie incredibilă, cu suprafaţa acoperită de hieroglife uriaşe, pe care degetele mele le recunoşteau cu uşurinţă. Tîrîndu-mă mai departe, am dat peste alte coloane titanice, depărtate unele de altele pînă la distanţe de neînţeles. Deodată, atenţia mi-a fost atrasă de ceva ce mi-a lovit auzul, înainte de a-mi fi regăsit conştiinţa cu adevărat: dintr-un loc situat încă şi mai jos, în măruntaiele pămîntului, veneau nişte sunete cadenţate şi precise, străine de tot ce auzisem pînă atunci. Am simţit în chip intuitiv că erau foarte vechi. Erau produse de un grup de instrumente pe care cunoştinţele mele de egiptologie mi-au permis să le identific: flaut, sambucă, sistru şi timpan. Ritmul acestei muzici îmi transmitea un sentiment de groază cu mult mai puternic decît toate spaimele din lume, o teroare în mod bizar desprinsă de persoana mea şi semănînd cu un gen de milă pentru planeta noastră care închide în adâncurile ei atîtea orori. Sunetele îşi sporeau volumul şi înţelegeam că se apropie. Fie ca toţi zeii

Universului să-şi dea mina pentru a mă feri să mai aud din nou ceva asemănător! începeam să percep tropăitul morbid şi multiplicat al unor creaturi aflate în mişcare. Oribil era faptul că nişte umblete atît de neasemănătoare între ele puteau avansa într-un ansamblu atît de perfect, monstruozităţile venite din cele mai profunde locuri ale pămîntului trebuie că se antrenaseră vreme de milenii ca să defileze în felul acela. Mers, şchiopătare, zornăială, tîrşîit, ţopăială, totul pe sunetul de o cumplită discordanţă al acelor instrumente infernale. Am început să tremur. Mă rugam lui Dumnezeu să-mi scoată din minte amintirea legendelor arabe: mumiile lipsite de suflet...întîlnirea cu acele Ka rătăcitoare... cadavrele hibride pe care, în peşteri de onix, le conduceau regele Kefren şi soţia sa vampir, Nitocris... Tropăitul se apropia — cerul să mă scutească de zgomotul unor asemenea picioare, al copitelor şi călcâielor lor —, începea să devină distinct pe dalele imense, neatinse de soare; o scînteie a izbucnit prin emanaţia infectă şi m-am ascuns îndărătul masei enorme a unei coloane ciclopice ca să mă adăpostesc o clipă de spectacolul milioanelor de picioare ce avansau spre mine, susţinînd nişte monstruozităţi imunde, neomeneşti şi lipsite de vîrstă. Scînteierile se înmulţiră, tropăitul şi ritmul discordant deveniră asurzitoare. În lumina portocalie, tremurătoare, se desfăşura o scenă atît de impresionantă că, de surpriză, am uitat şi de frică, şi de repulsie. Baza coloanelor — atît de mari încît prin comparaţie turnul Eiffel ar fi părut minuscul — era plină de hieroglife gravate de nişte mîini monstruoase, în cavernele acelea unde lumina zilei nu putea fi decît o amintire îndepărtată şi de neconceput. N-aveam să mă mai uit la arătările mărşăluitoare. Am luat o asemenea hotărîre disperată pe cînd le auzeam încheieturile trosnind şi le respiram suflarea înţepătoare. Bine măcar că nu vorbeau! Dar, Dumnezeule! torţele lor proiectau umbre incredibile pe suprafaţa uriaşelor coloane.

Hipopotamii n-ar fi trebuit să aibă mîini omeneşti şi nici să ţină torţe în ele... Oamenii n-ar fi trebuit să aibă capete de crocodil! Am încercat să-mi întorc privirile, însă umbrele, zgomotele, putoarea erau peste tot. Apoi mi-am amintit un lucru pe care obişnuiam să-l fac atunci cînd, în copilărie, aveam coşmare şi m-am apucat să repet: „E un vis, e un vis". Dar asta nu mi-a fost de nici un folos. Nu-mi mai rămînea decît să închid ochii şi să mă rog. M-am întrebat dacă voi mai vedea vreodată lumea şi, din cînd în cînd, ridicam pleoapele pe furiş, în speranţa că o să disting şi altceva decît coloanele fără capăt şi umbrele unei măreţii anormale, oribile. Torţele se înmulţeau, iar lumina lor ajunsese acum strălucitoare, încît, dacă nu cumva locul acela infernal era complet lipsit de pereţi, n-avea să treacă mult pînă să găsesc vreun reper. A trebuit însă să-mi închid iarăşi ochii atunci cînd mi-am dat seama cît de numeroase erau făpturile adunate acolo şi mai ales văzînd cum în vestibul avansa, solemn şi cadenţat, o alcătuire lipsită de picioare. Un geamăt

de cadavre, un murmur de morţi umplură atmosfera otrăvită cu aburi de naft şi de bitum. Deschişi împotriva voinţei mele, ochii mi-au întrezărit vreme de o clipă o scenă pe care nici o fiinţă omenească nu şi-ar putea-o închipui fără să fie apucată de panică, fără să moară de teamă. Creaturile mărşăluiseră ceremonios în direcţia curentului de aer, iar lumina torţelor lor îmi arăta capetele aplecate ale celor ce aveau capete. Se pregăteau să se închine la o mare spintecătură căscată şi întunecată, adîncită în jos pînă o scăpai din priviri şi avînd pe laturi, perpendicular, două scări gigantice, cu capetele pierdute în umbră. Una dintre ele era, neîndoielnic, cea pe care căzusem. Despicătura avea dimensiuni proporţionale cu coloanele: o casă obişnuită s-ar fi scufundat în ea cu uşurinţă, o clădire publică poate ar fi încăput în ea. Suprafaţa îi era atît de mare că n-o puteai cuprinde fără să-ţi deplasezi din loc privirea. Crea-turje aruncau diferite lucruri dinaintea acestei imense porţi căscate şi, în mod precis, luîndu-te după gesturile lor era vorba de sacrificii, de ofrande. Şeful lor era Kefren, regele Kefren cu surîs sardonic, sau poate că era ghidul Abdul Reis, cu coroană de aur, psalmo-diind formule fără de sfîrşit cu glasul- cavernos al morţilor. Alături de el îngenunchease frumoasa regină Nitocris; am văzut-o din profil vreme de cîteva clipe şi am observat că partea dreaptă a chipului său fusese devorară de şobolani sau de vampiri. Am închis din nou ochii îndată ce m-am dumirit ce fel de ofrande se aruncau lîngă deschizătura fetidă. Judecind după amploarea acelui cult, mi-a trecut prin minte că divinitatea ascunsă acolo trebuia să fie una importantă. Să fi fost Osiris sau Isis, Horus sau Anubis, ori vreun zeu necunoscut? Există o legendă după care altarele şi monumentele gigantice au fost înălţate întru slava Necunoscutului, înainte de adorarea zeilor ştiuţi. Iar acum, pe cînd cercetam arătările fără nume, preocupate să-şi celebreze cultul sepulcral, gîndul fugii începea să pună stăpînire pe mine. Locul era sumbru, coloanele aruncau umbre. Cîtă vreme toată mulţimea aceea de coşmar rămînea în extaz, poate că reuşeam să mă strecor pînă la picioarele uneia dintre scări. Încredinţîndu-mă destinului şi îndemînării mele, am încercat să evadez. Nu-mi trecea prin minte unde puteam să mă aflu şi un moment mi-a părut chiar hazliu să-mi închipui că evadam din ceea ce ştiam că-i un vis. Eram oare într-unul din imperiile ascunse şi nebănuite ale templului lui Kefren, lăcaş care de generaţii întregi se cheamă Templul Sfinxului? Trebuia să mă rezum la presupuneri, dar eram hotărît să urc din nou spre cerul liber, dacă spiritul şi puterile corpului mi-o permiteau. Tîrîş, am început să mă apropii de scara din stînga, unde mi se părea mai uşor de ajuns. Nu sînt în stare să descriu senzaţiile acestei înaintări anevoioase, însă ele pot fi imaginate cu uşurinţă dacă te gândeşti că trebuia să fiu atent mereu la lumina torţelor agitate in vînt. N-aveam voie să mă las surprins. Partea de jos a scării era, cum am mai spus, în umbră şi se înălţa vertiginos deasupra titanicei deschizături. Ajunsesem acum destul de departe de hoarda zgomotoasă, al cărei spectacol mă îngheţa

în ciuda distanţei. În sfîrşit, am reuşit să ating treptele şi mi-am început urcuşul. Mă ţineam cît se putea de aproape de peretele acoperit cu cele mai cumplite ornamente. Monştrii erau prea absorbiţi de liturghia lor ca să-mi dea atenţie. Scara era gigantică şi abruptă, săpată în blocuri mari de porfir, ca pentru tălpile unui uriaş. Teama că puteam fi descoperit şi durerea stârnită de sforţări în rănile dinainte au contribuit deopotrivă la transformarea urcuşului într-o tortură de neuitat. Intenţionam ca, odată ajuns în vîrf, să mă caţăr mai departe pe vreo altă scară întîlnită acolo; nu voiam să mă opresc nici măcar pentru a mai arunca o ultimă privire spre abominaţiile putrede ce îngenuncheaţi la douăzeci. sau treizeci de metri mai jos, dar foşnetele de cadavre şi asurzitorul cor de morţi au reiz-bucnit cînd aproape că atinsesem vîrful scării, silindu-mă să cercetez prudent ceea ce se petrecea sub mine. Monştrii salutau ceva, un lucru care apărea prin dezgustă-toarea deschizătură spre a apuca ofrandele diavoleşti ce-i fuseseră oferite. Era o masă greoaie, gălbuie, păroasă şi străbătută de un fel de tremur nervos. De mărimea unui hipopotam şi de o formă ciudată, ea n-avea gît, însă cinci capete distincte ieşeau dintr-un trunchi gros şi cilindric; primul şi al cincilea erau foarte mici, al doilea de dimensiune mijlocie, al treilea şi al patrulea erau cele mai mari. Din capetele acestea se iveau nişte stranii tentacule ţepene ce adunau cu lăcomie uriaşele cantităţi de hrană imposibil de numit, aşezate lîngă spin-tecătură. Din cînd în cînd, arătarea făcea cîte un salt şi reintra în chip ciudat în bîrlogul ei. Modul său de locomoţie era atît de inexplicabil, încît am privit fix într-acolo, sperînd s-o mai văd ieşind din peştera de sub mine. Chiar atunci a ieşit şi, la vederea ei, m-am întors şi m-am căţărat cît puteam de repede, prin întuneric, pe scara din spatele meu. Am urcat aproape pe dibuite nişte trepte incredibile, scări şi planuri înclinate către care nu mă conducea nici o logică şi nici un sens uman, şi pe care trebuie să le izgonesc pentru totdeauna în lumea viselor, din lipsă de probe. Trebuie să fi fost un vis, căci altfel zorii nu m-ar fi găsit vreodată abia trăgîndu-mi sufletul pe nisipul din Gizeh, la picioarele figurii cu surîs sardonic, luminat de auroră, a marelui Sfinx. Marele Sfinx! Doamne! întrebarea aceea care-mi venise cu o zi în urmă... Ce anomalie enormă şi oribilă trebuie să fi reprezentat Sfinxul la origine? Blestemată să rămînă imaginea — fie că era vis, fie că nu — care mi-a arătat oroarea supremă: zeul necunoscut al morţilor, delectîndu-se într-un abis nebănuit cu o hrană imundă şi colosală, oferită de nişte absurdităţi fără suflet, ce n-ar trebui nici să existe măcar. Monstrul cu cinci capete... Monstrul cu cinci capete, mare cît un hipopotam... Monstrul cu cinci capete şi care n-are decît un trunchi... Dar am scăpat cu viaţă şi ştiu că era doar un vis.

EL

L-am văzut într-o noapte fără somn, pe cînd umblam cuprins de disperare ca să-mi salvez mintea şi sufletul. Părea că venirea mea la New York fusese o greşeală. Acolo unde căutasem încîntare şi inspiraţie, în labirintul vechilor străzi terminate prin fundături, în parcurile cu fîntîni uitate, printre moderne turnuri ciclopice şi clădiri de tip babilonian ridicate sub lună, nu descoperisem decît un oribil sentiment apăsător ce ameninţa să mă domine, să mă paralizeze, să mă distrugă.

Deziluzia a venit încetul cu încetul. Sosind în oraş, îl contemplasem la vremea amurgului, din înălţimea unui pod avîntat cu măreţie pe deasupra apei. Piscuri şl piramide apăreau prin înserare ca nişte flori. Înconjurat de ceţuri violete, oraşul se juca delicat cu norii învăpăiaţi şi cu primele stele ale nopţii. Apoi s-a luminat, fereastră după fereastră. Iar în undele scînteietoare, pe care lunecau felinare legănate şi armonii stranii lansate în chip de apel, panorama semăna cu un firmament înstelat, fantastic, scăldat într-o muzică feerică. Oraşul părea să cuprindă, reunite la un loc, toate minunăţiile din Carcassonne, din Samarkand şi din El Dorado, şi din toate celelalte aşezări glorioase şi fabuloase. La puţin timp după aceea, mi-am lăsat purtaţi paşii, pe străzile sale vechi, atît de scumpe închipuirii mele, pe alei, prin pasajele înguste şi întortocheate unde salbe de cărămizi roşii, luminate de micile lucarne de deasupra intrărilor cu coloane, văzuseră trecînd caleşti aurite şi lectici lambrisate. Odată cu acel prim contact pe care mi-l dorisem de atîta vreme, îmi închipuiam că pătrunsesem în sfîrşit în miezul comorilor ce aveau să mă conducă spre poezie.

Speranţele mi-au fost însă repede dezamăgite. Acolo unde luna îmi dăduse iluzia frumuseţii şi a farmecului, lumina crudă a zilei nu mi-a dezvăluit decît sordidul, aspectul bizar şi nesănătoasa proliferare a pietrei, răs-pîndită şi în lărgime, şi în înălţime.

O mulţime de lume se revărsa în aceste străzi asemănătoare unor canale. Erau străini bondoci şi negri-cioşi, cu chipuri dure şi ochi înguşti, venetici şireţi, lipsiţi de vise şi de interes pentru ceea ce-i înconjura. N-aveau nimic comun eu acel om cu ochi albaştri din vechea populaţie de colonişti, care-şi păstra în străfundul inimii dragostea pentru preriile înverzite şi pentru clopotniţele albe ale satelor din Noua Anglie.

Prin urmare, în loc de poezia sperată, am găsit doar o obscuritate înfiorătoare şi o solitudine greu de descris. Asta era starea de- spirit în care am descoperit înspăi-mîntătorul adevăr pe care nimeni nu avusese vreodată curajul de a-l privi în faţă — inviolabilul secret al secretelor. Oraşul de piatră

nu-i prelungirea firească a vechiului New York, aşa cum Londra continuă vechea Londră iar Parisul continuă vechiul Paris. Vechiul New York a murit. Corpul său, îmbălsămat de mîntuială, e infestat de ciudate făpturi însufleţite, ce nu-s decît umbra acelora care îl animau atunci cînd era viu. După ce am făcut această descoperire, n-am mai putut dormi liniştit. Dar am cîştigat un soi de alinare resemnată o dată cu obiceiul de a evita străzile pe timpul zilei, ieşind doar noaptea, cînd bezna aduce înapoi ce mai rezistă din trecut, iar bătrînele porţi albe îşi reamintesc siluetele semeţe care le deschideau odinioară. Astfel, am ajuns chiar să scriu cîteva poeme, alungind mereu dorinţa de a mă întoarce acasă, la familia mea, de teamă să nu pară că revin umilit, cu capul plecat, după un eşec.

Într-o noapte fără somn, pe cînd rătăceam prin oraş, l-am întîlnit. Eram într-unui din locurile acelea bizare şi ferite din cartierul Greenwich, unde hotărîsem să mă aşez întrucît auzisem despre el că era refugiul natural al artiştilor şi poeţilor. La început, străzile vechi, casele, piaţetele şi parcurile surprinzătoare mă încântaseră. Cînd am descoperit că artiştii şi poeţii nu erau decît nişte trîmbiţaşi plini de ifose, am rămas totuşi acolo, de dragul lucrurilor venerabile pe care mă sileam să le reaşez în cadrul lor originar. Noaptea era tîrzie, iar chefliii dispăruseră. Eram singur pe străzi şi mă gîndeam la ciudatele taine pe care generaţiile trebuie să şi le fi transmis prin locurile acelea. Asta îngăduia sufletului meu să reziste, producîndu-mi unele dintre viziunile şi reveriile la care aspiră poetul aflat în straturile mele cele mai profunde. Ne-am întîlnit pe la orele două, într-o ceţoasă dimineaţă de august, pe cînd traversam o înşiruire de străzi alcătuind o reţea neîntreruptă de alei pitoreşti. Auziseră vag vorbindu-se despre ele, dar observasem că nu figurau pe nici o hartă contemporană. Simplul fapt că fuseseră uitate mi le apropiase sufleteşte şi tocmai de aceea le căutasem cu atîta ardoare. Acum, că le aflasem, mi se stîrnise curiozitatea. În dispunerea lor, ceva lăsa să se întrevadă o mare originalitate. Străzile se strecurau obscur printre ziduri înalte, albe, şi locuri pustii, ori alunecau fără nici o geană de lumină pe sub pasaje boltite; toate acestea, neştiute de hoardele străinilor, păreau păstrate cu grijă geloasă de către artiştii sfioşi şi prea puţin comunicativi, temători de publicitate. Bărbatul a fost cel care mi-a vorbit mai întîi, fără ca eu să-l fi provocat, după ce observase starea de spirit în care cercetam nişte porţi cu ciocan plasate deasupra unor trepte prevăzute cu balustradă de fier, sub lucirea lividă a ferestrelor mici, slab luminate. Faţa lui rămînea ascunsă în umbră. Purta o pălărie cu boruri largi, întru totul potrivită cu pelerina demodată în care se înfăşurase. M-am simţit stînjenit înainte chiar de a-mi fi adresat vreo vorbă. Avea o siluetă foarte alungită, de o slăbiciune aproape scheletică, iar vocea i-o găseam nespus de plăcută, cavernoasă, chiar dacă nu prea profundă. Mi-a spus că mă remarcase de mai multe ori în timpul plimbărilor mele, deducînd din asta

că amîndoi avem aceeaşi pasiune pentru vestigiile trecutului. Nu acceptam oare să mă ghideze o persoană obişnuită de mult cu asemenea explorări şi pose-dînd informaţii foarte detaliate in. privinţa locurilor respective?

Cum vorbea, i-am zărit o clipă chipul în raza gălbuie ce cădea dintr-o fereastră de la mansardă. Avea o aparenţă de nobilă vechime, chiar frumuseţe, şi purta pecetea unei ascendenţe, a unui rafinament fără egal în aceste timpuri şi locuri. Totuşi, bărbatul mă neliniştea aproape tot atîta rit mă atrăgea. Poate că faţa lui era prea palidă, ori prea lipsită de expresie, ori prea insolită în acel decor? Cert e că indispoziţia mea persista. Şi cu toate acestea l-iam urmat, căci în zilele sumbre de care vorbesc căutarea frumuseţii străvechi şi a misterului era singurul lucru ce îngăduia sufletului meu să trăiască, încît am considerat că Destinul îmi făcea o favoare deosebită permiţîndu-mi să întîlnesc pe cineva ale cărui preocupări secrete păreau mult mai avansate decît ale mele.

Cîtăva vreme, omul cu pelerină a rămas tăcut. Am umblat o oră întreagă fără ca el să fi rostit cuvinte inutile. Făcea doar, scurte comentarii cu privire la numele vechi, la date şi schimbări. Mă conducea prin semne şi prin gesturi largi pe cînd ne strecuram prin intrînduri, străbăteam coridoare în vîrfurile picioarelor, escaladam ziduri de cărămidă; iar o dată chiar am început să ne tîrîm printr-o trecere boltită, cu dimensiuni şi sinuozităţi ce sfîrşiră prin a-mi şterge ultimele noţiuni de orientare pe care fusesem capabil să le mai păstrez. Ceea ce vedeam noi era foarte vechi şi magnific, sau cel puţin dădea această 'impresie în licărul cîtorva luminiţe izolate, şi n-am să uit niciodată ruinatele coloane ionice şi pilaştrii aceia zvelţi, stîlpii de fier ai împrejurimilor, prevăzuţi în partea de sus cu urne, ferestrele cu lintouri şi răsu-flătorile decorative ce păreau să devină din ce în ce mai ciudate pe măsură ce ne afundam în ace] nesfîrşit dedal al unui trecut neştiut.

N-am întîlnit nici un suflet viu şi, cu trecerea timpului, ferestrele luminate se răriră foarte mult. Felinarele fuseseră mai întîi cu petrol, apoi le luaseră locul luminările. În sfîrşit, după ce am traversat o înfiorătoare curte întunecată, unde călăuza a trebuit să mă conducă ţinîndu-mă cu mîna sa înmănuşată, am ajuns la o poartă de lemn, îngustă, situată într-o porţiune de stradă luminată doar prin cîte o lanternă la fiecare şapte case. Felinarele acestea de metal aveau un incredibil aer colonial. Străduţa urca în pantă abruptă, iar capătul îi era tăiat de zidul acoperit de iederă al unei proprietăţi particulare, dincolo de care am putut zări o cupolă pală şi vîr-furile copacilor mişcîndu-se sub o vagă lucire de cer. În zid exista o portiţă de stejar negru, ferecată, scundă şi arcuită, pe care bărbatul s-a apucat s-o descuie cu o cheie grea. Am străbătut o alee cu pietriş, apoi ne-am căţărat pe o scară de piatră pînă la intrarea în clădire.

Am intrat şi, imediat, m-am simţit rău din pricina duhorii de mucegai care mi-a izbit nările, părînd a fi rezultatul unor secole de descompunere. Gazda mea nu părea s-o ia în seamă şi, din politeţe, am păstrat tăcerea pe cînd mă

conducea în lungul unui peron, într-un hol, apoi într-o cameră pe care a închis-o cu cheia în urma noastră. Îndată după aceea a tras perdelele celor trei ferestre împărţite în ochiuri mici, abia vizibile pe cerul ce începea să se lumineze, şi, îndreptîndu-se spre şemi-neu, a aprins cu o brichetă de silex două luminări într-un candelabru cu douăsprezece braţe. Mi-a recomandat să vorbesc în şoaptă. Ne aflam într-o bibliotecă încăpătoare, bine mobilată şi lambrisată, de la începutul veacului al XVIII-lea, cu minunate frontoane de uşi, cu o delicată cornişă dorică şi cu o placă de cămin sculptată splendid. Deasupra rafturilor pline de cărţi stăteau, atîr-nate de pereţi, nişte excelente portrete de familie. Totul era însă întunecat, mai precis enigmatic, semănînd în chip evident cu bărbatul care îmi făcea acum semn să mă aşez pe scaun lingă o graţioasă masă veche, înainte de a lua loc în faţa mea, de cealaltă parte a mesei, amfitrionul a ezitat un moment, ca şi cum l-ar fi stînjenit ceva. Apoi, scoţîndu-şi repede mănuşile, pălăria cu boruri largi şi pelerina, mi-a dezvăluit teatral costumul său de epocă georgiană, jaboul, pantalonii scurţi de mătase şi pantofii cu paftale pe care încă nu-i observasem. Aşezîndu-se apoi încet pe un scaun cu spătar în formă de liră, a început să mă privească intens. Fără pălărie, părea foarte bătrîn şi m-am întrebat dacă nu curavb longevitatea aceea neobişnuită devenise brusc una din cauzele tulburării mele. În fine, a început să vorbească, cu aceeaşi voce joasă, găunoasă şi vătuită cu grijă. L-am urmărit cu mare greutate, dar l-am ascultat totuşi, fascinat şi plin de nelinişte.

— Te găseşti, domnule, a început gazda mea, dinaintea unui om foarte excentric, care nu trebuie să-şi scuze veşmîntul faţă de cineva cu inteligenţa şi gusturile dumitale. Gîndindu-mă la epoci mai bune, nu m-am sfiit să adopt obiceiurile şi costumele şi manierele lor, treabă care nu jigneşte pe nimeni dacă e lipsită de ostentaţie. Am avut norocul să pot păstra locuinţa de ţară a strămoşilor mei, în ciuda extinderii a două oraşe: mai întîi Greenwich, construit după 1800, iar apoi New York-ul, pe la 1830. Există destule motive care mi-au determinat familia să vegheze îndîrjit locul acesta, iar eu n-am dezertat de la o astfel de obligaţie. Stăpînul aşezat aici începînd din 1768 a studiat unele ştiinţe şi a făcut anumite descoperiri, toate în strînsă legătură cu nişte influenţe provenite din chiar acest loc şi care meritau să fie păzite cu cea mai mare grijă. Acum vreau să-ţi dezvălui cîteva din efectele stranii ale acestor ştiinţe şi descoperiri, însă numai sub pecetea celui mai desăvîrşit secret. Cred că pot să am sufucientă încredere în puterea mea de a intui oamenii, încît să ştiu că n-am a mă teme de dumneata şi de indiscreţia dumitale.

S-a oprit. Am încuviinţat din cap. I-am spus că eram neliniştit, dar nimic nu putea fi mai ucigător pentru sufletul meu decît universul inform şi grosolan al New York-ului. Oricine ar fi fost omul acela, un excentric inofensiv sau un deţinător de cunoştinţe periculoase, n-aveam altă soluţie decît să-l ascult şi să-mi potolesc curiozitatea cu ceea ce-mi oferea. Prin urmare, am ascultat.

— Strămoşul meu, a continuat el cu glas scăzut, a descoperit că voinţa omenească e înzestrată cu proprietăţi remarcabile. Proprietăţi ce-i permit omului nu doar să exercite o putere asupra propriilor sale acţiuni şi asupra celor datorate altora, ci şi asupra tuturor forţelor şi substanţelor din natură, sau a multelor elemente şi dimensiuni ce depăşesc însăşi natura. Mai trebuie oare să spun că lui puţin îi păsa de inviolabilitatea unor lucruri atît de serioase ca timpul şi spaţiul, ori că se folosea de riturile anumitor pieei-roşii care poposeau odinioară pe colina a ta? De altfel, pe indieni îi înfuriase construcţia casei şi făcuseră tot ce puteau ca să revină aici cu prilejul fiecărei luni pline. Ani în şir au escaladat zidul proprietăţii cînd le-a fost posibil s-o facă, spre a se deda în, ascuns la nişte practici ştiute numai de ei. Dar în 1768, noul stăpîn i-a surprins şi a rămas uluit de ceea ce vedea. El a hotărît deci să încheie un tîrg cu indienii şi să le permită accesul liber la teren, în schimbul cunoaşterii semnificaţiei adînci a lucrurilor pe care le săvîrşeau. A aflat astfel că strămoşii lor moşteneau obiceiul pe de-o parte de la pieile-roşii din vechime, iar pe de alta de la un olandez bătrîn din epoca Statelor Generale. Poate că acest stăpîn i-a servit mai apoi, intenţionat sau nu, cu un rom dubios, cert e că la o săptămînă după ce le aflase taina era singurul ei deţinător. Dumneata, domnule, dumneata eşti primul străin căruia îi povestesc această istorie; însă, întrucît te preocupă atît de intens lucrurile trecute, cred că pot să-ţi vorbesc de secret fără teamă.

M-am înfiorat, ascultîndu-l pe omul acela care, treptat, începea să vorbească un grai venit dintr-o altă epocă. Şi-a reluat spusele:

— Tot ce aflase acel stăpîn de la sălbatici nu era, de fapt, decît o mică parcelă din ştiinţa pe care a ajuns să şi-o însuşească. Nu degeaba umblase pe ia Oxford şi nici nu studiase fără temei cu un bătrîn chimist şi astrolog din Paris. Pe scurt, era convins că lumea întreagă nu-i decît emanaţia creierelor noastre. Insul vulgar, spunea el, n-are nici o influenţă asupra ei, dar înţeleptul o poate trata ca pe un simplu norişor de tutun din Virgi-nia. Putem face din noi, aşadar, tot ce vrem şi putem izgoni ceea ce nu ne place: N-o să merg pînă acolo încît să afirm că toate acestea sînt pe de-a-ntregul adevărate, însă ele sînt îndeajuns de adevărate pentru cîte un bun spectacol, din cind în cînd. Au să-ţi placă, neîndoielnic, imaginile pe care le vei cunoaşte din epoca atît de iubită de dumneata. Te rog să-ţi stăpîneşti totuşi groaza faţă de ce am de gînd să-ţi arăt. Vino lî'ngă fereastră şi rămîi liniştit.

Amfitrionul m-a luat atunci de mină şi m-a condus spre una din ferestrele camerei rău-mirositoare. La primul contact al degetelor sale cu pielea mea, am îngheţat. Deşi uscată şi tare, carnea îi era teribil de rece, încît am căutat să mă smulg din strînsoare, apoi m-am gîndit iute la neant şi la oroarea realităţii cotidiene, şi dintr-o, dată am fost gata să îndur orice. Ajuns lîngă fereastră, bărbatul a îndepărtat perdelele de mătase galbenă, obligîndu-mă să privesc în bezna de afară. Vreme de cîteva clipe, n-am văzut nimic altceva decît un

miliard de luminiţe care dansau departe, tare departe. Apoi, ca spre a răspunde unui gest imperceptibil făcut de mîna gazdei mele, un fulger fierbinte a luminat scena, făcîn-du-mă să descopăr o mare de frunziş luxuriant în locul oceanului de acoperişuri avut mai înainte în bătaia ochilor. La dreapta, rîul Hudson sclipea perfid, iar în faţă am văzut scânteierea nesănătoasă a unei mlaştini întinse, constelată de licurici agitaţi. Sclipirea s-a stins, şi pe chipul bătrînului necromant apăru un rînjet diabolic.

— Aşa era înaintea timpului meu, înainte chiar de epoca noului stăpîn. Să mai încercăm o dată.

Am simţit că leşin şi aproape că mi-a părut rău după modernitatea oraşului blestemat.

— Doamne Dumnezeule! am murmurat. Puteţi obţine aşa ceva pentru indiferent ce epocă?

Şi pe cînd el încuviinţa din cap, iar eu mă atîrnam de perdele ca să nu mă prăbuşesc, a făcut un alt gest. Iarăşi a fulgerat, dar do data asta peste o scenă mai apropiată de secolul nostru. Era Greenwich, un Green-wich cu acoperişuri împrăştiate ici-colo, sau cu cîte un şir de case de felul celor văzute de mine în aceeaşi zi,. avînd însă alei plăcute, pline de rămuriş verde şi de ierburi. Smîrcul încă mai sclipea, iar la capătul oraşului am zărit clopotniţele aşezării care era New York-ul de atunci. Am respirat adînc, nu atît din pricina spectacolului însuşi, cît impresionat de posibilităţile întrevăzute de închipuirea mea înspâimîntată.

— Puteţi oare... riscaţi să ... mergeţi şi mai încolo?

Vorbeam cu teamă şi cred că un moment mi-a împărtăşit-o şi el, dar surîsul diabolic i-a revenit şi mi-a spus:

— Mai încolo? Ce-am văzut eu te-ar preface în statuie de piatră! Înapoi, înapoi... Înainte, înainte, priveşte şi nu te mai văicări ca un nătărău!

Odată cu frazele acestea rostite dintr-o suflare, făcu un nou gest, zvîrlind pe cer un fulger încă şi mai orbitor decît cele dinainte. Vreme de trei secunde lungi, lumina demonică mi-a luat vederea şi imediat am descoperit o scenă ce mă va chinui veşnic în visele mele. Am văzut cerurile colcăind do ciudate arătări zburătoare, iar dedesubt un infernal oraş negru construit din pietre uriaşe, cu piramide profanatoare înălţate sălbatic spre lună şi cu lumini drăceşti izvorînd din ferestre fără număr. Şi am mai văzut, viermuind în chip respingător pe nişte faleze aeriene, oamenii galbeni cu ochi oblici care locuiau în acel oraş. Erau înveşmîntaţi în nişte oribile robe portocalii şi roşii şi dansau ca nebunii în sunete de tamtamuri focoase, în zdrăngăneli de clopoţei obsceni şi în gemetele delirante ale sirenelor de pe vapoarele al căror cînt funebru, neîntrerupt, urca şi cobora, ondulînd ca valurile unui ocean de smoală.

Spun că am văzut acest spectacol şi am auzit cu urechile spiritului cacofonia blasfematoare ce îl însoţea. Era produsul lărmuitor al tuturor ororilor

pe care oraşul-cadavru mi le trezise în minte. Uitînd de orice consemn al tăcerii, am început să urlu, pe cînd mă lăsau nervii iar zidurile se balansau în jur. Apoi, la lumina încă nestinsă a fulgerului, mi-am dat seama că şi amfitrionul meu tremura de spaimă. Se clătina pe picioare, se agăţa de perdele cum făcusem şi eu mai înainte şi îşi întorcea capul în toate părţile ca un animal hăituit. Numai Dumnezeu ştie cîte motive avea s-o facă; pe cînd ecoul ţipe-telor mele se stingea, am auzit un alt sunet, de o sugestivitate atît de diabolică, încît doar faptul că-mi era amorţită sensibilitatea mi-a îngăduit să-mi păstrez simţurile întregi. Un pîrîit regulat, făcut cu fereală, venea de dincolo de uşă, ca şi cum pe scară ar fi urcat o întreagă hoardă în picioarele goale/ ori vîrîte în încălţări de piele. Mi se mai părea că şi clanţa de aramă, sclipind slab în razele luminărilor, era mişcată de cineva, prudent, dar vizibil. Bătrînul s-a zbătut brusc şi a scuipat în direcţia mea, împroşcînd, pe cînd se clătina agăţat strîns de perdeaua galbenă, cuvintele acestea:

— Luna plină! Fii bestemat, cîine chelălăitor! Tu i-ai chemat, iar ei au venit să mă caute! Picioarele moarte încălţate în mocasini! Fiţi blestemaţi, diavoli roşii! Nu, nu v-am otrăvit eu romul! N-am respectat riturile voastre? Să vă ia naiba! Lăsaţi-mă în pace! Daţi drumul la clanţa aia!

Chiar atunci, panourile uşii au fost zguduite de trei lovituri lente, bine calculate. O spumă albă apăruse pe buzele magicianului cuprins de panică. Transformată in disperare, frica stîrnea izbucniri de mînie împotriva mea. A făcut un pas în direcţia mesei lîngă care încercam să-mi regăsesc echilibrul şi, trăgînd perdelele de caro se agăţa, a lăsat să pătrundă in încăpere un şuvoi do raze venite de la luna plină. În razele acelea verzui, luminările au pălit, iar lucirile lor tremurau pe lambriurile roase de cari, pe pardoseala în curs de surpare, pe placa şemineului ruinat, pe mobilierul şubred şi pe draperiile atîrnînd în fîşii. Lumina s-a întins, şi pe chipul bătrînului, l-am văzut smochinindu-se şi înnegrindu-se pe cînd încerca să mă sfîşie cu ghearele lui vultureşti. Numai ochii îi rămâneau neschimbaţi. Lucea în ei o scîn-teie incandescentă care sporea în intensitate pe măsură ce faţa i se carboniza, pierind.

Loviturile în uşă s-au înmulţit. Arătarea neagră ce-mi stătea împotrivă nu mai era decît un cap cu doi ochi, încercînd zadarnic să se răsucească spre mine şi să scuipe din vreme în vreme jeturi de fiere: Panourile măcinate sufereau acum şocuri rapide şi am văzut sclipirea unui tomahawk care spărgea lemnul în ţăndări. N-am făcut nici o mişcare, eram împietrit. Buimac, am descoperit uşa sărind în bucăţi şi lăsînd să se reverse un torent inform, colosal, de ochi scăpărători, diavoleşti. O substanţă bizară, de culoarea cernelii, groasă ca un rîu de huilă, a împrăştiat în calea sa un perete, putred, a răsturnat în trecere un scaun, s-a scurs sub masă şi a străbătut întreaga încăpere pînă în locul unde se afla capul înnegrit, ai cărui ochi de jar mă ţintuiau încă. Şuvoiul s-a revărsat

peste cap, l-a înghiţit, l-a vîrît la fund şi s-a retras, fără să mă atingă, pe acelaşi traseu: uşa cea neagră şi scara clătinată.

Deodată, podeaua a cedat cu totul şi am alunecat în încăperea întunecoasă de dedesubt, pe jumătate sufocat în pînzele de păianjen şi gata să leşin de spaimă. Luna verde, strălucind prin ferestrele sparte, mi-a arătat că uşa coridorului era pe jumătate deschisă şi, pe cînd mă ridicam de pe pardoseala năpădită de moloz şi mă smulgeam dintre rămăşiţele plafonului, am văzut tre-cînd un oribil torent de negreală, străpuns de sute de ochi malefici şi fosforescenţi. Căuta uşa pivniţei. Cînd a găsit-o, solul încăperii s-a prăbuşit la rîndul său, la fel ca în camera de deasupra. Un vacarm asurzitor a fost urmat de căderea, pe lîngă fereastra dinspre apus, a unui obiect care trebuie să fi fost cupola.

Atunci m-am năspustit prin coridor spre uşa de la intrare. Neputînd s-o deschid, am înhăţat un scaun, am spart o fereastră şi am sărit în cea mai mare grabă pe peluza părăsită, unde razele de lună dansau prin iarbă şi printre mărăcini.

Zidul era înalt şi toate zăvorite. Însă, cu ajutoruL unei grămezi de cutii ce zăceau într-un colţ, am reuşit să mă caţăr şi m-am agăţat de o mare urnă de piatră instalată deasupra.

Epuizat, am privit în jur fără să zăresc altceva decît ziduri străine, ferestre şi acoperişuri vechi.

Străduţa în pantă pe care venisem nu se mai vedea nicăieri, iar puţinul pe care îl distingeam a dispărut repede în ceaţa ridicată dinspre fluviu. Pe neaşteptate, urna de care mă ţineam agăţat a început să tremure, cuprinsă parcă şi ea de ameţelile mele, iar după încă o clipă plonjam înainte, spre nu se ştie ce destin.

Omul care m-a descoperit mi-a spus că trebuie să mă fi tîrît o bună bucată de timp, în ciuda fracturilor, căci dîrele de sînge se întindeau în urmă cît vedeai cu ochii.

Ploaia le-a şters curînd şi rapoartele nu menţionează decît că am fost descoperit într-un loc necunoscut, la intrarea într-o curticică mohorîtă de dincolo de Perry Street.

N-am încercat niciodată să revin prin pomenitele labirinturi ale tenebrelor şi nu sfătuiesc pe nici un om întreg la cap să meargă acolo. Habar n-am de cine şi din ce anume era făcută creatura aceea înaintată în vîrstă, dar repet că oraşul e mort şi năpădit de orori nebănuite. Încotro să fi plecat arătarea? Nu pot să ştiu, însă eu unul m-am întors acasă, în Noua Anglie, pe dulcea cîmpie mîngîiată seară de seară de parfumul brizelor marine.

CABANA DIN CEAŢĂ

În fiecare dimineaţă, în vecinătatea falezelor de la Kingsport, o ciudată pîclă urcă din mare. Albă şi pufoasă, se înalţă din adîncuri spre fraţii ei, norii, plină de visele păşunilor umede şi ale peşterilor Leviatanului. Iar cînd, mai tîrziu, ploi liniştite de vară cad pe acoperişurile ce-i adăpostesc pe poeţi, norii aceştia împrăştie fărîme de vise pentru ca oamenii să nu trăiască fără să aibă parte de misterele vechi sau de minunăţiile pe care în timpul nopţii planetele şi le povestesc între ele.

Cînd basmele se îndesesc şi devin prea numeroase în grotele tritonilor, iar cochiliile răsucite fac să răsune peste oraşele de alge marine uitate melodii deprinse de da Cei Vechi, atunci, nerăbdătoare, ceţurile se adună în aer, încărcate cu învăţături şi taine. Iar aceia care, de pe stânci, privesc oceanul, nu văd decît o neprihănire mistică, de parcă marginea falezei ar fi marginea lumii şi clopotele solemne ale balizelor ar răsuna într-un eter feeric.

La miazănoapte de Kingsport — tîrgul arhaic — stînci înalte se ridică în nişte curioase paliere, pînă.cînd ultima face ca nordul să pară suspendat în cer ca un nor cenuşiu, de gheaţă. Este singuratică, pisc izolat, ţîşnind în spaţiul nemărginit. În locul acela coasta se răsuceşte brusc, chiar acolo unde marele Miskatonic se aruncă în ocean după ce a străbătut cîmpiile, dincolo de Arkham, purtînd cu sine legendele şi ciudatele amintiri ale pădurilor şi colinelor Noii Anglii.

Marinarii din Kingsport îşi înalţă ochii spre faleza aşa cum alţii şi-i ridică spre steaua polară. Ei îşi fixează durata carturilor de noapte după felul cum ea ascunde ori lasă la vedere Ursa Mare, Casiopeea şi Dragonul. Pentru oamenii aceştia, faleza face parte din firmament şi, într-adevăr, ea nu dispare din privirile lor decît atunci cînd ceaţa acoperă stelele sau soarele. Ei se uită cu simpatie la unele faleze, bunăoară la cea botezată Taica Neptun, ori la înşiruirea de pinteni pe care o numesc Stăvilarul, dar de cea care se apropie cel mai mult de cer se tem. Întorşi din călătorie, marinarii portughezi îşi fac semnul crucii îndată ce o observă, iar yankeii bătrîni îşi spun că escaladarea, chiar posibilă să fie acolo, ar însemna ceva mai cumplit decît moartea, Există, totuşi, o casă veche în vîrful înaltei faleze, iar seara poţi vedea lumină dincolo de ferestrele ei cu ochiuri mici. Clădirea se află acolo dintotdeauna. Cine locuieşte în ea conversează cu pîclele matinale ce se ridică din adîncuri, aşa spune lumea. El ar descoperi pe ocean lucruri stranii în clipele cînd marginea falezei se confundă cu marginea lumii întregi, cînd clopotele solemne ale balizelor încep să sune în eterul alb şi feeric. Se vorbeşte astfel fără un temei serios, căci stînca n-a fost nicicînd explorată, iar oamenii din împrejurimi evită cu grijă să-şi îndrepte lunetele spre ea. Echipajele care vin la ancoră vara au scrutat-o prin

binoclu, fără să distingă nimic altceva decît vechiul acoperiş cenuşiu, ascuţit, acoperit cu şindrilă şi avînd streaşină coborîtă pînă aproape de fundaţie, sau licărirea gălbuie filtrată prin ferestruici, la vremea serii. Vile-giaturiştii nu cred că „El" trăieşte în casa aceea de sute de ani, însă nici nu pot aduce dovezi menite să le susţină părerea eretică în ochii locuitorilor din Kingsport. Nici chiar Bătrînul cel straşnic care stă la taclale cu sticlele ceasuri întregi, cumpărîndu-şi cele necesare traiului cu monede de aur spaniol, străvechi, şi care ţine idoli de piatră în curtea casei sale antediluviene de pe Water Street, nu poate să spună decît că lucrurile stăteau la fel şi pe vremea cînd bunicul lui era doar un puştan, şi că tot aşa trebuie să fi fost cu veacuri în vrmă, cînd Belcher, Shirley şi Pownal erau guvernatorii Majestăţii Sale în provincia Massachusetts. Apoi, într-o vară, la Kingsport a apărut un filosof. Îl chema Thomas Olney şi preda lucruri plicticoase la o universitate din golful Narrangasett. Sosise împreună cu o soţie corpolentă şi cu nişte copii gălăgioşi. Ochii şi sufletul îi obosiseră de atîta aplecare asupra mereu aceloraşi înţelepciuni bine disciplinate. A contemplat ceţurile de pe diadema lui Taica Neptun, şi a încercat" să pătrundă în universul albelor mistere din lungul gradenelor uriaşe ale Stăvilarului. Dimineaţă de dimineaţă stătea lungit pe faleze, privind, peste marginea lumii, eterul criptic şi îndepărtat, ascultînd clopotele spectrale şi ţipetele sălbatice ale pescăruşilor. Îndată ce pîcla se ridica, iar marea reintra în monotonia fumului produs de vapoarele cu aburi, el suspina şi descindea în tîrg, unde-i plăcea să se plimbe pe străduţele întortocheate şi vechi ce urcă şi coboară dealul, să studieze zidurile şubrede şi intrările cu coloane bizare ce adăpostiseră atîtea generaţii de marinari viguroşi. El vorbea pînă şi cu Bătrînul cel straşnic care nu-i iubea pe străini, dar pe acesta îl invita în casa lui incredibil de arhaică, unde tavanele joase şi lambriurile roase de cari erau martorii unor solilocvii neliniştitoare de-a lungul orelor nopţii.

Bineînţeles, Olney nu putea să nu remarce casa cenuşie şi tainică, pierdută pe stînca sinistră ce se confunda cu ceaţa şi cu cerul. Misterul din jurul clădirii stîrnise mereu şuşoteli prin străduţele şerpuitoare din Kingsport. Straşnicul Bătrîn relata cu voce astmatică povestea ştiută de la tatăl său, cel ce zărise într-o noapte un fulger imens ţîşnind din casa cu acoperişuri ascuţite şi înfigîndu-se în norii de pe cer. Bunicuţa Orne, a cărei căsuţă din Ship Street zace în întregime sub muşchi şi iederă, povestea că bunica ei auzise vorbindu-se despre nişte alcătuiri stranii, de ceaţă, care zburau şi intrau de-a dreptul prin poarta îngustă, unica de altfel, a locului aceluia inaccesibil — căci intrarea se găseşte pe buza falezei, spre ocean, şi nu-i vizibilă decît de pe vapoare.

La sfîrşit, dornic să afle lucruri noi şi deloc marcat de teama locuitorilor din Kingsport sau de trîndăvia obişnuită a vilegiaturiştilor, Olney luă o hotărîre cumplită. În ciuda educaţiei sale conservatoare, ori din cauza ei, căci existenţele rutiniere hrănesc ascunse pasiuni pentru necunoscut, el se jură să

escaladeze faleza interzisă şi să viziteze vechea casă cenuşie care se profila pe cer. La drept vorbind, partea cea mai raţională a personalităţii sale îi sugera că locuitorii casei aveau posibilitatea să ajungă acolo dinspre interiorul ţinutului. Urmau, fără îndoială, o cale întinsă de-a lungul culmii celei mai apropiate de estuarul lui Miskatonic. Probabil îşi făceau tîrguielile la Arkham, ştiind bine că în Kingsport casa nu prea le era iubită, sau poate că pur şi simplu nu erau în stare să coboare faleza dinspre orăşel.

Olney merse în lungul falezei mai joase pînă la locul de unde uriaşa stîncă se înălţa cu insolenţă spre a se uni cu lucrurile celeste. Se asigură că nici o forţă umană nu se putea căţăra pe acolo şi nici nu putea descinde folosind panta ameninţătoare dinspre sud. La est şi la nord stînca, la fel de impracticabilă, se ridica la mii de picioare, perpendicular pe apă. Nu rămînea decît flancul vestic, întors spre interior în direcţia Arkham.

Într-o dimineaţă de august, devreme, Olney se apucă să caute un drum' spre pitscul inaccesibil. Merse către nord-vest pe un traseu plăcut din care păşunile se înăl-ţau spre culmea ce domina fluviul Miskatonic şi de unde ai o minunată privelişte a clopotniţelor albe din Arkham. Acolo găsi un drumeag umbros ce conducea spre oraşul acela, dar nici unul în direcţia mării, cum sperase el. Păduri şi cîmpuri coborau pînă la gura fluviului.

Nu se vedea nici un semn al prezenţei umane, nici măcar vreun zid de piatră ori o vacă singuratică, doar iarba înaltă, copacii uriaşi şi încîlceala rugilor, aşa cum trebuie să li se fi înfăţişat şi primilor indieni. Pe cînd urca încet spre est, tot mai sus deasupra estuarului aflat în stîngă sa, ca să se apropie de mare, descoperi că drumul devenea din ce în ce mai greu de străbătut şi sfîrşi prin a se întreba cum puteau oare să se descurce locuitorii acelui teren detestat cînd ieşeau în lumea exterioară, mergînd la Arkham după cumpărături. Apoi copacii se rărira şi, departe sub el, în dreapta, văzu colinele, acoperişurile vechi şi turnurile din Kings-port. Pînă şi dealul Centralului era minuscul, privit de la acea înălţime, şi abia putea distinge vechiul cimitir, în vecinătatea spitalului Congregaţiei, sub care se zvonea că se ascund pivniţe şi cripte înspăimîntătoare. În faţă creştea o iarbă deasă, erau tufe de scai şi rugi de mure, iar dincolo, stînca golaşă a falezei şi acoperişul ascuţit al temutei case cenuşii. De-acum creasta se îngusta, iar Olney se simţi teribil de singur sub cerul ostil, aproape de prăpastia îngrozitoare dinspre Kings-port, la sud, şi de peretele vertical ce măsura aproape un kilometru înălţime la vărsarea fluviului, spre nord. Deodată descoperi o groapă căscată chiar în faţa lui. Agăţîndu-se în mîini, coborî în ea pînă la o adîncime de vreo trei metri, apoi se tîrî periculos în lungul unui defileu natural spre peretele opus. Deci aşa călătoreau, între cer şi pămînt, locuitorii acelei case fantastice! Cînd ieşi din rîpă, ceaţa dimineţii începea să se adune, dar văzu desluşit înainte casa proscrisă, înaltă, cu zidurile la fel de cenuşii ca stînca şi cu acoperişul ivindu-se îndrăzneţ din mijlocul

albului lăptos al aburului marin. Şi observă că nu exista nici o uşă în părţile dinspre pămînt, ci doar citeva ferestruici cu geamuri opace în ochi-de-bou, plumbuite după moda secolului al XVII-lea. Pretutindeni în jurul său era doar un haos al norilor; nu vedea nimic altceva decît albeaţa spaţiului nemărginit. Era singur în cer cu casa aceea ciudată şi extrem de tulburătoare. Străbătînd incinta pînă la faţadă, descoperi că zidul se continua direct cu peretele falezei, încît la uşa îngustă nu puteai ajunge decît prin aer. Se simţi cuprins de o teroare pe care numai altitudinea, singură, n-o putea explica. Nu era oare prea straniu că o şindrilă atît de roasă de cari rezistase timpului şi că nişte cărămizi atît de sfărîmicioase alcătuiau un horn care se mai ţinea în picioare? întrucît ceaţa se îngroşa, Olney ocoli casa prin dreptul ferestrelor dinspre nord, vest şi sud, găsindu-le pe toate zăvorîte. Asta îl mulţumi întrucîtva, căci, cu cît privea clădirea, cu atît mai puţin îl tenta să intre în ea. Chiar atunci un zgomot îl făcu să tresară. Auzi un scrîşnet de încuietoare, un scîrţîit prelung, ca şi cum o poartă grea s-ar fi deschis încet şi prudent, apoi un pocnet de zăvor. Asta se întîmpla în partea dinspre ocean, unde uşa îngustă se deschidea în spaţiul vid la mii de picioare deasupra valurilor, într-un cer pîclos. Apoi, în casă răsunară călcături grele şi hotărîte, iar Olney auzi ferestrele deschizîndu-se, mai întîi pe latura nordică, în faţa lui, apoi la vest, pe latura cealaltă. Cînd surprinse mişcare lîngă cercevelele cele mai apropiate de el, se strecură spre latura dinspre vest şi se lipi de zid, lîngă ferestrele deja deschise. Era evident că se întorsese proprietarul, însă era tot atît de clar că nu venise pe pămînt, nici cu vreun balon ori cu o altă aeronavă ce poate fi imaginată. Din nou răsunară paşi. Olney dădu colţul spre nord, dar, înainte de a-şi putea găsi adăpost, un glas îl chemă încet şi el ştiu că urma să facă de-acum cunoştinţă cu amfitrionul. La fereastra vestică ieşise o faţă mare cu barbă neagră şi ochi fos-forecenţi, în care spectacole nemaipomenite îşi lăsaseră amprenta. Însă vocea era blîndă, în mod curios desuetă, încît Olney nu se înfioră cînd o mînă negricioasă se întinse spre el, ajutîndu-l să pătrundă în casa aceea bizară, cu lemnărie de stejar negru şi mobilier în stil Tudor. Bărbatul era îmbrăcat în veşminte foarte vechi. Părea aureolat de ştiinţa mării şi de visările înaltelor galioane. Olney nu-şi aminti mai tîrziu toate minunăţiile pe care i le povestise şi nici măcar cine era, dar afirmă că omul era binevoitor, plin de o magie a insondabilelor vise ale timpului şi spaţiului. Mica încăpere părea verde. Ea arăta ca luminată de o slabă lucoare acvatică, iar Olney văzu că ferestrele dinspre est nu erau deschise, ci zăvorite, ferind-o astfel de ceaţă cu geamurile lor groase şi spălăcite, ca fundul sticlelor vechi. Amfitrionul bărbos avea un aer tineresc, însă privirea părea să-i izvorască din străfundurile veacurilor. Legendele povestite de el despre extraordinarele lucruri străvechi îngăduiau să ghiceşti că oamenii din tîrg aveau dreptate să-l creadă aflat în legătură cu ceţurile mării şi cu norii cerului încă de la ivirea primei aşezări capabile să-i contemple, de pe

cîmpie, retragerea solitară.

Ziua se sfîrşea, iar Olney tot mai asculta istorisiri din timpurile foarte vechi şi din locuri îndepărtate. Află că regii Atlantidei se luptaseră cu nişte făpturi vîscoase şi nelegiuite ce ieşeau tîrîş din crevasele de pe fundul oceanului şi că templul lui Poseidon, cu coloanele acoperite de alge, mai poate fi zărit la miezul nopţii de pe navele ajunse în pericol şi care, văzîndu-l, ştiu că sînt pierdute. Fu evocată epoca tritonilor, dar gazda începu să ezite cînd pomenea de vremurile de dinainte de naşterea zeilor şi chiar de zeii străvechi, cînd *ceilalţi zei* veneau să danseze pe piscul Hatheg-Kla, în pustiul stîncos de lîngă Ulthar, dincolo de rîul Skai. Chiar atunci se auziră bătăi în uşă, uşa aceea veche din stejar ferecat, dincolo de care nu era decît abisul norilor albi. Olney tresări speriat, dar bărbosul îi făcu semn să stea Liniştit. Merse în vîrful picioarelor pînă la uşă, ca să privească prin ferestruică. Văzu ceva neplăcut, fiindcă, ducîndu-şi degetul la buze, reveni tot în vîrful picioarelor să închidă ferestrele înainte de a se aşeza din nou pe scaunul vechi, lingă invitatul său. Olney distinse atunci o bizară siluetă neagră întîrziind la geamul translucid al fiecărei ferestre şi fu bucuros că amfitrionul nu răspunsese bătăilor de la intrare. Căci sînt destule lucruri stranii şi imprevizibile în marele Infinit, iar cel ce caută visele trebuie să evite să se trezească, ori să-i întîlnească pe cei care nu le caută.

Apoi umbrele începură să se adune laolaltă. Mai în-tîi micile umbre furişate care se ascundeau sub masă, urmate de altele mai îndrăzneţe de prin întunecoasele unghere lambrisate. Omul cu barbă făcu atunci gesturi de rugă enigmatică şi aprinse luminări mari în nişte candelabre de aramă, ornamentate în mod curios. Arunca mereu priviri fugare spre uşă, de parcă ar fi pîndit pe cineva. Aşteptarea nu-i fu zadarnică, pentru că nu peste mult se auzi în uşă un ciocănit cu totul aparte, după un foarte vechi cod secret, fără îndoială. De data asta nu mai controlă prin ferestruică, ci împinse bîrna de stejar şi descuie uşa grea, deschizînd-o larg spre stele şi spre ceaţă. În clipa aceea, un şuvoi de armonie obscură pătrunse în încăpere, iar pe urma lui, venite din adîncurile oceanelor, toate visele şi amintirile Puternicilor dispăruţi de pe pămînt. Şi flăcări aurii jucară în plete de alge, încît Olney fu orbit şi salută respectuos. Erau acolo Neptun cu tridentul său, şi tritonii jucăuşi, şi nereidele fantastice. Pe spinarea delfinilor se legăna o uriaşă scoică purtînd alcătuirea cenuşie şi cumplită a primitivului Nodens, stăpînul Marii Genuni. Cochiliile şi tritonii scoaseră zvonuri ciudate, iar nereidele lansară sunete stranii lovind în carapacele unor monştri necunoscuţi ce-şi au sălaşul ascuns în negre peşteri marine. Atunci venerabilul Nodens îşi întinse mîna veştedă, ajutîndu-i pe Olney şi pe amfitrionul acestuia să urce în scoica uriaşă. Cochiliile şi gongurile făcură să izbucnească o gălăgie sălbatică, înspăimîntătoare. Fabulosul echipaj se lansă în eterul nemărginit, în vreme ce efectele larmei sale se pierdeau în

ecouri de tunet.

Toată noaptea, la Kingsport, privirile se îndreptară spre faleza cea mai înaltă de fiecare dată cînd furtuna şi ceaţa o îngăduiau. Către zori, cînd micile ferestre se întunecară, s-a vorbit în şoaptă de nenorocire şi dezastru. Iar copiii corpolentei soţii a lui Olney înălţară rugi Dumnezeului baptiştilor, dorindu-i călătorului să găsească undeva o umbrelă şi cizme de cauciuc, dacă ploaia n-avea să se oprească măcar dimineaţa. Apoi aurora ieşi din mare, picurînd de apă şi încununată de ceaţă, iar balizele clinchetiră solemn în vîrtejurile de eter alb. Iar la amiază, corurile elfilor răsunară peste ocean în vreme ce Olney, coborînd falezele uscat şi încălţat lejer, îşi făcea intrarea în Kingsport cu aerul cuiva care a văzut ţări îndepărtate. Fu incapabil să-şi amintească la ce anume visase în cabana pustnicului fără nume, înfiptă în cer, şi nici nu se pricepu să explice cum coborîse de pe stinca aceea unde omul nu-şi pusese nicicînd piciorul. Nu vorbi cu nimeni despre aventura sa, exceptîndu-l pe Bătrînul cel straşnic care de atunci înainte murmura în barba albă lucruri ciudate, gata să jure că bărbatul co-borît de pe faleză nu mai era cel care urcase şi că spiritul celui numit Thomas Olney plutea acolo, sus, fie sub acoperişul cenuşiu şi ascuţit, fie printre crestele de necuprins ale sinistrei pîcle albe.

Iar din ziua respectivă, de-a lungul multor ani de viaţă mediocră şi laşă, filosoful munci, mîncă, dormi şi duse la bun sfrîşit toate actele unui cetăţean. El nu mai tânjeşte după magia colinelor îndepărtate şi nici nu mai suspină pentru misterele ce urcă asemeni unor recife verzi dintr-o mare fără fund. Monotonia vieţii nu-i mai stîrneşte tristeţe, iar gîndurile bine disciplinate îi satisfac imaginaţia. Soţia lui a ajuns mai corpolentă, copiii mai mari, mai gălăgioşi, şi el nu scapă niciodată prilejul de a arăta cît se mîndreşte cu ei. În priviri nu-i scapără nici o nelinişte, iar dacă ascultă uneori clopotele solemne sau goarnele elfilor îndepărtaţi, asta se întîmplă numai noaptea, cînd rătăcesc bătrînele vise. N-a mai revenit niciodată la Kingsport, căci familiei sale nu-i plăceau casele vechi şi se plîngea de proasta funcţionare a coşurilor de sobă. Au acum un bungalow la Bristol High-lands, unde nu există faleze înalte, iar vecinii sînt moderni şi civilizaţi.

Dar la Kingsport se aud istorii ciudate. Pînă şi Bă-trînul cel straşnic admite ceva nepovestit de bunicul său; căci acum, cînd vîntul de nord suflă cu zgomot deasupra casei ce se confundă cu firmamentul, s-a rupt în sfîrşit tăcerea neliniştită şi ameninţătoare instalată cu mult înainte ca pesta să facă ravagii prin tîrgul Kingsport. Iar vîrstnicii vorbesc de nişte glasuri voioase pe care le aud cîntînd şi de un rîs încărcat de bucurii nepămînteşti. Ei spun că, seara, ferestrele sînt mai luminate ca odinioară. Mai spun că aurora vine mai des prin locurile acelea, drapată într-un albastru strălucitor, cu năluciri din universul îngheţat, pe cînd stînca şi casa se conturează, negre şi fantastice, pe un fundal dezlănţuit. Iar ceţurile din zori sînt mai groase. Cît despre marinari, ei nu mai

sînt foarte siguri că zvonurile vătuite ale mării provin de la balize. Cel mai curios dintre toate faptele este dispariţia vechilor temeri din sufletele tinerilor din Kingsport. Ei sînt acum dispuşi să asculte, noaptea, şuieratul slab al vîntului de nord şi jură că nici răul, nici durerea nu pot locui în vechea casă cu acoperiş ascuţit, căci noile voci sînt pline de bucurie, iar o dată cu ele se aud rîsete şi muzică. Nu se ştie ce legende vor fi aducînd ceţurile marine pe acel pisc bîntuit, dar tinerii ard de dorinţa de a cunoaşte minunile ce bat la uşa căscată pe faleză cînd norii se îngroaşă mult, încît bă-trînii se tem ca nu cumva, într-o bună zi, ei să înceapă să se caţăre, unul după altul, spre vîrful inaccesibil, în cer, ca să descopere secretul ascuns de veacuri sub ascuţitul acoperiş de şindrilă care face parte din stîncă, din stele şi din vechile spaime de la Kingsport. Nu se îndoiesc că tinerii aceştia aventuroşi au să se întoarcă, dar socotesc că o lumină le va pieri din priviri şi voinţa le va părăsi inimile. Ei doresc ca vechiul Kingsport, cu străduţele sale abrupte şi cu faţade arhaice, să-şi continue existenţa, şi să nu cadă în apatie pe măsură ce se întăreşte corul ritual în teribilul cuib de vultur necunoscut, unde ceaţa şi visele poposesc pentru odihnă pe parcursul călătoriei lor din mare spre cer. Ei nu vor ca sufletele tinerilor să abandoneze căminele plăcute şi tavernele cu acoperişuri triunghiulare din vechiul Kingsport şi nici să-şi dorească eventual ca riturile şi cîntecele din acel loc stâncos să crească în intensitate. Căci, aşa cum glasul a adus alte ceţuri din mare şi alte lumini dinspre nord, ei spun că glasuri noi vor aduce încă mai multe ceţuri, mai multe lumini, pînă cînd Zeii Străvechi (pe care îi pomenesc doar pe şoptite, de teamă să nu-i audă pastorul) au să iasă, poate, din adîncurile neştiute ale pustiului Kadath, instalîndu-se pe stînca aceea atît de apropiată de dealurile şi de văile surîzătoare ale neamului lor liniştit, de pescari. Ei nu rîvnesc la nimic din toate acestea, fiindcă pentru oamenii simpli lucrurile nepămînteşti nu sînt binevenite şi, în plus, Bătrî-nul cel straşnic aminteşte adesea spusele lui Olney despre bătăile în uşă de care locatarul cabanei se temea şi despre forma profilată în ceaţă, prin geamurile ciudate, opace şi plumbuite, ale ferestrelor în ochi-de-bou. Totuşi, doar Străvechii pot să hotărască lucrurile acestea. Iar ceaţa matinală se ridică între timp deasupra piscului singuratic, în vîrful căruia stă cocoţată ameţitor casa de demult, casa cenuşie cu streşini joase, unde nu vezi pe nimeni, dar seara aprinde lumini tainice, cînd vîntul de la nord se face ecoul unor petreceri ciudate. Albă şi pufoasă, ceaţa se înalţă din adîncuri către fraţii ei, norii, plină de visele păşunilor umede şi ale peşterilor Leviatanului. Şi pe eînd basmele se îndesesc şi devin prea numeroase în grotele tritonilor, iar cochiliile răsucite fac să răsune peste oraşele de alge marine uitate melodii deprinse de la Cei Vechi, atunci, nerăbdătoare, ceţurile se adună în aer, încărcate cu învăţături şi taine. Iar aoeia care privesc spre ocean din Kings-port, tîrg cuibărit incomod pe falezele joase de sub acea temută santinelă de piatră, nu văd decît o neprihănire

mistică, de parcă marginea falezei ar fi marginea lumii şi clopotele solemne ale balizelor ar răsuna într-un eter feeric.

ÎNTRE ZIDURILE DIN ERYX

(în colaborare cu Kenneth Sterling)

Înainte de a mă odihni, fac aceste însemnări sumare, necesare raportului pe care urmează să-l prezint.

Descoperirea mea este atît de neobişnuită şi contrară tuturor experienţelor de pînă acum, încît merită o descriere amănunţită.

Am aterizatt pe aeroportul principal de pe Venus pe data de 18 martie, după timpul terestru, 9-VI după ca-îendarul planetei. Făceam parte din echipa lui Miller; mi-am primit echipamentul şi un ceas adaptat la rotaţia ceva mai rapidă a lui Venus şi mi-am executat obişnuitul antrenament cu masca. După două zile, am fost declarat aplt pentru misiune. Plecînd de la sediul din Terra Nova- al Companiei Cristalului în zorii zilei de 12-VI, am urmat ruta sudică, trasată pe hartă de An-derson. Era rea, fiindcă junglele acestea sînt mereu pe jumătate , impracticabile după ploaie. Probabil că umezeala dă plantelor cățărătoare consistenţa pielii: uneori trebuie să le tai cu maceta minute în şir, pînă să-ţi poţi deschide o trecere.

Spre amiază, vremea s-a îmbunătăţit. Vegetaţia a devenit mai suplă şi mai elastică, iar maceta lucra mai cu spor, însă nici chiar aşa nu puteam înainta foarte repede. Măştile de oxigen Carter sînt prea grele şi îl epuizează rapid pe un ins relativ bine clădit. O mască Dubois cu rezervor din burete în loc de tuburi ar fi produs un aer tot atît de bun, cîntărind de două ori mai puţin. Detectorul de cristale părea să funcţioneze perfect, indicînd cu regularitate o direcţie concordantă cu releveul lui Anderson. E curios să constaţi cum acţionează principiul afinităţii, fără trucul vechilor „nuiele de ghicit" ce se folosesc pe pămînt. Trebuia să existe un important filon de cristal la mai puţin de o mie de kilometri, dar presupun că blestemaţii aceia de oameni-şopîrlă îl ţin mereu sub pază. Îşi închipuie pesemne că sîntem caraghioşi venind să căutăm acest mineral pe Venus, aşa cum şi noi îi găsim stupizi pentru că se bălăcesc în noroi cînd zăresc vreo bucată din el, păstrînd-o-apoi în templul lor, pe un piedestal. Dacă şi-ar putea schimba, măcar, religia! Ei nu folosesc cristalul, decît cel mult ca obiect de rugăciune. Lăsînd la o parte teologia, ar putea să ne dea voie să luăm ce dorim şi, chiar dacă ar învăţa să trateze cristalele în aşa fel încît să obţină energie, există aici mai mult decît suficiente pentru planeta lor şi a noastră luate împreună. Cît despre mine, m-am săturat

să tot trec pe lîngă filoane şi să caut cristale răzleţe prin albiile rîurilor din junglă. Uneori, mi-aş dori ca o armată zdravănă de la noi să-î mături pe toţi cerşetorii ăştia plini de solzi. Vreo douăzeci de nave ar aduce trupe îndestulătoare ca să facă treaba. Nu poţi numi creaturile astea oameni, cu toate oraşele şi turnurile lor. Nu ştiu nimic altceva decît să construiască. Întrebuinţează săbii şi săgeţi otrăvite, dar nu cred că pretinsele lor oraşe prezintă mai multă importanţă decît furnicarele sau barajele ridicate de castori. Mă întreb dacă au măcar vreun limbaj adevărat, căci tot ce se povesteşte despre „comunicarea psihologică" prin tentaculele pe care le au pe piept îmi pare mai degrabă o glumă. Lumea se lasă înşelată de faptul că stau în picioare, însă aici nu-i decît o asemănare fizică întîmplătoare cu omul terestru. Mi-ar face o deosebită plăcere să umblu prin jungla planetei Venus fără să 'trebuiască să iau aminte la grupuleţele lor, şi nici să mă feresc de săgeţile lor otrăvite. Poate că erau co-recţi înainte de a fi început noi să le luăm cristalele, dar acum au ajuns o veritabilă plagă. Ne întîmpină cu săgeţi, ne taie conductele de apă. Sînt din ce în ce mai convins că au un simţ special, ca detectorul nostru de cristale. Nimeni nu i-a văzut vreodată legîndu-se de vreun om care n-avea cristale asupra sa. Pe la ora 1 după-amiază, o săgeată era cît pe ce să-mi dea jos casca şi pentru o clipă am crezut că unul din tuburile de oxigen îmi fusese străpuns. Diavolii aceia vicleni nu făcuseră nici cel mai mic zgomot şi, totuşi, trei dintre ei mă înconjuraseră. I-am lichidat pe toţi, trăgînd roată cu pistolul aruncător de flăcări, căci reuşisem să-i localizez în ciuda culorii care-i făcea să se confunde cu jungla. Unul atingea doi metri şi patruzeci în înălţime şi avea un bot ca de tapir. Ceilalţi doi nu măsurau decît doi metri şi zece centimetri. Ceea ce-i face atît de temuţi este numărul, dar un singur regiment de lansatori de flăcări le-ar veni rapid de hac. E totuşi curios că ajunseseră să domine planeta. Intre creaturile vii, nu există nici una mai presus de okmanii şi skorahii tîrî-tori, sau decît tukahii zburători de pe celălalt continent, dacă, bineînţeles, grotele platoului dioneean nu ascund cumva vreo populaţie necunoscută.

În jurul orei 2, detectorul a virat spre vest, indicînd cristale izolate în dreapta mea. Asta era în conformitate cu teoria lui Anderson şi, prin urmare, mi-am schimbat ruta. Drumul era mai greu, nu doar fiindcă solul se înălţa, ci şi din pricină că viaţa animală devenea mai intensă, iar plantele carnivore mai numeroase. Despicam mai departe ugraţii, călcam în picioare skorahii, iar combinezonul de piele îmi era plin de urmele daro-hilor pe care tocmai îi strivisem. Soarele nu reuşea să usuce nămolul. La fiecare pas, picioarele mi se afundau zece-cincisprezece centimetri şi, cînd le trăgeam afară, se auzea un zgomot ca de sorbitură. Mi-ar place ca, pentru climatul acesta, cineva să inventeze un combinezon dintr-o altă substanţă decît pielea. Stofa ar putrezi, evident, dar o ţesătură metalică fină, care nu se destramă, ca tubul menit să ferească documentele de descompunere... Aşa ceva ar trebui să se poată face.

Pe la 3 şi jumătate am mîncat. Dacă mîncare se poate numi faptul că-ţi vîri nişte tablete hrănitoare sub mască.

Nu mult după aceea, am observat o netă schimbare a peisajului. Florile vii. cu aspect veninos, deveneau sp?ctrale. Toate contururile începură să oscileze ritmic şi apărură puncte de lumină strălucitoare, dansînd ia aceeaşi cadenţă. Apoi temperatura păru să fluctueze ca influenţată de un ciocănit ritmic. Întreg universul lăsa impresia că se zbate într-o pulsaţie adîncă şi regulată ce umplea spaţiul. Mi-am pierdut simţul echilibrului şi, cuprins de ameţeli, am început să mă clatin; am închis ochii, mi-am acoperit urechile cu palmele, însă situaţia nu s-a ameliorat. Totuşi, spiritul îmi era încă lucid şi, în cîteva minute, am priceput ce se întîmplase. Dădusem peste una din acele bizare plante ale mirajelor, despre care circulau multe poveşti. Anderson mă prevenise, mi le descrisese foarte exact — tija stufoasă, frunzele ascuţite, florile marmorate, emanînd gaze generatoare de vise şi capabile să pătrundă prin orice fel de mască. Amintindu-mi ce păţise Kailey cu trei luni în urmă, m-a cuprins panica şi am început să fug prin lumea dementă şi haotică pe care o ţeseau în jurul meu manifestările plantei. Apoi mi-am venit în fire şi am înţeles că nu-mi rămînea altceva de făcut decît să mă îndepărtez de sursa pulsaţiilor, deschizîndu-mi orbeşte o cale de trecere, fără să mai ţin cont de lucrurile în-vîrtejite pe lîngă mine, pînă cînd aş fi ajuns la adăpost, dincolo de raza de acţiune a plantei.

Deşi totul se rotea periculos, am încercat să iau direcţia cea bună. Calea urmată de mine era foarte departe de o linie dreaptă. Încetul cu încetul, sclipirile mişcătoare au dispărut, iar peisajul spectral şi unduitor şi-a regăsit aspectul solid. Cînd am fost iarăşi în siguranţă, mi-am privit ceasul şi am rămas uluit de constatarea că nu era decît ora 4 şi 20.

Întreaga încercare durase doar cu puţin peste o jumătate de oră. Mi se păruse o eternitate. Cu toate acestea, fiecare clipă de întîrziere era supărătoare. Îndepăr-tîndu-mă de plantă, pierdusem teren. M-am avîntat acum spre vîrful colinei pe care mi-o indica detectorul de cristale, concentrîndu-mi toată energia ca să ajung acolo cît mai curînd. Jungla era încă deasă, dar cu mai puţină viaţă animală în ea. La un moment dat, o floare carnivoră s-a închis peste piciorul meu drept şi mi l-a imobilizat atît de ferm, că am fost nevoit s-o fac bucăţele, tăind-o cu maceta.

În mai puţin de o oră jungla s-a rărit, iar pe la 5, străbătînd mai întîi un brîu de tufe de ferigă, am ieşit pe un platou larg, acoperit cu muşchi. Mergeam de-a-cum mai repede şi, după oscilaţiile suferite de acul detectorului, am văzut că eram aproape de ţintă.

Terenul se înălţa, terminat printr-o culme. Am atins vîrful la 5 şi 30. În faţă am descoperit atunci o mare întindere netedă, cu păduri în depărtare. Fără nici o îndoială, era platoul găsit de Matsugawa cu cincizeci de ani în urmă şi

care pe hărţile noastre poartă numele de *Eryx,* sau *pămînturile eryciniene.* Dar ceea ce mi-a făcut inima să tresară a fost un mic amănunt ce nu putea fi departe de centrul geometric al platoului. Un punct de lumină singuratic, strălucind prin pîclă, de o luminozitate pătrunzătoare şi care se detaşa în mijlocul aburilor gălbui ai zilei. Era, de bună seamă, cristalul căutat de mine, un obiect de mărimea oului de găină, dar conţinînd destulă energie pentru a încălzi un oraş timp de un an întreg. Cu ochii ţintă la lumina din depărtare, nu m-am mirat deloc că mizerabilii de oameni-şopîrlă aveau un adevărat cult al cristalelor respective. Şi totuşi, ei n-au nici cea mai vagă idee despre puterea acumulată în ele.

Luând-o la fugă, am încercat să ajung cît puteam de repede la prada ieşită pe neaşteptate în calea mea. Şi nu mi-a convenit deloc cînd muşchiul compact a făcut loc unui mîl presărat cu ierburi şi cu rădăcini. Înaintam însă împroşcîndu-mă cu noroi, prea puţin preocupat să observ dacă prin. jur nu se pitiseră cumva nişte oameni-şopîrlă. Pe măsură ce avansam, lumina părea să se intensifice şi începeam să-i remarc o particularitate. În mod cert, era vorba de un cristal dintre cele mai minunate, încît bucuria îmi sporea cu fiecare pas.

Acum trebuie să fiu foarte atent la ceea ce scriu în raport, întrucît cele ce urmează din acest moment înainte se referă la nişte întîmplări fără precedent, chiar dacă din fericire verificabile. Alergam cu o nerăbdare mereu crescută şi eram deja la vreo sută cte metri depărtare de cristalul aşezat destul de straniu pe un fel de moviliţă din mîlul omniprezent, cînd, deodată, ceva m-a lovit în piept şi peste pumnii strînşi, răsturnîndu-mă în noroi. În cădere, am făcut un zgomot cumplit şi nici solul moale, nici ierburile şi rădăcinile pîine de mîzgă nu mi-au protejat capul de un şoc nemaipomenit. O clipă am rămas nemişcat, prea surprins încă să mai cuget. Apoi m-am ridicat automat în picioare şi am început să-mi curăţ combinezonul de piele. Habar n-a-veam peste ce dădusem. Nu văzusem nimic în stara să-mi provoace şocul, nu vedeam nimic nici acum. Poate că pur şi simplu alunecasem pe mîzgă, dar durerea din pumni şi din piept mă făcea să fiu de altă părere. Ori, poate că incidentul nu era decît o iluzie produsă de vreo plantă a mirajelor, ascunsă. Era însă puţin probabil, fiindcă nu remarcasem nici unul dintre simptomele ştiute, iar în locul acela nu exista vreo urmă de asemenea vegetaţie. Dacă aş fi fost pe Pămînt, aş fi suspectat prezenţa unei bariere de forţă N instalată de vreo autoritate oarecare spre a împiedica pătrunderea într-o zonă interzisă, dar în regiunea aceea lipsită de oameni o atare idee se dovedea absurdă.

Adunîndu-mi în cele din urmă simţurile, am hotărîte să-mi încep căutarea. Cu maceta ţinută în prelungirea braţului înainte, ca să întîlnească ea, prima, forţa aceea stranie, m-am îndreptat iarăşi, cu multă prudenţă, spre cristalul strălucitor. La al treilea pas m-am oprit, cu lama proptită într-o suprafaţă solidă. O suprafaţă invizibilă pentru ochii mei. După un moment de ezitare, am

prins curaj. Întinzîndu-mi braţul stîng, am verificat prezenţa unei materii solide nevăzute, sau iluzia tactilă a unei materii solide, aflată în faţa mea. Prin deplasarea mîinii, mi-am dat seama că bariera se extindea, că era netedă ca sticla, fără nici o îmbinare între blocuri. Găsind puterea de a-mi continua explorarea, mi-am scos mănuşa şi am atins lucrul acela cu palma goală. Era tare ca sticla, iar răceala obiectului contrasta în chip curios cu atmosfera ambiantă. Mi-am încordat la maximum privirea ca să percep vreo urmă din substanţa ce-mi stătea împotrivă. N-am putut observa nimic. Nici măcar o vagă refracţie, judecind după peisajul din faţă. Iar absenţa reflecţiei mi-o dovedea lipsa imaginii soarelui. O curiozitate arzătoare mi-a înlocuit toate celelalte sentimente şi mi-am lărgit cercetările pe cît puteam. Explorînd cu mîinile, am descoperit că bariera se ridica de la sol pînă la un nivel unde nu mal ajungeam, şi că se întindea pînă nu se ştie unde în cele două părţi. Era, aşadar, un zid veritabil.

Din nou m-am gîndit la planta mirajelor şi la visele provocate de ea, însă o clipă de reflecţie mi-a alungat din cap ideea asta. Lovind puternic în barieră cu mîne-rul macetei, izbind pînă şi cu cizmele, m-am străduit să interpretez sunetele obţinute. Te trimiteau cu gîndul la cele produse de beton, deşi mîinile mele atingeau o suprafaţă mai curînd vitroasă sau metalică. În mod sigur, mă găseam dinaintea unui lucru ce întrecea toate experienţele mele anterioare. Logic vorbind, trebuia să încerc o evaluare a dimensiunilor zidului. Problema înălţimii ar fi fost dificilă, dacă nu insolubilă, dar lungimea şi forma puteau fi determinate cu uşurinţă. Întinzîndu-mi braţele şi lipindu-mi corpul de barieră, am început să mă deplasez către stînga, atent să păstrez aceeaşi direcţie. După mai mulţi paşi, am putut conchide că zidul nu era drept şi că urmam sensul unor mari cercuri dintr-o spirală. Chiar atunci atenţia mi-a fost atrasă de nişte amănunte aflate în directă relaţie cu cristalul încă îndepărtat, ţinta căutărilor mele.

Am mai spus că, pînă şi de la o distanţă mai mare, poziţia obiectului strălucitor părea ciudată, acolo, pe moviliţa lui. Acum, de la vreo sută de metri, am putut vedea, cu toată pîcla, ce era moviliţa aceea. Era corpul unui om care purta combinezonul de piele al Companiei Cristalului; zăcea întins pe spate, iar masca pentru oxigen îi era pe jumătate afundată în mîl, la cîţiva metri mai încolo. În mîna dreaptă, crispată convulsiv pe piept, ţinea cristalul ce mă condusese pînă acolo, un sferoid de dimensiuni incredibile, atît de mare încît degetele mortului nu ajungeau să-l cuprindă cu totul. De la distanţa unde stăteam, am putut observa că decesul era de dată recentă. Descompunerea abia începuse şi mi-am spus că, în climatul venusian era semn căi moartea nu survenise decît cu o zi în urmă. Curînd aveau să se năpustească asupra cadavrului teribilele muşte farnoth. M-am întrebat cine putea fi omul acela. În mod precis, nu cineva văzut în timpul călătoriei. Trebuie să fi fost vreunul

dintre cei vechi, plecat în vreo misiune lungă şi ajuns în regiune fără legătură cu echipa lui Anderson. Zăcea acolo, iar razele marelui cristal ţîşneau printre degetele lui înţepenite. Vreme de cinci minute bune, am rămas ţintuit de surpriză şi de teamă. M-a asaltat spaima şi o nesăbuită dorinţă de a fugi a pus stăpînire pe mine. Nu putea fi opera viclenilor oameni-şopîrlă, căci mai avea asupra sa cristalul găsit. Să fi avut vreo relaţie cu zidul invizibil? Şi unde găsise oare cristalul? Instrumentul lui Anderson îl semnalase în acest loc, chiar mai înainte ca omul să fi murit. Am început să mă gîndesc la bariera invizibilă ca la ceva funest şi m-am îndepărtat de ea, tremurînd. Totuşi, ştiam că trebuia să lămuresc misterul, şi cu atît mai repede cît tragedia era recentă. Deodată, făcînd efortul de a-mi concentra gîndurile spre problema pe care trebuia s-o înfrunt, am ghicit un mijloc de a măsura înălţimea zidului, ori măcar de a şti dacă el se ridica la nesfîrşit sau nu. Apucînd un pumn de mîl, am lăsat apa să se scurgă pînă cînd a primit o oarecare consistenţă şi l-am aruncat în bariera transparentă. La înălţimea de vreo patru metri, s-a strivit de suprafaţa invizibilă, împrăştiindu-se imediat şi scurgîndu-se în mici şiroaie cu o iuţeală surprinzătoare. Aparent, zidul era foarte înalt. Un al doilea pumn de mîl, aruncat mai sus, a atins suprafaţa la vreo cinci metri şi jumătate de la sol şi a dispărut, la fel de repede ca şi primul. Mi-am adunat toate puterile şi m-am pregătit să arunc pentru a treia oară, cît puteam de sus; lăsînd apa să se scurgă din mîl şi apăsîndu-l ca să-i dau consistenţa maximă, L-am azvîrlit atît de sus încît mi-a fost teamă că o să întâlnească din nou suprafaţa. De data asta, însă, a trecut peste barieră şi a căzut în partea cealaltă, împroş-cînd stropi. În sfîrşit, aveam o vagă idee despre înălţimea zidului, care trebuie să fi fost de aproape şase metri. Pe un perete vertical de netezimea sticlei, înalt de şase metri, ascensiunea devenea în chip evident im-posibilă. Prin urmare, trebuia să dau mai departe ocol barierei, în speranţa că voi găsi o intrare, un capăt sau vreo întrerupere oarecare. Obstacolul alcătuia oare un» cerc complet sau o altă figură geometrică, ori era doar un arc sau un semicerc? Mi-am reluat înceată mişcare circulară spre stînga, pipăind cu palmele suprafaţa invizibilă şi trăgînd nădejde să găsesc o fereastră sau vreo mică spărtură. Înainte de a începe, m-am străduit să-mi, marchez poziţia printr-o groapă săpată în mîl, însă mî-lul era prea subţire ca să poată păstra vreo urmă. Am fixat totuşi cu aproximaţie locul, remarcînd în pădure un arbore înalt, chiar pe axa cristalului care scînteiat la o sută de metri distanţă. Dacă nu exista nici o poartă sau vreo altă intrare, puteam să-mi dau seama cînd aş-fi făcut turul complet al zidului. N-am avansat prea mult. pînă am realizat că linia curbă reprezenta o împrejmuire circulară cu diametrul de o sută de metri. Dacă acest contur era regulat, însemna că mortul zăcea aproape de zid, într-un punct situat fie în interiorul, fie în exteriorul barierei; aveam să mă conving curînd. Cum înconjuram lent obstacolul, fără să dau de poartă, de fereastră ori de vreo altă

intrare, am apreciat că trupul se afla în interior. Apropiindu-mă, am descoperit ceva alarmant în expresia, feţei şi în căutătura ochilor sticloşi. Ajuns foarte aproape, l-am identificat în persoana lui Dwight, un veteran pe care nu-l cunoscusem niciodată personal, dar îmi fusese descris la bază cu un an în urmă. Cristalul ţinut strîns în mînă era neîndoielnic o captură frumoasă, specimenul cel mai mare văzut de mine vreodată. Eram atît de aproape de corp că l-aş fi putut atinge, dacă n-ar fi fost bariera, şi deodată mîna mea stîngă, care îşi continua explora-rea, a dat peste un unghi al suprafeţei invizibile. Într-o secundă, am devenit conştient că exista o deschizătură de vreun metru lărgime, pornind de la sol şi pînă într-un loc unde nu mai ajungeam. Fără să ezit, am intrat şi m-am îndreptat spre corpul căzut în unghi drept faţă de pasajul descoperit de mine şi care părea un coridor lipsit de uşă. Am constatat cu surprindere că interiorul acelei vaste îngrădituri avea pereţi despărţitori. Aplecîndu-mă să examinez cadavrul, am văzut că nu prezenta nici o rană. Asta nu m-a surprins prea tare, fiindcă existenţa cristalului excludea vecinătatea indigenilor cu aspect de reptilă. Căutînd o cauză posibilă a morţii, ochii mi-au căzut pe masca de oxigen alunecată aproape de picioarele cadavrului. Era ceva cit se poate de semnificativ. Fără mască, nici o fiinţă omenească nu putea respira aerul de pe Venus mai mult de treizeci de secunde, iar Dvvight, dacă el era, părea să şi-o fi pierdut pe a sa. Şi-o legase pesemne neglijent, încît greutatea tuburilor desprinsese cataramele, ceea ce nu s-ar fi întîmplat cu o mască Dubois, al cărei rezervor e învelit în burete. Răgazul de o jumătate da minut fusese prea scurt pentru a-i permite omului să se aplece şi să-şi recupereze piesa protectoare, sau poate că în momentul acela cantitatea de cianogen din atmosferă fusese neobişnuit de ridicată. Omul era absorbit probabil de contemplarea cristalului. În aparenţă, tocmai îl scosese din buzunarul combinezonului, căci acesta era descheiat. Am tras cristalul enorm dintre degetele prospectorului mort. Sferoidul era mai mare deeît pumnul unui bărbat şi strălucea de parcă ar fi avut viaţă în razele roşietice ale soarelui coborît spre asfinţit. Atingîndu-i suprafaţa fosforescentă, involuntar, m-a străbătut un fior, ca şi cum aş fi preluat asupra mea, odată cu preţiosul obiect, şi blestemul oe-l lovise pe omul acela.

Am vîrît cu grijă cristalul în buzunarul combinezonului meu de piele. Nu-mi pasase niciodată de superstiţii. Aşezându-(i mortului casca pe faţă, rni-ara îndreptat spinarea şi m-am retras prin pasajul invizibil spre intrarea în marea incintă. Nu puteam crede nici măcar o clipă că edificiul era construit de fiinţe omeneşti. Trecuseră abia şaptezeci şi doi de ani de la descinderea navelor noastre pe Venus, iar singurele făpturi umane de pe planetă erau cele din Terra Novai Ştiinţa omului nu cunoaşte nici o substanţă solidă atît de perfect transparentă, străină de fenomenul reflexiei. Invaziile umane preistorice pe Venus sînt categoric excluse, încît nu mai rămîne decît soluţia unei construcţii

indigene. O uitată rasă de făpturi evoluate să-i fi precedat oare pe oamenii-şopîrlă în calitate de stăpîni aii planetei Venus? Cu toate oraşele lor îngrijit construite, era greu să poţi trece în seama pseudoreptilelor o realizare de acest fel. Trebuie să fi existat o altă rasă, cu secole în urmă, al cărei ultim vestigiu era chiar acolo: Oare expediţiile ce urmează vor mai descoperi ruine asemănătoare? Scopul unei astfel de construcţii întrecea simplele speculaţii, dar materialul său straniu şi, la prima vedere, puţin practic sugerează o finalitate re-ligioasă. Dîndu-mi seama că eram incapabil să rezolv problema, am hotărît că tot ce puteam face era să ex-plorez structura invizibilă. Aveam convingerea că în-globa diferite săli şi coridoare aşezate pe platoul parcă acoperit de mîl neîntrerupt, şi mi-am închipuit că o cunoaştere a planului după care erau ele dispuse avea să-mi furnizeze date utile. De aceea, revenind şi trecînd pe lingă cadavru, am început să avansez în lungul coridorului spre interior, de unde e foarte probabil că omul surprins de moarte ieşea. Am lăsat pentru mai tîrziu întrebările asupra locului însuşi.

Pipăind ca un orb, în ciuda faptului că soarele răs-pîndea lumină, avansam încet. Curînd coridorul a cotit brusc, alcătuia acum o spirală orientată spre centru. Din cînd in cînd, mîna mea descoperea cîte o trecere laterală lipsită de uşă, iar de mai multe ori am ajuns» în puncte de unde porneau trei-patru coridoare divergente. În asemenea situaţii alegeam întotdeauna ruta interioară, care părea continuă. Aveam tot timpul să cercetez căile transversale după ce aş fi ajuns în centru. În sfîrşit, am simţit coridorul terminîndu-se într-un larg spaţiu descoperit. Tot pipăind în jur, am constatat că eram într-o cameră circulară eu diametrul de vreo trei metri, iar după poziţia cadavrului faţă de unele repere din pădure am apreciat că încăperea aceea se găsea, cu aproximaţie, în centrul edificiului. Pe lingă culoarul prin care venisem, se deschideau de aici încă' cinci. Pe primul l-am fixat în memorie, aliniind în mintea mea corpul şi un arbore de la orizont, cînd mat stăteam încă la intrarea camerei. Încăperea n-avea nimic deosebit, decît solul mocirlos existent pretutindeni.

M-am întrebat dacă această parte a clădirii poseda un acoperiş. Aruncînd şi aici, cum mai făcusem, un pumn de mîl, am descoperit imediat că nu avea. Dacă o fi avut unul, trebuie să se fi prăbuşit cu multă vreme în urmă, fiindcă paşii nu mi se împiedicau în nici o rămăşiţă. Pe cînd mă gîndeam, m-a frapat că structura, deşi părea foarte veche, era lipsită de gropi, de crăpături sau de alte semne ale ruinei ... Ce era în fond, ce fusese?... Din ce era făcută? ... De ce nu apărea vreo urmă de perete despărţitor în zidurile cu aspect vitros, surprinzător de omogene? De ce nu exista nici o uşă, interioară sau exterioară? Ştiam doar că mă găseam într-un edificiu rotund, fără acoperiş, fără porţi, construit dintr-un material dur, neted, perfect transparent, care nu reflecta lumina şi nu era reflectat, cu un diametru de vreo sută de metri, cu numeroase

coridoare şi o mică încăpere circulară în centru.

Cercetările mele nu aduceau nimic în plus. Am observat acum că soarele coborîse mult spre vest, disc de aur roşu, plutind într-un lac stacojiu-portocaliu de deasupra copacilor înfăşuraţi în ceţuri, la orizont. Prin urmare, trebuia să mă grăbesc dacă voiam să descopăr înainte de lăsarea întunericului un loc uscat unde să mă culc.

Hotărîsem cu mult mai devreme să mă opresc pentru noapte pe platoul solid şi acoperit de muşchi, nu departe de culmea de pe care zărisem cristalul strălucitor, încrezător în norocul meu dintotdeauna faţă de vreun atac al oamenilor-şopîiiă. Fusesem mereu de părere că trebuia să călătorim în grupuri de doi sau mai mulţi, pentru ca unul dintre noi să poată asigura paza pe timpul nopţii. Dar atacurile nocturne erau atît de rare, încît compania nu-şi făcea griji din asta. Creatu-l rile solzoase păreau să vadă cu dificultate prin întuneric, chiar şi la lumina torţelor. Pe acelaşi coridor pe unde venisem, mî-am reluat mersul ca să ies din edificiu. O explorare ceva mai serioasă putea să mai aştepte o zi.

Căutîndu-mi pe pipăite, cum puteam mai bine, drumul prin coridorul în spirală şi ghidat doar de o vagă amintire a unor pete de iarbă de pe platou, m-am trezit încă o dată în vecinătatea cadavrului. Vreo două muşte farnoth zburau de-acum pe deasupra feţei acoperite de cască şi ştiam că descompunerea începuse. Cu un dezgust instinctiv, am ridicat mîna să alung acea avangardă a necrofagilor, cînd s-a produs un lucru surprinzător. Un zid invizibil ,mi-a oprit mîna, dîndu-mi de înţeles că, în ciuda precauţiilor mele, nu revenisem în coridorul unde zăcea corpul. Eram într-un culoar paralel, deoarece făcusem, fără nici o îndoială, unv viraj greşit. Cu nădejdea că voi găsi în faţă o ieşire, am mers mai departe, însă m-am lovit de un zid. Trebuia, aşadar, să mă întorc în camera centrală şi să reiau drumul. Nu-mi puteam da seama cu exactitate unde greşisem. Am cercetat solul în speranţa că urmele îmi rămăseseră întipărite în el printr-un miracol, înţelegînd totuşi repede că mîlul nu le mai păstra. N-a fost prea greu să ajung din nou în centru şi, stînd acolo, m-am gîndit cu răbdare la calea corectă. Prima oară mersesem prea mult spre dreapta. De data asta, trebuia s-o iau la stînga pe undeva, dar unde? Aveam să hotărăsc îm ultimul moment. Încercînd pentru a doua oară, eram aproape sigur că mă aflam pe drumul cel bun şi am luat-o la stînga la o cotitură pe care o recunoşteam, neîndoielnic. Spirala se desfăşura mai departe, iar eu mă străduiam să nu mă pierd în vreun coridor secundar, Curînd, spre marea mea decepţie, am observat că, depăşisem corpul. Pasajul ducea spre zidul exterior, în cu totul alt punct. Cu speranţa că jumătatea de zid pe care n-o explorasem avea să-mi ofere o ieşire, mi-am continuat mersul, dar în final m-am izbit de bariera solidă. După toate semnele, planul construcţiei era cu mult mai complicat decît crezusem. Mă întrebam acum dacă trebuia să revin în centru, sau să o apuc pe vreun coridor lateral ce m-ar fi scos lîngă corp. Dacă alegeam

ultima soluţie, apărea riscul să mi se dea peste cap schema pe care mi-o făcusem în minte despre locul, unde mă găseam. În cosecinţă, era mai important să nu, risc aşa ceva, cel puţin nu fără să las o urmă vizibilă după mine. Dar asta. punea o problemă, şi mi-am stors creierii să-i găsesc rezolvarea. N-aveam la mine ceva care să lase cît de cît urme, un obiect de care să mă fi putut dispensa, nimic de împrăştiat. Creionul nu făcea nici o dîră pe zidul invizibil şi nici nu-mi puteam presăra preţioasele tablete cu hrană. Chiar dacă aş fi vrut, n-aveam destule şi, în plus, s-ar fi scufundat imediat în mîl. Mi-am scotocit buzunarele în căutarea vreunui carnet vechi căruia să-i rup paginile şi să i le împrăştii pe jos. Degeaba: era cu neputinţă să rupi metalul fin şi rezistent din sulul cu documente, ferite astfel de putrezire. În atmosfera specifică de pe Venus, nu-mi puteam abandona combinezonul de piele, iar alte veşminte nu purtam din pricina climatului. Am încercat să mînjesc cu noroi zidurile netede şi invizibile, descoperind însă că urmele dispăreau tot aşa de repede cai şi mîlul aruncat cu scopul de a măsura înălţimea. Mi-am scos cuţitul şi m-am căznit să zgîrii pe suprafaţa sticloasă şi fantomatică o linie, ceva pe care mîna să-l poată, recunoaşte, dacă ochiul nu putea vedea. Inutil totul, pentru că lama nu lăsa nici cea mai mică zgî-rietură pe materialul acela necunoscut. Descurajat, am căutat din memorie încăperea centrală. Îmi părea mai uşor să revin în camera respectivă decît să mă orientez începînd din locul unde mă aflam. Şi, într-adevăr, am găsit-o fără prea multă greutate. De data asta, mi-am însemnat pe sul toate virajele luate, desenînd o diagramă grosolană şi ipotetică a rutei mele, notînd toata coridoarele secundare. Bineînţeles, o asemenea muncă mergea înnebunitor de încet, deoarece totul trebuia stabilit pe pipăite, iar posibilităţile de a greşi erau infinite. Dar mi-am spus că, la urma urmei, operaţia avea să fie profitabilă. Lunga înserare de pe Venus era şi mai adîncă în momentul cînd ajungeam din nou în încăperea centrală. Speram, totuşi, să pot găsi ieşirea înainte de căderea nopţii. Comparînd desenul cu amintirile mele, am crezut că pot repera eroarea şi încă o dată m-am pus în mişcare, plin de siguranţă, în lungul coridoarelor invizibile. Am cotit spre stînga mai mult decît în tentativele precedente, căutînd să-mi notez întoarcerile pe sul, pentru cazul că mă înşelam iarăşi. În întunericul din ce în ce mai gros, vedeam forma cadavrului sub un dezgustător nor de muşte farnoth. Peste puţină vreme aveau să iasă din mii şi sificligii, gata să-şi facă treaba macabră. Apropiindu-mă de corp cu o anume repugnanţă, m-am pregătit să păşesc peste el, cînd o bruscă întîlnire cu peretele mi-a arătat că din nou mă înşelasem. Atunci mi-am dat seama cu claritate că eram pierdut. Clădirea era prea complicată pentru o soluţie improvizată şi, probabil, trebuia să cuget ceva mai metodic înainte de a spera să ies de acolo. Totuşi, eram nerăbdător să ajung la loc uscat pînă la lăsarea totală a nopţii. De aceea m-am întors încă o dată în mijlocul construcţiei şi am început o întreagă serie de

încercări şi de erori, făcînd însemnări la lumina lămpii electrice. Cu acest prilej am observat că lampa nu stîrnea nici un reflex, nici cea mai mică reverberaţie în zidurile transparente ce mă înconjurau. Mă aşteptam la aşa ceva, căci nici soarele nu se reflectase deloc în materialul lor straniu. Încă mai tatonam cînd s-a făcut' întuneric deplin; o pîclă grea ascundea cea mai rriare parte a stelelor şi planetelor, dar Pămîntul era perfect vizibil, punct sclipitor, albastru-verzui, spre sud-vest. La telescop ar fi fost o privelişte magnifică. Puteam distinge pînă şi luna cînd ceaţa se mai rărea. Îmi era cu neputinţă să văd cadavrul, singurul meu reper, aşa că am revenit în camera centrală, după cîteva bîjbîieli.

Nu mai era nimic de făcut pînă la ziuă şi nu-mi ră-mînea decît să mă aranjez cum puteam mai bine aici. Să te culci în noroi părea prea puţin plăcut, însă veş-mîntul meu de piele suporta. Cu ocazia altor expediţii dormisem în condiţii şi mai rele; echipamentul urma să-mi învingă dezgustul.

Stau, prin urmare, ghemuit în mîlul camerei centrale şi scriu aceste rînduri în jurnalul de bord, la lumina lanternei electrice. E ceva aproape comic în această aventură stranie. Pierdut într-o clădire fără uşi, o construcţie pe care n-o pot vedea. Voi ieşi probabil mîine dimineaţă devreme şi mă voi întoarce la Terra Nova cu cristalul pe la sfîrşitul după-amiezii. Incontestabil, acesta e magnific, cu scînteieri surprinzătoare chiar şi sub licărul slab al lămpii. În ciuda oboselii, somnul îmi, vine greu, de asta scriu. Acum trebuie să mă opresc Pericolul ca blestemaţii de indigeni să apară aici e destul de mic. Ceea ce nu-mi prea place e cadavrul, însă din fericire masca de oxigen mă fereşte de efectele cele mai rele. Cuburile de clor le folosesc cu multă zgîrcenie. O să iau cîteva tablete hrănitoare şi o să dorm. Rămîne pe mai tîrziu.

Mai tîrziu, după-amiaza de 13-VI

Au apărut mai multe necazuri decît credeam. Sînt tot în clădire, şi e cazul să acţionez repede şi inteligent dacă vreau să ajung la loc uscat la noapte.

Mi-a trebuit mult timp pînă să adorm, încît nu m-am trezit decît pe la amiază. Aş mai fi dormit încă dacă soarele n-ar fi fost aşa de fierbinte. Cadavrul nu arăta deloc agreabil, cu sificligii forfotind pe el şi sub un nor de muşte farnoth. Casca îi căzuse de pe faţă şi era mai bine să nu-l priveşti. În fine, m-am scuturat, m-am pieptănat, am înghiţit cîteva tablete cu hrană şi am vîrît alt cub cu clorură de potasiu în electrolizorul, măştii. Întrebuinţez aceste cuburi încetul cu încetul, dar mi-ar fi plăcut să am o rezervă mai mare. Mă simţeam mult mai bine după somn şi speram să ies din clădire foarte repede. Revăzîndu-mi însemnările şi desenele, am rămas impresionat de complexitatea coridoarelor şi de faptul că făcusem poate o greşeală fun-damentală. Din cele şase deschideri ce porneau de la încăperea centrală, alesesem la întîmplare una, crezînd că era cea prin care intrasem. Cînd stăteam chiar în gura coridorului,

cadavrul, la cincizeci de metri distanţă, era în linie tu un anume lepidodendron din pădure. Acum, îmi părea că estimarea respectivă n-avea precizie suficientă, distanţa pînă la corp producînd o diferenţă de unghi relativ mică în raport cu orizontul cînd priveai din deschiderile învecinate celei pe unde intrasem. În plus, arborele semăna destul de bine cu alţii din zare.

După nişte verificări, am descoperit cu mult regret că nu puteam afirma cu certitudine care din trei deschideri era cea bună. Trecusem oare printr-o altă serie de viraje de fiecare dată cînd am încercat să ies? Cu toate că era imposibil să trasezi o pistă, puteam totuşi lăsa o urmă. Dacă îmi era cu neputinţă să mă lipsesc de combinezon, în schimb, datorită părului meu bogat, puteam renunţa la cască. Era destul de mare şi de uşoară ca să rămînă, vizibilă la suprafaţa mîlului. Astfel că mi-am scos acoperămîntul de o formă aproximativ emisferică şi l-am aşezat la intrarea într-unui din coridoarele din dreapta. Urma să parcurg acel culoar pornind de la presupunerea că era cel corect, să fac cotiturile de care îmi aminteam şi să notez totul.

Dacă nu găseam o ieşire, aveam să epuizez sistematic posibilităţile, iar dacă acestea eşuau, aveam să explorez în acelaşi fel coridoarele ce plecau de la deschiderea următoare, făcînd tot aşa cu a treia, dacă era nevoie. Mai devreme sau mai tîrziu, aveam să mă aflu pe calea cea bună, trebuia doar să am destulă răbdare. În cel mai rău caz, urma să ies pe platou chiar la timp pentru; ca să-mi petrec noaptea la loc uscat.

Rezultatele au fost destul de descurajante, însă mi-au permis să elimin deschizătura din dreapta în mai puţin de o oră. Culoarul acela părea să nu aibă decît o succesiune de fundături, fiecare oprindu-se la mare distanţă de cadavru, şi am constatat foarte repede că nu fusese niciodată aşa în explorările mele din ziua trecută. To-tuşi, ca şi pînă atunci, am regăsit cu uşurinţă drumul spre încăperea centrală. La ora 1 după-amiază, mi-am aşezat casca la intrarea celui de-al doilea coridor şi am pornit să-i cercetez soluţiile. La început, am crezut că recunosc cotiturile, dar m-am trezit curînd într-un ansamblu de coridoare cu totul necunoscut. Nu mă puteam apropia de corp, însă de data asta eram despărţit şi de camera centrală, deşi cred că-mi notasem toate mişcările făcute. Păreau să fie încrucişări şi intersecţii trădătoare, prea subtile pentru a reuşi să le înscriu pe schiţa mea. Am început să trăiesc un amestec de mînie şi descurajare. Răbdarea, fără îndoială, avea să învingă în cele din urmă, însă vedeam că explorările trebuiau să-mi fie minuţioase, neobosite şi de cursă lungă. La orele 2 după-amiază încă mai rătăceam prin coridoare bizare, pipăind mereu, privind alternativ cînd casca şi cînd cadavrul, şi făcînd însemnări cu din ce în ce mai puţină încredere, din ce în ce mai puţină speranţă. Am-blestemat prostia şi curiozitatea care mă atrăseseră în acel labirint de ziduri nevăzute, spunîndu-mi că, dacă nu mi-ar fi păsat de el, dacă aş fi făcut stînga-mprejur imediat după ce luasem cristalul din mîna mortului, aş fi fost acum în deplină

siguranţă la Terra Nova. Deodată, mi-a trecut prin minte că aş fi reuşit poate să-mi sap cu cuţitul un tunel pe sub zidurile invizibile, scur-tîndu-mi astfel calea spre exterior, ori spre un culoar ce conducea afară. N-aveam nici un mijloc de a afla pînă la ce adîncime se afundau temeliile clădirii, dar mîlul prezent peste tot dovedea lipsa vreunui alt sol decît pămîntul. Fixînd cadavrul din ce în ce mai oribil m-am apucat să sap in grabă, cu lama lată şi bine ascuţită. Erau în jur de cincisprezece centimetri de mîl, pe jumătate lichid, sub care solul devenea brusc mai tare. Solul acesta părea de altă culoare, o argilă cenuşie, semănînd cu cea aflată nu departe de polul nord al lui Venus. Cum insistam lîngă bariera invizibilă, am observat că solul se făcea din ce în ce mai dur. Un mîl lichid umplea groapa îndată ce scoteam argila, însă mi-am continuat ostenelile. Dacă reuşeam să sap o trecere pe sub zid, mîlul nu m-ar fi împiedicat să ies dincolo tîrîş. Dar la un metru adîncime duritatea solului; nu mi-a mai permis să sap mai departe. Avea o consistenţă mai densă decît tot ce. Întîlnisem pînă atunci, chiar şi pe această planetă. Cuţitul zgîria argila com-pactă, iar fragmentele care săreau din ea erau ca nişte pietre tari sau ca nişte bucăţi de metal. În cele din urmă, pînă şi această operaţie a devenit imposibilă şi a trebuit să abandonez înainte de a putea ajunge la zid. Efortul,; întins pe o oră întreagă, fusese pe cît de prostesc, pe atît de inutil, pretinzîndu-mi un mare consum de energie şi obiigîndu-mă să iau o altă tabletă de hrană, iar în masca de oxigen să dizolv un alt cub de clor. M-a mai silit şi să-mi întrerup căutările, căci sînt încă prea. epuizat ca să pot umbla.

După ce mi-am şters de mîl braţele şi palmele, m-am aşezat să scriu rîndurile acestea, sprijinit de zidul invizibil, cu spatele la cadavru. Acesta a ajuns acum o masă fremătătoare de vermină, iar mirosul a început să-i atragă pe akmanii junglei, plin de jeg pămîntiu. Mai observ că multe ierburi efjeh de pe platou trimit într-acolo tentacule necrofage, însă nu cred că-s atît de lungi încît să poată ajunge la corp. Sper să-şi facă apariţia animalele cu adevărat carnivore, ca skorahii, fiindcă îmi vor simţi mirosul şi se vor strecura pînă la mine. Au un dezvoltat simţ al orientării. Le voi vedea venind şi le voi putea schiţa cu aproximaţie drumul.

Mi-ar fi de un mare folos, în mod precis. Apoi pistolul m-ar scăpa de ele... Ce vis! Acum, că am scris aceste lucruri, mă odihnesc puţin şi-o să-mi reiau căutările. Îndată ce revin în încăperea principală, ceea ce ar trebui să fie destul de uşor, o să încerc deschizătura din stînga. Poate că, după toate astea, o să reuşesc să ies. Înainte de căderea nopţii?

Noaptea, 13-VI

Alt necaz. Evadarea îmi va fi extrem de grea, pentru că unele lucruri nici nu le-am putut bănui. Încă o noapte în mîl, iar mîine o nouă bătălie a mîinilor

mele. Mi-am întrerupt odihna şi m-am ridicat în picioare la 4 dimineaţa. După vreo cincisprezece minute, am ajuns în camera centrală şi mi-am pus casca dinaintea ultimei dintre cele trei intrări posibile. Angajîndu-mă în această deschizătură, drumul mi s-a părut mai familiar, însă la mai puţin de cinci minute am fost întrerupt de un spectacol care mi-a pricinuit un veritabil şoc. Un grup de patru sau cinci dintre nesuferiţii ăia de oameni-şopîrlă ieşea din pădure, în partea cealaltă a platoului. De la distanţă nu-i puteam observa prea bine, dar i-am văzut oprindu-se şi făcînd semne, întorşi către copaci, după care au mai apărut vreo zece din aceeaşi specie. Grupul s-a pus în mişcare spre construcţia . invizibilă şi, pe cînd se apropiau, i-am studiat cu atenţie. Niciodată nu-i mai văzusem atît de aproape. Semănau foarte bine cu reptilele, dar ştiam că-i vorba numai de o aparenţă, căci fiinţele acelea n-au nimic comun cu reptilele terestre. Mai precis, doar capul plat şi pielea verde, vîscoasă ca a broaştelor, te puteau trimite cu gîndul la ele. Mărşăluiau pe cioturile lor groase, iar ventuzele plescăiau ciudat prin mîl. Erau specimene absolut obişnuite, de doi metri şi zece înălţime, ou nişte lungi tentacule noduroase pe piept. Mişcările tentaculelor, dacă teoriile lui Fogg, Erherg şi Jonat sînt co-

LIPSA PG 130-l31 ÎN ORIGINAL

în mîl, zdruncinat, cu corpul plin de sînge, cu mintea în derută.

Căderea m-a mai liniştit. Pe cind mă ridicam încet in picioare, am putut să-mi pun din nou creierul în funcţiune. Spectatorii mei işi agitau tentaculele în chip curios, parcă rîdeau, iar eu am ameninţat cu pumnul in direcţia lor, furios. Gestul părea că le sporeşte bucuria sălbatică. Unii m-au imitat stîngaci cu membrele lor superioare, verzui. Ruşinat, mi-am revenit in fire şi m-am străduit să-mi adun gîndurile, ca să fac faţă situaţiei. La urma urmei, nu eram într-o postură chiar atît de proastă. Spre deosebire de Dwight, eu ştiam cum stăteau lucrurile, iar un om prevenit face cît doi. Aveam dovada că se putea ajunge la ieşire şi nu intenţionam să repet actul lui disperat. Corpul, sau scheletul care avea să fie curînd, îmi stătea mereu în faţă ca un reper orientat spre deschiderea căutată, iar o răbdare încăpăţînată urma să mă conducă negreşit acolo dacă aveam să acţionez cu destulă inteligenţă. Aveam totuşi dezavantajul de a fi înconjurat de blestemaţii aceia de reptilieni. Pricepeam acum natura capcanei, al cărei material invizibil dovedea o ştiinţă şi o tehnologie cu mult mai înaintate decît cele de pe Pămînt, încît nu mai puteam subestima inteligenţa şi posibilităţile duşmanilor mei. Char şi cu pistolul meu aruncător de flăcări, nu era simplu să ies între ei. Ştiam insă că temeritatea şi iuţeala aveau să-mi dea cîştig de cauză în timp. Dar mai întîi trebuia să ies, sau măcar să atrag cîteva creaturi, ori să le forţez să vină spre mine. Pe cînd îmi pregăteam pistolul şi-i verificam consistenta rezervă de muniţie, mi-a venit

ideea să-i încerc efectele asupra zidurilor. Puteam oare neglija un eventual mijloc de evadare? N-aveam habar de compoziţia chimică a barierei transparente, însă se putea presupune că flacăra ar fi topit-o. Alegînd un loc dinspre cadavru, mi-am descărcat pistolul de la mică distanţă şi am atins apoi cu vîrful cuţitului punctul de impact. Nu se schimbase nimic; văzusem flacăra împrăştiindu-se la intîlnirea cu. suprafaţa şi a trebuit să recunosc că speranţele mele fuseseră zadarnice. Doar o lungă şi laborioasă căutare a ieşirii avea să mă salveze din acel labirint.

Înghiţind o altă tabletă şi punînd im cub nou în electrolizorul măştii, mi-am reînceput explorarea. Pe cînd mă îndîrjeam, priveam din timp în timp cercul tăcut al ochilor batjocoritori şi am observat în rîndurile inamicilor o schimbare. Periodic, unii dintre ei se întorceau în pădure, pe măsură ce alţii soseau şi le luau locul. Cu cît mă gîndeam mai mult la tactica lor, cu atît îmi plăcea mai puţin, căci îmi dădea o idee asupra mobilului avut în vedere. Diavolii aceia ar fi putut să se apropie şi să mă atace în orice moment, dar, aparent, preferau să iscodească eforturile pe care le făceam ca să scap. N-am nici o îndoială că spectacolul le plăcea, iar asta m-a făcut să-mi fie de două ori teamă să cad în mîinile lor. Noaptea, mi-am întrerupt cercetările şi m-am aşezat pentru odihnă. Scriu la lumina lămpii şi o să încerc să adorm. Sper să ies mîine de aici. Rezervele mele scad, iar tabletele de lacol înlocuiesc destul de rău apa. N-aş îndrăzni să gust umezeala mîlului, căci apa acestor locuri nu este potabilă dacă nu o distilezi. De asta am instalat noi conducte lungi, pînă în regiunile cu argilă galbenă.

Nu prea mai am nici cuburi de clor, trebuie să încerc să-mi reduc consumul de oxigen. În după-amiaza asta, tentativa de a-mi săpa un tunel şi panica mi-au spulberat o mare cantitate de aer. Mîine îmi voi limita eforturile fizice strict la minimum, pînă în clipa cînd o să am de-a face cu reptilele. Trebuie' să-mi păstrez o rezervă de cuburi pentru drumul de întoarcere la Terra Nova. Duşmanii mei sînt foarte aproape, pot vedea cercul torţelor lor slabe în jur. Oroarea emanată din aceste licăriri o să mă ţină treaz.

Noaptea, 14-VI

Altă zi de explorări, şi iarăşi nici o ieşire. Încep să mă neliniştesc din cauza apei, căci plosca mi-e goală. În timpul după-amiezii a plouat zdravăn şi m-am întors în camera centrală ca să iau casca lăsată acolo ca reper. Am folosit-o ca pe un vas, adunînd aproape două căni de apă. Am băut cea mai mare parte din ea şi mi-am pus restul în ploscă. Tabletele de lacol nu prea au eficienţă în caz de sete şi sper că în noaptea asta va mai ploua. Îmi las casca răsturnată, să se adune în ea cit mai mult. Mi-au rămas puţine tablete de hrană, dar încă nu mă îngrijorez. O să-mi micşorez raţia la jumătate, începînd

chiar de acum.

Cel mai mult mă îngrijorează cuburile de clor; marşul de peste zi m-a obligat să consum multe. Mă simt slăbit, fiindcă respir mai puţin oxigen. În acest labirint domneşte ceva infernal. Aş fi putut jura că, datorită hărţii, am eliminat unele viraje. Şi totuşi, fiecare încercare nouă mi-a distrus certitudinile. Niciodată n-am mai putut constata, ca acum, în ce măsură poţi fi pierdut fără nişte repere vizibile. Un orb s-ar fi descurcat mai bine, dar pentru cei mai mulţi dintre noi vederea rămîne simţul cel mai important. Sînt profund descurajat. Pot să înţeleg ce trebuie să fi simţit bietul Dwight. Cadavrul lui nu mai e decît un schelet, iar sificligii, akmanii şi muştele farnoth au dispărut. Ierburile efjeh devorează veşmintele de piele.

Şi în tot acest timp spectatorii cu tentacule stau acolo ca să-şi bată joc de mine, să rîdă şi să se bucure de nenorocirea mea. Încă o zi, şi-o să înnebunesc dacă nu mor de epuizare. Dar nu-i nimic altceva de făcut, decît să perseverezi. Dwight ar fi ieşit dacă mai continua un minut. Mai e cu putinţă şi să vină cineva să mă caute, chiar dacă asta nu-i decît a treia zi a expediţiei mele. Muşchii mă dor cumplit şi n-apuc să mă refac lungindu-mă în mîlul ăsta scîrbos. Noaptea trecută, în ciuda teribilei mele oboseli, n-am dormit decît cu intermitenţe şi mi-e teamă să nu se repete cumva şi în noaptea asta. Trăiesc într-un coşmar fără capăt, la jumătatea distanţei dintre somn şi veghe. Îmi tremură mîna şi nu mai pot să scriu.

După-amiaza tîrziu, 15—VI

Progres substanţial. Ceva mai binişor. Foarte slăbit, dormit puţin pînă la ziuă. Apoi am dormit pînă la amiază, dar fără să mă odihnesc cu adevărat. Nu plouă, setea mă vlăguieşte. Mîncat încă o tabletă să cîştig puteri, dar fără apă nu mi-e de mare ajutor. Am gustat ceva apă din mîl, mi-a produs greaţă cumplită şi mi-e mai sete ca înainte. Trebuie economisesc cuburile de clor şi mă sufoc aproape din lipsă de oxigen. Nu pot umbla cea mai mare parte din timp, sfîrşesc tîrîndu-mă prin noroi. Spre 2 după-amiază am crezut că recunosc nişte coridoare şi m-am apropiat mai mult de schelet. 0 dată pierdut într-o fundătură, dar am regăsit pista principală datorită hărţii şi însemnărilor.

Capul mi-e greu de sete, sufocări şi epuizare, nu înţeleg ce scriu. Blestemaţii ăia verzi continuă să mă observe şi să rîdă cu tentaculele lor. Gesticulează într-un fel ce mă facă să cred că-s pe cale să se dedea la o glumă care îmi scapă.

La 3 am reuşit cu adevărat. Era o poartă prin care. după notele mele, nu trecusem încă. Iar cînd am încercat, am descoperit că mă puteam tîrî spre schelet. Drumul alcătuia un fel de spirală semănînd mult cu cea care mă condusese în camera centrală.

De fiecare dată cînd ajungeam la o trecere laterală sau la o încrucişare, păstram traseul care părea că se aseamănă cel mai mult cu prima incursiune. Pe măsură ce-mi urmam cercurile şi mă apropiam de reper, pîn-darii, afară. Îşi sporeau gesturile neînţelese, rîsetele sardonice şi tăcute. În mod evident, ei găseau ceva amuzant în înaintarea mea, pricepînd fără îndoială în ce măsură voi fi lipsit de apărare cînd aveam să-i înfrunt. Le-am dat pace cu bucuria lor, căci, în toată extrema mea slăbiciune, contam pe pistolul cu flăcări şi pe muniţia abundentă ca să scap din ghearele detestabililor reptilieni. Reîncepusem să sper, dar n-am îndrăznit să mă ridic. Era mai bine, acum, să mă tîrăsc mai departe, să-mi păstrez forţele pentru înfruntarea cu oamenii-reptilă. Avansam foarte încet, căci pericolul de a mă rătăci într-o fundătură era considerabil. Şi totuşi mă apropiam cu regularitate de grămada de oase care era ţinta mea. Perspectiva m-a înveselit şi, pentru moment, n-am mai simţit durerea şi setea.

Toate creaturile erau masate aproape de intrare. Se agitau. Curînd, îmi spuneam, urma să înfrunt întreaga hoardă şi întăririle ce aveau să-i vină din pădure. Am ajuns la cîţiva metri de schelet şi mă opresc să fac aceste însemnări înainte de a ieşi să ţin piept bandei gălăgioase. Sînt sigur că voi reuşi să-i pun pe fugă cu ultimele mele puteri. Apoi o să poposesc în loc uscat, pe muşchiul platoului, iar dimineaţă pornesc prin junglă spre Terra Nova. Voi revedea cu bucurie oamenii. Dinţii acestui craniu au un rînjet oribil.'

Spre noapte, 15—VI

Oroare şi disperare! înşelat din nou! După ce afn făcut însemnările,, m-am apropiat de schelet, dar am întîlnit pe neaşteptate un zid. Greşisem încă o dată şi mă aflam iarăşi unde fusesem cu trei zile în urmă, cu prilejul primei mele încercări de a ieşi din labirint. Am rămas să zac în mîl, distrus, pe cînd arătările verzui de afară rîdeau şi gesticulau. După cîteva clipe mi-am recăpătat conştiinţa.

Cu ultimele forţe, am vîrît un alt cub în electrolizor, deliberat, fără să mai ţin seama de nevoile călătoriei de întoarcere. Oxigenul proaspăt m-a înviorat un pic. Parcă nu eram atît de aproape de Dwight ca prima dată şi m-am întrebat dacă nu cumva mă aflam într-un alt coridor, ceva mai îndepărtat. Cu această speranţă slabă, m-am tîrît anevoie, însă după cîţiva metri am dat de o fundătură. Prin urmare, era sfîrşitul. Trei zile nu mă conduseseră niciunde şi nu mai aveam nici o putere. Urma să înnebunesc de sete curînd şi nici nu-mi mai rămîneau destule cuburi cu care să mă pot întoarce. De ce se adunaseră fiinţele acelea de coşmar pe lîngă intrare? Ca să-şi rîdă de mine. Probabil asta ţinea de gluma lor batjocoritoare — să mă facă să cred că mă apropiam de ieşire cînd ei ştiau în fond foarte bine că lucrurile stăteau altfel. Nu-mi mai

rămîne destul timp la dispoziţie, dar sînt hotărît să nu grăbesc lucrurile. Craniul lui Dwight stă întors spre mine, împins de una din algele care tocmai îi devorează combinezonul de piele. Privirea de coşmar a orbitelor goale e fixă, ca şi cea a oribilelor şopîrle. Asta imprimă un sens hidos rînjetului mort ce-i descoperă dinţii albi.

O să stau nemişcat în mîl, economisind cîtă energie mai pot. Acest jurnal, care sper să cadă în mîinile celor ce vor veni să mă caute, va fi terminat curînd. Cînd voi, sfîrşi de scris, o să mă odihnesc ceva mai mult. Apoi, cînd întunericul nu va permite înspăimîntătoarelor făpturi să mă vadă, îmi voi aduna ultimele puteri, în-cercînd să arunc sulul de pergament metalic peste zid, în plin cîmp. O să am grijă să-l arunc în stînga, ca să nu cadă în mijlocul bandei de creaturi care gesticulează. Poate c-o să se piardă pentru totdeauna în mîl, dar poate că va ateriza între alge şi va ajunge în cele din urmă în mîinile oamenilor. Dacă va fi citit, sper că-i va preveni de această capcană. Sper că va determina rasa noastră să lase cristalele sclipitoare acolo unde se află. Ele aparţin planetei Venus. Planeta noastră nu are cu adevărat nevoie de ele şi cred că noi am violat o lege obscură şi misterioasă — o lege venită din străfundurile tainice ale cosmosului. Cine poate spune ce forţe obscure, viguroase, însufleţesc aceste creaturi reptiliene care-şi păzesc atît de feroce comorile? Dwight şi cu mine am plătit, cum şi alţii au plătit şi plătesc. Dar poate că aceste morţi izolate nu sînt decît preludiul unor orori şi mai mari. Să lăsăm lui Venus ceea ce-i aparţine doar iui Venus.

Acum sînt foarte aproape de moarte şi mi-e teamă că n-o să mai am putere să arunc pergamentul în noaptea care se lasă. Dacă nu reuşesc s-o fac, presupun că oamenii-şopîrlă se vor înstăpîni pe el, dîndu-şi seama, probabil, ce reprezintă. N-au să ştie însă că mesajul meu pledează în favoarea lor. Acum, că sfîr-şitul se apropie, mă simt mai îngăduitor cu ei. La scara cosmosului, cine poate spune care specie este mai mare sau se apropie mai mult de o normă organică spaţială? A lor, sau a mea?

Mi-am scos marele cristal din buzunar ca să-l admir în ultimele clipe. Străluceşte sălbatic şi ameninţător în razele roşietice ale zilei ce moare. Hoarda agitată l-a observat. Gesturile lor s-au schimbat într-un mod de neînţeles. Mă întreb de ce rămîn înghesuiţi în vecinătatea intrării, în loc să se adune mai aproape, dincoace de zidul transparent.

Se face noapte. Foarte slăbit. Continuă să rîdă şi să salte lîngă intrare şi şi-au aprins torţele drăceşti.

Vorbesc? Am visat că auzeam un zvon... departe în cer ...

Raportul lui Wellesley Miller, comandantul grupului A
Compania Venusiană a Cristalului

Terra Nova, pe Venus, 16-VI

Agentul nostru A-49, Kenton J. Stanfield, din Mars-hal Street 5317, Richmond (Virginia), a plecat din Terra Nova în dimineaţa de 12-VI, într-o scurtă călătorie către un punct indicat de detector. Întoarcerea prevăzută pentru 13 sau 14. N-a revenit în seara de 15. Avionul de recunoaştere F.R.-58, cu cinci oameni sub comanda mea, şi-a luat zborul la ora 8 seara, urmărind ruta cu detectorul. Acul nu indica nici o schimbare faţă de constatările anterioare. Urmărit semnalul pînă la Pămînturile eryciniene, acţionat puternicul far de explorare pe tot traseul. Lansatoare de flăcări cu bătaie triplă şi cilindri cu radiaţie D puteau dispersa un atac al indigenilor sau o haită de skorahi carnivori. Ajunşi deasupra platoului Eryx, am văzut o îngrămădire de lumini care am înţeles că erau torţe indigene. Pe cînd ne apropiam, s-au risipit în pădure. Trebuie să fi fost acolo vreo sută. Detectorul indica un cristal în locul unde se grupaseră ei. Apropiindu-ne de punctul respectiv, farurile au localizat obiecte pe sol. Un schelet, în mijlocul algelor efjeh. Un corp la trei metri mai încolo. Venind cu avionul la aterizare în vecinătatea corpului, vîrful unei aripi s-a rupt de un obstacol invizibil. Apropiindu-ne de corp pe jos, am fost opriţi de o barieră nevăzută care ne-a uimit foarte mult. Pe pipăite, am găsit nu departe de corp o deschizătură, iar dincolo de ea un spaţiu cu o altă deschidere ce ducea la schelet. Acesta din urmă, chiar despuiat de veşminte de către alge, avea alături una din căştile companiei. Era agentul B-9, Frederic N. Dwighit, din divizia Koenig, care plecase din Terra Nova de două luni, dar l-am identificat cu uşurinţă pe cel de-al doilea bărbat ca fiind Stanfield. Ţinea un pergament în mîna stingă şi un creion în dreapta şi trebuie să fi scris în clipa cînd l-a surprins moartea. Nu se vedea nici un cristal. Detectorul indica însă un specimen apreciabil alături de corp. Am ajuns cu greutate lîngă cadavru. Încă nu se răcise şi un cristal mare, acoperit de mîl, zăcea alături de el. Am situdiat imediat jurnalul pe care îl ţinea în mîna stîngă şi ne-am pregă'tit să acţionăm în funcţie de indicaţiile lui Conţinutul pergamentului îl alcătuieşte lunga relatare ce precede raportul, o poveste căreia i-am verificat elementele şi pe care o adăugăm ca apendice la ceea ce s-a descoperit. Ultima parte a acestei povestiri atestă apropierea nebuniei, dar nu există în ea nici un rno'tiv de a pune în cauză adevărul ansamblului. În mod evident, Stanfield a murit în egală măsură de sete, asfixiat, din pricina tensiunii cardiace şi a depresiunii psihologice. Masca îi era la locul ei şi producea fără probleme oxigen, în ciuda unei rezerve de cuburi scăzută pînă în pragul pericolului.

Avionul nostru fiind avariat, am trimis o telegramă prin radio şi l-am chemat pe Anderson cu avionul de sprijin F.G.-7, o echipă de salvare şi explozivi. Dimineaţa, F.R.-58 era reparat şi a plecat înapoi cu Anderson, luînd la bord cele două corpuri şi cristalul. Pe Dwight şi Stanfield i-am înmormântat în

cimitirul companiei, iar cristalul l-am expediat la Chicago cu următorul zbor avînd destinaţia Pămîntui. Mai tîrziu, vom adopta sugestia lui Stanfield — formulată de el în prima parte a raportului. Vom trimite destule trupe ca să-i extermine pînă la ultimul pe indigeni. Terenul fiind deja degajat, nu va mai exista practic nici o limită în ce priveşte cantitatea cristalelor pe care le-am putea obţine.

După-amiză, am cercetat cu multă atenţie clădirea sau capcana invizibilă, explorînd-o cu ajutorul unor corzi lungi şi pregătind o hartă detaliată pentru arhive. Am rămas foarte impresionaţi de felul cum fusese concepută şi am prelevat mostre din substanţa ei pentru analiza chimică. Toate cunoştinţele acestea ne vor fi utile cînd vom cuceri diversele oraşe ale indigenilor. Perforatorul nostru cu cap de diamant tip C a reuşit să străpungă materialul invizibil, iar echipele sînt pe cale de a pune dinamita, aruncînd totul în aer. Cînd o să terminăm, nu va mai rămîne acolo nimic. Edificiul reprezintă o ameninţare pentru traficul aerian.

Examinînd planurile labirintului, nu te poţi împiedica să rămîi impresionat nu numai de ironia destinului lui Dwight, ci în aceeaşi măsură şi de al lui Stanfield: cînd încercam să ajungem la cadavru dinspre schelet, n-am putut găsi nici o trecere spre dreapta, însă Markheim a descoperit un pasaj la patru metri şi jumătate de Dwight şi la un metru şi jumătate de Stanfield. Dincolo de pasajul acesta, exista un lung coridor pe care nu l-am explorat decît mai tîrziu, dar în dreapta respectivului coridor mai era o trecere, conducînd de-a dreptul la corp. Stanfield ar fi putut ajunge la ieşire par-curgînd încă şase sau şapte metri, dacă ar fi găsit deschizătura aflată chiar la spatele lui — o deschizătură pe care în epuizarea şi în disperarea lui o neglijase cu totul.

FIARA DIN PEŞTERĂ

Un gînd oribil, care îmi tot umbla de la o vreme prin minte, a devenit de-acum teribilă certitudine. Mă ră-tăcisem. Mă pierdusem cu totul, şi încă în mod disperat, în labirintul din Grota Mamutului. În orice direcţie aş fi apucat-o, nu descopeream nici cel mai mic indiciu menit să mă îndrepte spre drumul cel bun. Aveam să mai revăd oare, cîndva, minunata lumină a zilei, dealurile şi încîntătoarele văi ale lumii? Raţiunea mă obliga să nu mai sper nimic. Încă tributar unei vieţi dedicate studiului filosofic, mă umplea de mîndrie faptul că puteam rămîne netulburat în faţa evenimentelor. Am citit adesea că victimele

acestui gen de aventuri s-ar nărui într-un delir violen't şi, totuşi, nu trăiam deloc aşa ceva, deocamdată. De cînd am înţeles că mă rătăcisem, în mine coborîse un calm imens.

Probabil că umblam aiurea de mult timp şi dispariţia nu-mi fusese remarcată, dar asta nu m-a făcut nici o clipă să-mi pierd sîngele rece. Dacă trebuia să mor, îmi spuneam, acea peşteră înspăimîntătoare, dar maiestuoasă, mi-ar fi fost un mormînt la fel de bun ca o biserică. Departe de a mă lăsa pradă disperării, perspectiva m-a mai liniştit. Urma să mor de foame, eram sigur de as'ta. În asemenea împrejurări, unii au înnebunit, dar nu puteam crede că avea să mi se întîmple şi mie. Nenorocirea mi-o datoram numai şi numai mie însumi, căci nesocotisem poveţele ghidului şi mă îndepărtasem de grupul turiştilor. După mai bine de o oră de rătăciri prin coridoarele tainice ale peşterii, mi-a fost cu neputinţă să regăsesc traseul pe care îl urmasem după despărţirea de tovarăşii mei.

Torţa începuse să pîlpîie. Curînd aveam să rămîn învăluit de bezna monstruoasă şi aproape palpabilă a măruntaielor pămîntului. Stînd în lumina şovăielnică, din ce în ce mai scăzută, am încercat să-mi imaginez moartea. Mi-am amintit ce auzisem povestindu-se despre grupurile de tuberculoşi care, instalaţi în uriaşe cavităţi naturale spre a-şi redobîndi sănătatea prin pretinsele proprietăţi curative ale lumii subterane, aerul pur şi tempera'tura uniformă, îşi aflaseră prin locurile acelea netuiburate o moarte ciudată şl înfiorătoare. Trecînd pe lîngă ruinele triste ale barăcilor lor, m-am străduit să-mi închipui consecinţele unei şederi exagerate în imensa şi tăcuta cavernă asupra unui individ sănătos, în plină vigoare, ca mine. Acum, îmi ziceam, urma să-i suport eu însumi efectele, dacă nu cumva, murind repede din pricina lipsei de hrană, mi-ar fi lipsit timpul necesar împlinirii unei asemenea experienţe.

În cele din urmă, flăcăruia torţei a pierit în beznă. Am hotărît să fac tot ce-mi stătea în puteri ca să ies de acolo. Trăgînd adînc în piept aerul, am început să scot ţipete puternice, cu vaga speranţă că prin zgomotele pe care le produceam o să atrag atenţia ghidului. Dar, pe cînd zbieram, inima îmi spunea că strigătele nu serveau la nimic şi că glasul meu, amplificat şi repercutat de nenumăratele metereze ale întunecosului dedal înconjurător, n-avea să întîlnească decît propriile mele urechi. Brusc, am tresărit, căci avusesem impresia unui zgomot de paşi răsunînd pe solul stîncos. Să fi fost salvarea? Observîndu-mi lipsa, ghidul pornise în căutarea mea prin labirintul calcaros?

În vreme ce încercam să găsesc răspuns la toate aceste întrebări, m-am apucat să-mi reînnoiesc chemările, din dorinţa de a mă vedea salvat cît mai curînd; cînd, într-o clipă, bucuria mi s-a preschimbat în groază. Auzul meu, destul de fin şi devenit încă şi mai sensibil în liniştea deplină ce domnea prin bîrlogul acela, mi-a dat de ştire în chip extrem de alarmant că paşii nu puteau fi ai unui om. Într-adevăr, în tăcerea nepă-mîntească a acelei zone subterane,

picioarele ghidului trebuiau să stîrnească un sunet sec. Or, zgomotele percepute de mine erau furişate, semănînd cu cele produse de mişcările unei feline. De altfel, ascultînd cu şi mai multă încordare, mi s-a părut că disting patru călcături uşoare în loc de două. Eram convins că prin ţipetele mele deşteptasem o fiară sălbatică, poate un leu de munte rătăcit, din întîmplare, în grotă.

Fără îndoială, îmi spuneam, Cel Veşnic alesese pentru mine o moarte mai rapidă şi mai îndurătoare decît prin înfometare. Totuşi, instinctul de conservare ce somnolează înlăuntrul fiecăruia din noi mi s-a trezit subit. Chiar dacă a mă feri de un pericol iminent nu făcea, poate, decît să amîne un sfîrşit lent şi teribil, m-am decis să-mi vînd pielea scump.

Oricît de straniu ar putea să pară, spiritul meu nu concepea să pună în seama vizitatorului nevăzut decît ostilitate. De aceea, am rămas nemişcat şi tăcut, în speranţa că o să-mi uite prezenţa şi-o să-şi continue drumul. Din păcate, nu s-a întâmplat aşa. Evident, animalul îmi simţise mirosul, care, într-o atmosferă atît de limitată, trebuie să fi fost perceptibil de la mare distanţă.

Înţelegînd deci că trebuia să mă apăr de un atac neprevăzut şi invizibil, am apucat pe dibuite cele mai mari bucăţi de rocă presărate pe jos şi, cu o piatră în fiecare mînă, am aşteptat resemnat inevitabilul asalt al inamicului. În vremea asta, hidosul zgomot de paşi se apropiase. Comportamentul acelei fiare ciudate era, fără nici un dubiu, neliniştitor. Umbletul său semăna cu al unui patruped avînd labele de dinapoi în mod bizar necoordonate cu cele din faţă. Totuşi, la scurte intervale, mi se părea că doar două labe erau angajate în procesul de locomoţie. Mă întrebam ce soi de animal urma să înfrunt. Trebuie să fie, îmi ziceam, vreo biată jivină care îşi plăteşte cu prizonieratul pe viaţă curiozitatea neaşteptată ce o condusese în acel labirint înspăimîntător. Probabil s-a hrănit cu peşti orbi, cu lilieci şi şoareci de peşteră, dar şi cu peşti obişnuiţi, din cei ce se pescuiesc în micile cursuri de apă ale lui Green River, care comunică întrucîtva cu apele din grotă.

Mi-am petrecut înfiorătoarea aşteptare făcînd cele mai caraghioase presupuneri asupra transformărilor pe care viaţa subterană putea să le producă în aspectul fizic al fiarei, reamintindu-mi imaginile hidoase păstrate de tradiţia locală despre tuberculoşii găsiţi morţi după o lungă şedere în cavernă. Apoi am priceput deodată că, şi dacă ajungeam să mă descotorosesc de adversar, n-aveam cum să-l văd, pentru că torţa mi se stinsese de mult, iar prin buzunare nu mai găseam nici un băţ de chibrit. Încordarea îmi ajunsese la culme. Delirantă, închipuirea mea evoca siluete oribile şi respingătoare ce păreau, în obscuritatea aceea totală, foarte aproape de mine. Înfricoşătorul zgomot de paşi se amplifica. Păream gata să izbucnesc în urlete şi, totuşi, chiar dacă n-aş fi fost destul de stăpîn pe mine însumi incit să mă reţin, cred că vocea nu mi-ar fi dat ascultare. Eram şocat, împietrit de spaimă şi mă întrebam dacă, în

momentul crucial, braţul meu drept ar mai fi fost în stare să arunce proiectilul. Acum, acel „puf, puf" al labelor era foarte aproape. Auzeam şi respiraţia grea a animalului. În ciuda panicii care pusese stăpînire pe mine, îmi spuneam că trebuie să fi venit de departe, era obosit. Brusc, vraja s-a rupt. Condusă de auzul meu inefabil, mina dreaptă a aruncat cît putea de tare blocul de calcar tăios în direcţia locului de unde proveneau gîfîiturile şi zgomotul paşilor. A trecut foarte aproape de ţintă, căci am auzit creatura făcînd un salt într-o parte. Luat prin suprindere de atacul nebănuit, animalul păru să ezite.

Mi-am corectat tirul, lansînd al doilea proiectil, cu mai mult succes de astă dată, pentru că bestia s-a prăbuşit. Cuprins de o imensă uşurare, m-am sprijinit de perete. Nu făcusem altceva decît să-mi rănesc musafirul din cavernă, căci continua să respire: răsufla greu şi sacadat. Nu mă încerca însă deloc dorinţa de a-l cerceta de aproape. Ceva ca o superstiţie, semănînd cu o teamă iraţională, îmi năpădise creierul. Nu puteam nici să mă apropii de matahală, nici să arunc o altă piatră cu care s-o ucid. Intrat în panică, am încercat să fug, pe cît reuşeam să mă orientez, în direcţia de unde venisem. Pe neaşteptate, am auzit un sunet, sau mai degrabă o înşiruire de sunete. În clipa următoare s-au transformat într-o serie de zgomote metalice, ritmate. De data aceasta, era neîndoielnic, nu putea fi decît ghidul. Zărind lumina slabă a torţei ce-mi aducea salvarea, m-am pus pe ţipete şi urlete de bucurie. M-am aruncat spre lumină şi, înainte de a-mi da seama ce se întîmpla, m-am trezit pe jos, la picioarele ghidului, îmbrăţişîndu-i cizmele, bîlbîindu-mi, în ciuda rezervatei mele manifestări dintotdeauna, recunoştinţa faţă de salvator şi povestind, în modul cel mai incomprehensibil şi prostesc ce se poate închipui, înspăimîntătoarea mea aventură.

În fine, mi-am regăsit treptat starea normală. Ghidul mi-a explicat că-mi observase lipsa abia la ieşirea din peşteră. Plecase imediat în căutarea mea, scotocind toate crevasele şi căile de acces din jurul locului unde mă văzuse pentru ultima oară.

Încurajat de torţă şi de prezenţa însoţitorului, am reînceput să mă gîndesc la strania fiară pe care o lăsasem rănită în beznă, la cîţiva paşi mai încolo, şi am propus să mergem s-o vedem mai de aproape. M-am întors deci, întovărăşit de ghid, la locul scurtei mele lupte. Curînd am zărit pe jos o grămadă albă, mai albă chiar decît calcarul. Înaintînd prudent, am lăsat să ne scape simultan o exclamaţie de surprindere, fiindcă, dintre toate animalele văzute de fiecare din noi pînă atunci, acela era cel mai straniu. Semăna cu o maimuţă antropoidă de mari dimensiuni. Să fi scăpat dintr-o menajerie ambulantă? Părul îi era alb ca neaua şi surprinzător de fin. O mare parte din corp era golaşă, dar pe cap părul îl avea atît de bogat încît îi cădea în valuri pe umeri. Zăcea cu faţa în jos. Membrele îi stăteau în poziţii extrem de bizare. Nişte gheare lungi îi continuau degetele, însă labele nu le avea prehensibile —

caracteristică pe care am atribuit-o, la fel ca albeaţa aceea ireală, unei îndelungate şederi în peşteră; şi nu părea să aibă nici o coadă. Răsufla acum foarte slab. Ghidul şi-a scos pistolul ca să lichideze biata creatură, cînd, deodată, dinspre ea a venit un sunet atît de straniu, încît omul a lăsat arma în jos. Era ceva greu de descris, nu semăna cu nici un alt sunet scos de maimuţele din speciile cunoscute. M-am întrebat dacă nu cumva lumina, pe care bestia trebuie că n-o mai văzuse de multă vreme, declanşase gemetele ei. Comparabil cu un murmur de bază, sunetul se auzea mai departe, slab. Brusc, o tresărise de energie a scuturat corpul brutei. Labele se agitau convulsiv, membrele i se contractau. Cu o zvîcnire, corpul s-a răsturnat, aducînd faţa în plină lumină. Cîteva sescunde am fost atît de şocat de oroarea ochilor morţi care ne fixau, încît n-am remarcat nimic altceva. Erau negri, de un negru profund, contrastînd în chip curios cu albul ca zăpada al pielii şi al părului. Ca şi la alte fiinţe-trăitoare în peşteri, ochii aceia erau înfundaţi în orbite şi complet lipsiţi de iris. La o cercetare mai atentă, mi-am dat seama că faciesul nu era atît de alungit ca al maimuţelor obişnuite, şi mult mai dezvelit de păr. Nasul era puternic reliefat. Pe cînd priveam spectacolul straniu ce se desfăşura dinaintea noastră, buzele groase se desfăcură iarăşi pentru a lăsa să scape mai multe sunete. În sfîrşit, creatura muri. Ghidul mă trase de mînecă tremurînd atît de cumplit încît lumina pîlpîi, aruncînd ciudate sclipiri alunecoase pe pereţi. Nemişcat, n-am schiţat nici un gest, incapabil să-mi desprind privirea din pămînt. Spaima m-a părăsit încetul cu încetul, înlocuită de surpriză, de respect şi de compasiune, căci sunetele emise de creatura lungită pe calcar ne revelaseră un adevăr teribil: victima mea, bizarul locuitor al necuprinsei caverne, era sau fusese cîndva om!

PASTORUL BLESTEMAT

În mansardă m-a condus un bărbat grav, cu privirea inteligentă, îmbrăcat sobru şi purtînd barbă căruntă. Mi-a spus următoarele:

— *El* a locuit aici, de fapt, şi vă sfătuiesc să nu atingeţi nimic, absolut nimic. Curiozitatea te împinge la gesturi iresponsabile. Noi nu intrăm niciodată, noaptea, în camera asta şi doar pentru a-i respecta ultimele dorinţe păstrăm locul neschimbat. Îi cunoaşteţi opera. Cînd, practic, ajunsese la capătul experimentelor, a intervenit societatea aceea abominabilă. Astfel că nu ştim unde este înmormîntat. Nimeni n-a putut ajunge la membrii sectei, nici măcar oamenii legii. Sper să plecaţi de aici pînă la căderea nopţii. În plus, vă mai rog

să lăsaţi pe masă obiectul care seamănă cu o cutie de chibrituri. Nu ştim ce reprezintă, dar presupunem că are o legătură cu tot ce a făcut. Mergem pînă acolo încît nici măcar nu-l privim cu insistenţă.

După o clipă, omul m-a părăsit. Mansarda era murdară şi plină de praf. În ciuda mobilelor sărăcăcioase, exista acolo ceva care te făcea să crezi că mai vechiul ei locatar nu era un obişnuit al cocioabelor. O etajeră cu scrieri clasice şi teologice acoperea o porţiune de zid, altă bibliotecă însuma tratate de magie: Paracelsus, Albert cel Mare şi alte texte, scrise într-un alfabet straniu, pe care n-am reuşit să-l descifrez. Camera avea şi un dulap. Singura ieşire era trapa deschisă deasupra unei scări înguste. Ferestrele erau lucrate în ochi-de-bou, iar grinzile de stejar înnegrit trădau o mare vechime. Pe scurt, casa aparţinea vechii lumi. Unde mă găseam? Fără îndoială, oraşul acela nu era Londra. După mine, era un mic port. Ciudatul obiect de pe masă mă fascina. Ştiam la ce foloseşte. Am scos din buzunar o torţă electrică — sau ceva asemănător — şi, concentrat, am făcut cîteva încercări. Lumina nu era albă, ci violetă. Avea mai curînd aspectul unei lucori radioactive decît pe acela al luminii veritabile. Nu mă serveam de ea, în fond, oa de o lampă obişnuită. La urma urmelor, aveam o lampă electrică obişnuită într-un alt buzunar.

Incepea să se întunece, iar vechile acoperişuri şi hornurile aveau o înfăţişare stranie, văzute prin minuscula fereastră. Adunîndu-mi întreg curajul, am fixat cu o carte, pe masă, micul obiect. Apoi am îndreptat asupra lui razele luminii violete. Aceasta părea acum o ploaie de mici particule violete mai degrabă decît o rază continuă. Pe cînd lovea suprafaţa de sticlă din centrul curiosului obiect, se produceau nişte trosnete seci, precum al scînteilor ce străbat un tub cu vid. Suprafaţa de sticlă întunecată a emis o strălucire roz şi o vagă siluetă albă părea să prindă contur în mijlocul ei. În momentul acela am constatat că nu mai eram singur în încăpere. Mi-am vîrît proiectorul în buzunar. Dar nou-venitul n-a vorbit şi n-am perceput nici un zgomot în" minutele următoare. Ca şi cum scena ar fi fost o pantomimă. Noul venit şi însoţitorii săi erau, totuşi, nişte făpturi de talie mare. Primul, un ins slab şi negricios, de înălţime mijlocie, era îmbrăcat într-un costum preoţesc al Bisericii anglicane. Avea vreo treizeci de ani, tenul verzui şi, în ciuda trăsăturilor sale plăcute, fruntea neobişnuit de înaltă. Părul negru îi era bine tuns, pieptănat cu grijă, şi se răsese zdravăn, chiar dacă barba foarte închisă la culoare îi lăsa pe obraz o umbră albăstruie. Purta ochelari fără ramă, cu agăţătoare de oţel. Nu se prea deosebea, în fond, de alţi oameni ai Bisericii anglicane pe care îi cunoşteam, dar avea fruntea mai înaltă, pielea mai întunecată, expresia mai inteligentă — şi era, de asemenea, în mod subtil mai *diabolic.*

Pînă să fi avut eu răgazul de a interveni, îşi şi zvîr-lise toate cărţile de magie în vatra aflată într-un cotlon al camerei, atît de ascunsă după coturile mansardei incit n-o remarcasem. Flăcările consumară volumele, într-un uluitor

amestec de culori stranii şi de mirosuri groaznice.

Printre oamenii apăruţi atunci, am remarcat unul care purta mantie şi pantalon scurt, de episcop. Toţi lăsau impresia că îl urăsc şi, în acelaşi timp, se şi tem de primul sosit, iar acesta părea că încearcă în privinţa lor acelaşi sentiment. O expresie sardonică îi împietrise pe faţă, dar am putut vedea că-i tremura mina dreaptă pe cînd apuca spătarul unui scaun. Episcopul arăta biblioteca goală şi vatra cu flăcările aproape stinse. Primul sosit surîse răutăcios şi îşi întinse mîna stingă spre micul obiect de pe masă. Atunci, întreaga asistenţă s-a tras înapoi de spaimă. Procesiunea de clerici a dispărut încetul cu încetul pe scară, după ce se strecurase prin trapă. Plecînd, fiecare din ei ne-a tratat cu gesturi ameninţătoare. Ultimul a părăsit locul episcopul.

Cînd am rămas singuri, primul sosit s-a îndreptat spre dulap şi ă scos din el un colac de funie. Căţă-rîndu-se pe un scaun, a legat un capăt al funiei de un cîrlig înfipt în etajera de stejar negru din mijloc, iar la celălalt capăt a făcut un nod umblător. Înţelegînd că voia să se spînzure, am avansat cîţiva paşi, intenţionînd să încerc să-i schimb hotărîrea. M-a văzut, s-a întrerupt şi m-a privit cu o ciudată expresie de triumf care m-a tulburat. A coborît încet de pe scaun ca să se apropie de mine, cu un rînjet diabolic în colţul buzelor sale subţiri.

M-am simţit imediat în pericol de moarte şi am scos brusc din buzunar faimosul meu proiector. Căci, nu ştiu de ce, ceva îmi spunea că-mi va servi în apărare. I l-am îndreptat spre faţă. Trăsăturile lui îngălbenite luară o culoare violetă, apoi deveniră roz. Satanica exultaţie s-a schimbat într-o groază adîncă. Bă-tînd brutal aerul cu braţele, s-a dat înapoi, poticnit. Se afla nu departe de trapa deschisă. Am strigat, să-l avertizez. Nu m-a auzit. În secunda următoare, a căzut pe spate prin deschizătura căscată şi a dispărut.

Cu grijă, m-am apropiat de trapă. Apîecîndu-mă peste seară, am constatat că jos nu se găsea nici un corp zdrobit. Dimpotrivă, am zărit o mulţime de oameni alergînd spre mine cu lanternele aprinse. Farmecul liniştii şi al fantasmelor se spulberase. Auzeam din nou glasuri omeneşti şi vedeam iarăşi în obişnuitele noastre trei dimensiuni. Ce zgomot să-i fi atras, oare? Cei doi aflaţi în fruntea trupei (nişte săteni obişnuiţi) se opriră ca împietriţi, văzîndu-mă, iar unul dintre ei începu să strige:

— Ah! ah! Încă o dată!

Cuprinsă de panică, întreaga trupă s-a împrăştiat. Un singur om rămînea. L-am recunoscut pe bărbosul care mă condusese acolo. Stînd drept, singur, cu o lanternă în mînă, aştepta. Părea fascinat, nu însă şi înspăi-mîntat. A venit alături de mine, în mansardă.

— Prin urmare, nu l-aţi lăsat în pace. Ştiu că s-a în-tîmplat. S-a mai petrecut o dată, dar atunci persoanei i-a fost frică şi a tras un foc. N-ar fi trebuit să-l faceţi să revină. Ştiţi prea bine ce vrea. S-a produs ceva cumplit, fără să se

ajungă totuşi atît de departe încît personalitatea să vă fie în pericol. Dacă vă păstraţi sîngele rece şi dacă acceptaţi să vă schimbaţi întrucîtva existenţa, o să vă bucuraţi de viaţă în continuare. Dar nu veţi putea trăi aici. Nu cred nici că Londra vă convine. Vă sfătuiesc să mergeţi în America. Să nu mai încercaţi o altă experienţă aici. Asta n-ar face decît să agraveze situaţia. Nu v-aţi descurcat tocmai rău, dar plecaţi imediat. Şi mulţumiţi cerului! Mă străduiesc să vă vorbesc sincer. S-a produs o anume schimbare în felul cum arătaţi. Era de aşteptat. Dar, dacă părăsiţi ţara asta, o să vă puteţi obişnui. Veniţi, e o oglindă în celălalt capăt al camerei. Chiar dacă nu sînteţi respingător, aş-teptaţi-vă la un şoc.

Cum tremuram de frică, omul cu barbă a trebuit să mă susţină pînă la oglindă. Un ins slab şi negricios, de înălţime mijlocie, îmbrăcat în costumul Bisericii anglicane, purtînd ochelari fără ramă, cu agăţătoare de oţel ce sclipeau sub o frunte nefiresc de înaltă: *primul sosit pe tăcute şi care îşi arsese cărţile.*

Pentru tot restul vieţii, cel puţin în aparenţă, trebuia să fiu omul acela!

LIPSA ULTIMA POVESTIRE - "CAVOUL"